



รายงานประจำปี ๒๕๕๗ • Annual Report 2014

ศาลรัฐธรรมนูญ

The Constitutional Court of the Kingdom of Thailand



ศาลรัฐธรรมนูญเป็นหลักของนิติรัฐและนิติธรรม
ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

รายงานประจำปี ๒๕๕๗ ● Annual Report 2014

ศาลรัฐธรรมนูญ

The Constitutional Court of the Kingdom of Thailand

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

Office of The Constitutional Court



รายงานประจำปี ๒๕๕๗ ศาลรัฐธรรมนูญ

Annual Report 2014 The Constitutional Court of the Kingdom of Thailand

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๘๐๓๓-๐๗-๔

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

Office of The Constitutional Court

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวนพิมพ์ ๓,๕๐๐ เล่ม

พฤษภาคม ๒๕๕๙

พิมพ์ที่ : บริษัท วงศ์สว่างพับลิชชิง แอนด์ พรินติ้ง จำกัด

เลขที่ ๒ ถนนจรัญสนิทวงศ์ ซอยจรัญฯ ๘๖/๑

แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทร ๐ ๒๘๘๐ ๑๘๗๖ โทรสาร ๐ ๒๔๓๓ ๖๓๙๔

<http://www.wswp.co.th>



ศาลรัฐธรรมนูญ

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่คุ้มครองหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ สร้างบรรทัดฐานการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ สร้างความถูกต้องเป็นธรรมของระบบนิติรัฐและรักษาความชอบธรรมของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และปฏิบัติการกิจตามปณิธานของศาลรัฐธรรมนูญที่ว่า “ยึดหลักนิติธรรม คำจูนประชาธิปไตย ห่วงใยสิทธิและเสรีภาพของประชาชน” ต่อมาได้มีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง โดยให้ศาลทั้งหลายยังคงมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาอรรถคดีตามบทกฎหมายและประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยยังคงให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีภารกิจ บทบาท อำนาจหน้าที่ภายใต้รัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวรวมถึงประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในฐานะหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในทุกๆ ด้าน มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญโดยการศึกษาวิเคราะห์ รวบรวมคำสั่ง และคำวินิจฉัยต่างๆ ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการวิจัยและเผยแพร่กิจการต่างๆ ของศาลรัฐธรรมนูญ โดยพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๔ บัญญัติให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดทำรายงานประจำปีของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อรายงานผลการปฏิบัติราชการและการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

รายงานประจำปี ๒๕๕๗ ศาลรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้รวบรวมผลการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเพื่อรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่แทนและคณะรัฐมนตรี รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบและนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญ

สารบัญ Contents

เรื่อง

หน้า

คำนำ

ตราสัญลักษณ์และความหมาย

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๖

๗-๑๐

๑๑-๑๖

ส่วนที่ ๑ โครงสร้างและอำนาจหน้าที่

๑. ศาลรัฐธรรมนูญ

๑๗-๔๖

๑.๑ องค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ

๑.๒ อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ

๑.๓ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

๑.๔ แผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

๒. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๔๗-๕๒

๒.๑ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๒ พันธกิจของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๓ โครงสร้างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๔ อัตรากำลังของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ส่วนที่ ๒ ผลการปฏิบัติราชการของศาลรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

๑. ผลการปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์

๕๓-๗๗

๑.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสร้างองค์กรและบุคลากรให้มีความเข้มแข็ง มีจริยธรรมและคุณธรรม

๑.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

๑.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การส่งเสริมเครือข่ายด้านการพัฒนาประชาธิปไตย

๑.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างบรรทัดฐานการปกครองแบบประชาธิปไตย

๑.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวหน้าและทันสมัย

๑.๖ ประมวลภาพกิจกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

๒. ผลการปฏิบัติราชการด้านคดี

๗๘-๘๓

๒.๑ การพิจารณาวินิจฉัยคดีตามหลักนิติธรรม

๒.๑.๑ บทบาทด้านการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

๒.๑.๒ การแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งของประเทศ

	หน้า
๒.๑.๓ การควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ๒.๑.๔ การตรวจสอบการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรี ๒.๑.๕ วินิจฉัยคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ๒.๒ คำสั่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ๒.๒.๑ คำร้องของประชาชนที่ยื่นโดยตรง ๒.๒.๒ คำร้องที่ยื่นโดยศาลยุติธรรม ๒.๓ จำนวนคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ๒.๓.๑ คดีที่ค้างพิจารณาจากมาจปี ๒๕๕๖ ๒.๓.๒ คดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ระหว่างปี ๒๕๕๗ ๒.๓.๓ คำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๗ ๒.๓.๔ เรื่องร้องเรียนที่ยื่นเข้ามาในปี ๒๕๕๗ ๒.๓.๕ ตารางจำแนกประเภทเรื่องพิจารณาตามองค์กรหรือบุคคลที่ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ปี ๒๕๕๗ ๒.๓.๖ ตารางจำแนกประเภทเรื่องที่จะให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ปี ๒๕๕๗ ๒.๓.๗ ตารางจำแนกคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๗ ตามรัฐธรรมนูญ ๒.๓.๘ ตารางจำแนกคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๗ ตามรัฐธรรมนูญ ๒.๔ สรุปย่อคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ	๘๔-๘๕ ๘๕-๘๘ ๘๙-๑๑๔
ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมในพระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญของประเทศ ๑. การมีส่วนร่วมในพระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญของประเทศ ๒. ประมวลภาพกิจกรรม	๑๑๕-๑๒๐ ๑๒๑-๑๔๔
ส่วนที่ ๔ รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗	๑๔๕-๑๖๔
รายชื่อคณะทำงาน	๑๖๖



ตราสัญลักษณ์

ลักษณะของตราสัญลักษณ์

เป็นดวงตรารูปกลมมีขอบสองชั้น

องค์ประกอบของสัญลักษณ์ วงกลมชั้นใน

ตรงกลางมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยประดิษฐานอยู่บนพานสองชั้น
เบื้องบนมีพระจุลพาฬ (ซึ่งหมายถึงความสุจริตยุติธรรม และความเฉลียวฉลาด
หลักแหลมในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบ) สถิตอยู่ เบื้องล่างมีช่อชัยพฤกษ์
(ซึ่งหมายถึงการบรรลุผลสำเร็จอันประกอบด้วยเกียรติศักดิ์) รองรับ และ
มีลายกนกก้านขดประกอบอยู่สองข้าง

วงกลมชั้นนอก

ได้ช่อชัยพฤกษ์ของวงกลมชั้นใน เป็นอักษรข้อความว่า “ศาลรัฐธรรมนูญ”
และคั่นด้วยดอกประจํายามหัวท้าย

สี

สีแดงชาด

ใช้เป็นสีพื้น หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมภายในพระปรมาภิไธย
พระมหากษัตริยาธิราช อันทรงไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพและกษัตริราชธรรม
จริยา ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

สีทอง

ใช้เป็นสีสำหรับองค์ประกอบของสัญลักษณ์ หมายถึง ความรุ่งเรือง
มีศักดิ์ศรี สง่างามสูงส่ง

หมายเหตุ : ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๑๐๓ ง
ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ หน้า ๑

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ



นายเจริญ อินทจาร
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(ดำรงตำแหน่ง
ตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๖
– ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗)

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุรีรักษ์ มาประณีต
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
ตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗)





นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเจริญ ภัทธีรนาทกุล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายชัช ชลวร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเฉลิมพล เอกอุรุ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ



นายวรวิทย์ กังศศิเทียม
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗)

นายอุดมศักดิ์ นิตยมนตร์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ



นายชวนะ ไตรมาศ
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นายปัญญา อุดชาชน
ที่ปรึกษาด้านวิชาการ



นายสมฤทธิ์ ไซวงศ์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



นายบดล ช. สรพงษ์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี

นางพรทีกา ไสวสุวรรณวงศ์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี

นายมนตรี กนกวาริ
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี

นายสิทธิพร เสาภายน
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี

พันโท ภาคภูมิ ศิลารัตน์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี



นายกาญจน์ วรกุล
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

นางนันทา โตโพธิ์ไทย
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี

นายกมล ไสตโกโก
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี

สำราญ นามบุตร
ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี



นางจรียา อิศวรักษ์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร

นายธีรพงษ์ ธีตรางกูร
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร

นางสาววราภรณ์ อมราพิทักษ์
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหาร



นายสุทธิรักษ์ ทรงศิริไธ
ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร

นางวิภาวรรณ ทะวานนท์
ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร

ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



นายพนธ์นิพัทธ์ โพธิ์เดชธำรง
ผู้อำนวยการ
สำนักบริหารกลาง

นางฉัตรแก้ว เลิศไพฑูรย์
ผู้อำนวยการสำนักประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญเสริม นาคสาร
ผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาระบบบริหาร



นางสาวสาวิตรี อมรตานนท์
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
และประชาสัมพันธ์

นางอัจฉริยา อนันตพงศ์
ผู้อำนวยการสถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา



นางนันทน์ภัส ปัญญวานันท์
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๑

นายบท นามบุตร
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๒

นางสาววนิดา ไชยชนะตรติ
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๓



ว่าที่เรื้อตรี ดิเรก สุงสว่าง
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๔

นายชวลิต ศรีโหมงาม
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๕

ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



นางสาวกฤติยา อัตถการ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ

นางจินตนาพร คงเรนศ
ผู้อำนวยการกลุ่มงานตรวจสอบภายใน



ส่วนที่ ๑

โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่

๑. ศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้มีศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย โดยมีสถานะเป็นองค์กรศาล ต่อมาเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้สิ้นสุดลงอันเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลงโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๙ และได้มีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่อีกครั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑.๑ องค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก ๘ คน รวมเป็น ๙ คนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา

๑.๑.๑ ที่มาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา โดยวิธีลงคะแนนลับจำนวน ๓ คน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนลับ จำนวน ๒ คน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันนิติศาสตร์
ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์อย่าง
แท้จริงจำนวน ๒ คน

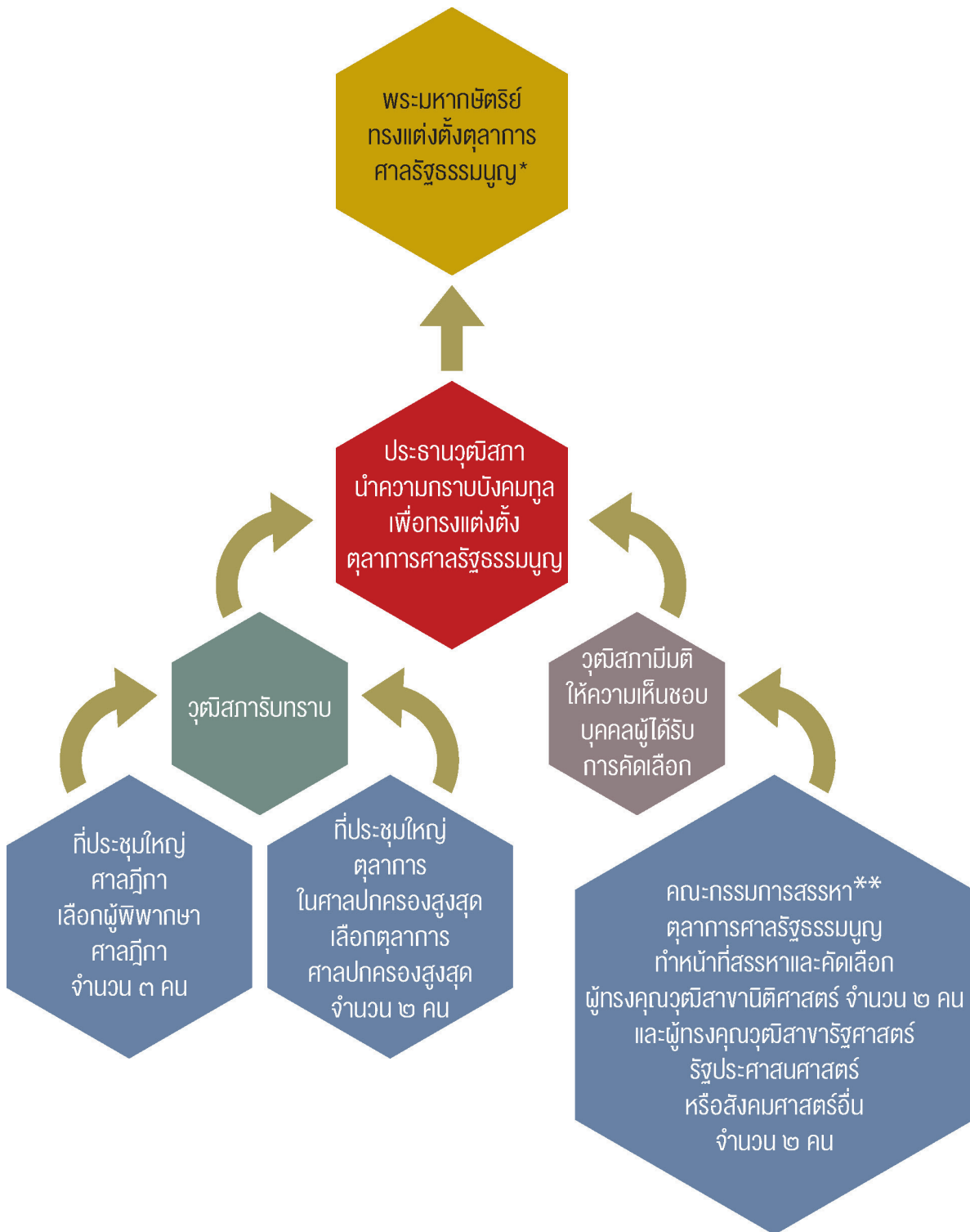
(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันรัฐศาสตร์
รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่น
ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหาร
ราชการแผ่นดินอย่างแท้จริง จำนวน ๒ คน

ในกรณีที่ไม่มีผู้พิพากษาในศาลฎีกา
หรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดได้รับเลือก

เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้ที่ประชุมใหญ่
ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง
สูงสุดแล้วแต่กรณีเลือกบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติ
และไม่มีลักษณะต้องห้ามของการดำรงตำแหน่ง
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด
ไว้ในมาตรา ๒๐๕ และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
ทางด้านนิติศาสตร์ที่เหมาะสมจะปฏิบัติหน้าที่
เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นตุลาการ
ศาลรัฐธรรมนูญตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี



๑.๑.๒ กระบวนการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ



* - ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๙ คน ประชุมและคัดเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ
- ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๙ ปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

** - คณะกรรมการสรรหาจำนวน ๕ คน ประกอบด้วย
๑. ประธานศาลฎีกา
๒. ประธานศาลปกครองสูงสุด
๓. ประธานสภาผู้แทนราษฎร
๔. ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร
๕. ประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกกันเองให้เหลือ ๑ คน

๑.๒ อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ

ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีรัฐธรรมนูญ และอำนาจหน้าที่อื่น ดังนี้

๑.๒.๑ การวินิจฉัยความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายและร่างข้อบังคับการ ประชุมของฝ่ายนิติบัญญัติก่อนที่จะประกาศใช้ บังคับมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๑) การพิจารณาวินิจฉัยความชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๔๑)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไว้แตกต่างจากการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติทั่วไป คือ ก่อนที่จะนำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย รัฐธรรมนูญกำหนดเป็นบทบังคับว่าต้องส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มี ๙ ฉบับ คือ

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ

การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

๒) การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติ (มาตรา ๑๕๔)

ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย หรือร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาลงมติยืนยันและก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินี้ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่งนั้น ถ้า

(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน

มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว**มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้** หรือกระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) นายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้**มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้** หรือกระบวนการตรากฎหมายไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้ส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น**มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้** หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไปทั้งฉบับ

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น**มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้** แต่ไม่เป็นสาระสำคัญ ให้เฉพาะข้อความที่ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป ส่วนร่างพระราชบัญญัตินั้นยังสามารถประกาศใช้บังคับได้

๓) การพิจารณาวินิจฉัยร่างข้อบังคับการประชุมของฝ่ายนิติบัญญัติไม่ให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๕๕)

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย

ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาซึ่งสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ได้ให้ความเห็นชอบ แต่ยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่ามี**ข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ** หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอได้แก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของทั้งสองสภา

๔) การพิจารณาวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติว่ามีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้หรือไม่ (มาตรา ๑๕๙)

รัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการตราพระราชบัญญัติว่าต้องเริ่มต้นเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนเมื่อสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้วจึงเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ อย่างไรก็ตามในขั้นตอนนี้หากวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรถือว่าวุฒิสภาได้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและต้องส่งกลับคืนให้สภาผู้แทนราษฎร หรือหากวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัตินั้น แต่สภาผู้แทนราษฎรไม่เห็นด้วยกับการแก้ไข และต่อมาได้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาแล้ว แต่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยกับร่างของคณะกรรมการร่วมกัน ในกรณีเช่นนี้ถือว่ามีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน และระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้ สภาผู้แทนราษฎรจะยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อระยะเวลา

๑๘๐ วันได้ล่วงพ้นไปแล้ว (เว้นแต่จะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรอวยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที) ดังนั้น ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติไว้นี้ รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๙ ห้ามมิให้คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

๑.๒.๒ การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ประกาศใช้บังคับแล้ว

กรณีที่พระราชบัญญัติได้ประกาศใช้บังคับแล้ว หากต่อมาปรากฏว่าบทบัญญัติของกฎหมายนั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีการควบคุมกฎหมายที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญโดยกำหนดให้มีช่องทางการเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ ๔ กรณี คือ

๑) การพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (มาตรา ๒๑๑)

การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ต้องเป็นกรณีที่คดีเกิดขึ้นในศาลก่อน ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในศาลยุติธรรมศาลปกครอง หรือศาลทหารหรือศาลอื่น และไม่ว่าคดีจะอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาลใดก็ตาม หากศาลเห็นเองหรือคู่ความ (โจทก์-จำเลย หรือผู้ฟ้อง-ผู้ถูกฟ้อง) ในคดีนั้นโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นดังกล่าวไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (ในกรณีนี้ศาลสามารถพิจารณาต่อไปได้แต่ต้องรอการพิพากษาคดีไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ)

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยนี้ หมายถึง กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งตราขึ้นโดยองค์การที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือรัฐสภา หรือกฎหมายที่ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ

๒) การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ (มาตรา ๒๔๕)

การควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญโดยผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ ไม่จำเป็นต้องเป็นคดีในศาลก่อน เหมือนกับกรณีตาม ๑) การเสนอเรื่องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยผู้ตรวจการแผ่นดิน

โดยหลักการแล้วเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินก่อน เว้นแต่เป็นกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบธรรมด้วยรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจพิจารณาและเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องเรียน

สำหรับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น มีความหมายเดียวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายตาม ๑) ซึ่งหมายถึง กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งตราขึ้นโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือรัฐสภา หรือกฎหมายที่ใช้บังคับดั่งเช่นพระราชบัญญัติ

๓) การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้เสนอ (มาตรา ๒๕๓)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่า **บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ** โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

สำหรับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น มีความหมายเช่นเดียว

กับที่ได้กล่าวมาแล้วตาม ๑) และ ๒) กล่าวคือ เป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งตราขึ้นโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือรัฐสภา หรือกฎหมายที่ใช้บังคับดั่งเช่นพระราชบัญญัติ

๔) การพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (มาตรา ๒๑๒)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่บัญญัติให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ แต่ต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำร้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ดี ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับรัฐธรรมนูญได้ กำหนดบทเฉพาะกาลให้ศาลรัฐธรรมนูญออกเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในปัจจุบันเป็นไปตาม “ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐” ซึ่งตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๑ และข้อ ๒๒ กำหนดว่า

“ข้อ ๒๑ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้อง

ต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้

การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๔๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ

“ข้อ ๒๒ การยื่นคำร้องของบุคคลตามข้อ ๒๑ นอกจากต้องดำเนินการตามข้อ ๑๘ แล้วให้ระบุเหตุที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้วด้วย”

ผู้ที่จะใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) ต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้อันสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(๒) บุคคลนั้นต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และ

(๓) ต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว

การใช้สิทธิของบุคคลในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว หมายความว่า หากบุคคลใดสามารถใช้สิทธิทางศาลตาม ๑) หรือสามารถใช้สิทธิโดยการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ๒) หรือสามารถใช้สิทธิโดยการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๓) บุคคลนั้นจะต้องใช้สิทธิตามช่องทางนั้นก่อน เมื่อไม่สามารถใช้สิทธิตามช่องทางนั้นได้แล้ว จึงจะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

๑.๒.๓ การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของเงื่อนไขการตราพระราชกำหนด (มาตรา ๑๘๔)

การตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัตินั้น รัฐธรรมนูญได้กำหนดเงื่อนไขไว้ดังนี้

๑) ตราขึ้นเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ

๒) การตราพระราชกำหนดตาม ๑) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

เมื่อพระราชกำหนดมีผลใช้บังคับแล้ว คณะรัฐมนตรีจะต้องเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นต่อไป และในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภายังไม่ได้อนุมัติพระราชกำหนดนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภามีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไข ๑) หรือ ๒) และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

๑.๒.๔ การวินิจฉัยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ การกระทำเพื่อให้ตนมีส่วนโดยตรงหรือโดยอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย หรือไม่ (มาตรา ๑๖๘)

รัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการเพื่อตรวจสอบกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณรายจ่าย ว่ามีการเสนอ การแปร ญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือ กรรมการธิการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในการใช้งบประมาณรายจ่ายหรือไม่ โดยให้สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาเสนอความเห็นต่อศาล รัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และหากศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการธิการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือ ทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะทำให้ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าว สิ้นผลไป

๑.๒.๕ การวินิจฉัยปัญหาความขัดแย้ง เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๑๔)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้ “องค์กรตาม รัฐธรรมนูญ” มี ๒ ประเภท ดังนี้

๑) องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มี ๔ องค์กร คือ คณะกรรมการการเลือกตั้งผู้ตรวจการ แผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

๒) องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ มี ๓ องค์กร คือ องค์กรอัยการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ จะเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้

นั้นต้องเป็นปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กร ตามรัฐธรรมนูญและต้องเป็นความขัดแย้งระหว่าง องค์กรต่างๆ ตั้งแต่สององค์กรขึ้นไปเท่านั้น มิใช่ กรณีการมีปัญหากับอำนาจหน้าที่ขององค์กรใด องค์กรหนึ่งว่ามีอำนาจกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือไม่

๑.๒.๖ การวินิจฉัยมติหรือข้อบังคับของ พรรคการเมือง การพิจารณาอุทธรณ์ของสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรและการวินิจฉัยกรณีบุคคลหรือ พรรคการเมืองใช้สิทธิและเสรีภาพในทางการเมือง โดยมีขอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๑) การวินิจฉัยมติหรือข้อบังคับของ พรรคการเมืองว่าขัดต่อสถานะและการปฏิบัติ หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม รัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐาน แห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือไม่ (มาตรา ๖๕)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหาร ของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองมี สิทธิเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย มติหรือข้อบังคับของพรรคการเมืองว่าขัดต่อสถานะ และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ อันเป็นการคุ้มครองสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทยเหนือ ประโยชน์ของพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่

สำหรับการพิจารณาวินิจฉัยว่ามติหรือ ข้อบังคับของพรรคการเมืองขัดหรือแย้งกับหลักการ

พื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือไม่ นั้น เป็นการคุ้มครองสมาชิกพรรคการเมืองและประชาชนโดยทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การดำเนินการของพรรคการเมือง หรือการกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมืองจึงต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๒) การพิจารณาอุทธรณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองมีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง (มาตรา ๑๐๖ (๓))

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ถูกพรรคการเมืองมีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง (ซึ่งมีผลให้ต้องสิ้นสุดการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย) มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อคัดค้านว่ามติของพรรคการเมืองดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงถือว่าเป็นการคุ้มครองสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย

๓) การพิจารณาวินิจฉัยกรณีบุคคลหรือพรรคการเมืองใช้สิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๖๘ และ มาตรา ๒๓๗)

ผู้ที่ทราบว่าบุคคลใดหรือพรรคการเมืองใดกระทำการเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำเช่นนั้น หรืออาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว

การใช้สิทธิต่อศาลรัฐธรรมนูญของผู้ที่ทราบการกระทำความผิดข้างต้นนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๘ - ๒๒/๒๕๕๕ วางหลักการว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ผู้ทราบการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมืองผู้กระทำการตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง มีสิทธิให้มีการตรวจสอบการกระทำความผิดดังกล่าวได้สองประการคือ หนึ่ง เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และสองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิด โดยอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและวินิจฉัยสั่งการในกรณีที่ผู้ร้องใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญตาม มาตรา ๖๘ วรรคสองนี้ เป็นภาระหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ อัยการสูงสุดเพียงแต่มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นและยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เท่านั้น หาได้ตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงไม่

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๗ ได้กำหนดมาตรการเพื่อปกป้องคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตลอดจน

หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่มีส่วนรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้ถือว่าบุคคลหรือพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

๑.๒.๗ การวินิจฉัยสมาชิกภาพหรือคุณสมบัติของสมาชิกรัฐสภา รัฐมนตรี และกรรมการการเลือกตั้ง

๑) การวินิจฉัยสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๙๑)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยกรณีมีเหตุที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งสิ้นสุดลงดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๐๖)

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๑๐๑)

(๓) มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๑๐๒)

(๔) กระทำการอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (มาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖)

(๕) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติว่าสิ้นสุด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติคัดค้านว่ามติดังกล่าวจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมิได้มีลักษณะตามอุทธรณ์ ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามอุทธรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

(๖) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๗) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๘) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยกรณีมีเหตุที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๑๙)

(๑) ลาออก

(๒) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือมีสิทธิได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๑๑๕)

(๓) เป็นรัฐมนตรี เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (มาตรา ๑๑๖ หรือมาตรา ๒๖๕ หรือมาตรา ๒๖๖)

(๔) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๕) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

ในกรณีมีเหตุดังกล่าวข้างต้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มี

อยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนี้ไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่ หรือในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงเพราะเหตุดังกล่าวให้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

๒) การวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงหรือไม่ (มาตรา ๑๘๒)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวกรณีมีเหตุดังต่อไปนี้

(๑) ลาออก

(๒) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอกการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี (มาตรา ๑๗๔)

(๔) กระทำการอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์หรือกระทำการต้องห้ามในการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น หรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (มาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ หรือมาตรา ๒๖๙)

(๕) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรี

สิ้นสุดลงในกรณีที่นายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินกว่าแปดปี (มาตรา ๑๗๑ วรรคสี่)

ในกรณีมีเหตุดังกล่าวข้างต้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงหรือไม่ และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยหรือหากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย

๓) การวินิจฉัยว่ากรรมการการเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือไม่ (มาตรา ๒๓๓)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดตามมาตรา ๒๓๐ และให้ประธานรัฐสภาส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่รับคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

การขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามหรือการกระทำอันต้องห้ามของกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งมีดังนี้

(๑) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์

(๒) ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๓) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๕ (๑) (๔) (๕) และ (๖)

(๔) ต้องไม่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๕) ต้องไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๖) ต้องไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานของรัฐ

(๗) ต้องไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๘) ต้องไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

๑.๒.๘ การวินิจฉัยว่าหนังสือสัญญาใดต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาหรือไม่ (มาตรา ๑๙๐)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีบัญญัติให้อำนาจกับศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มีปัญหาว่าหนังสือสัญญาใดที่ฝ่ายบริหารทำความตกลงกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาหรือไม่ หนังสือสัญญาดังกล่าวได้แก่

๑) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย

๒) หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ

๓) หนังสือสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

๔) หนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง

๕) หนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าการลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ

หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ก่อน ให้เสนอต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดว่า หนังสือสัญญาดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาหรือไม่

๑.๒.๙ การวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มี ๖ ประการดังนี้

๑) การวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนาย

ทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง (มาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔)

ผู้ยื่นจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียน อาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของนายทะเบียนต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

๒) การวินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง การเปลี่ยนแปลงชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง (มาตรา ๔๑)

หัวหน้าพรรคการเมืองที่ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของนายทะเบียนที่ไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลง ซึ่งมี ๓ กรณี คือ กรณีแรก การขอเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมือง กรณีที่สองการขอเปลี่ยนแปลงชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ได้จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียน และกรณีที่สามการขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในกรณีเช่นว่านี้ หัวหน้าพรรคการเมืองดังกล่าวอาจยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งของนายทะเบียนต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงนั้น

๓) การวินิจฉัยให้หัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ

กรรมการบริหารพรรคการเมือง ระบุหรือจัดการแก้ไขการกระทำใดๆ อันเป็นการฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมือง หรือให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่ง (มาตรา ๓๑)

เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง จัดให้พรรคการเมืองกระทำการใดๆ ฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมืองหรือข้อบังคับพรรคการเมือง นายทะเบียนมีอำนาจเตือนเป็นหนังสือให้หัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นระบุหรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะที่นายทะเบียนกำหนด

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการบริหารพรรคการเมือง ไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของนายทะเบียน นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ระบุหรือจัดการแก้ไขการกระทำดังกล่าวหรือให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งได้

๔) การวินิจฉัยเกี่ยวกับการสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง (มาตรา ๔๑)

พรรคการเมืองย่อมสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมืองด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑) ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองใด

พรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการรับสมัครสมาชิกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

(๒) ไม่ส่งผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งติดต่อกัน หรือเป็นเวลาแปดปีติดต่อกัน สุดแต่ระยะเวลาใดจะยาวกว่ากัน

(๓) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคนเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี

(๔) ไม่มีการเรียกประชุมใหญ่พรรคการเมืองหรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดทางการเมืองเป็นระยะเวลาติดต่อกันหนึ่งปี โดยมีได้มีเหตุอันสมควรอันจะอ้างได้ตามกฎหมาย

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนหรือเมื่อมีผู้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนว่ามีเหตุดังกล่าวให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองใดจริงให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าพรรคการเมืองนั้นสิ้นสภาพความเป็นพรรคการเมือง

ในกรณีที่หัวหน้าพรรคการเมืองที่ถูกประกาศว่าสิ้นสภาพ เห็นว่าการประกาศของนายทะเบียนไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ให้มีคำสั่งเลิกการประกาศได้

๕) การวินิจฉัยให้ยุบพรรคการเมือง (มาตรา ๙๓ หรือมาตรา ๙๔)

การพิจารณาวินิจฉัยยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ สามารถแยกได้เป็น ๒ กรณี คือ กรณีเกี่ยวกับการบริหารจัดการของพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙๓ และกรณีเกี่ยวกับการกระทำของพรรคการเมืองที่มีผลกระทบต่อการปกครองหรือความมั่นคงของรัฐ ตามมาตรา ๙๔

เหตุการณ์ยุบพรรคการเมือง กรณีการบริหารจัดการของพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙๓ มีดังนี้

(๑) กรณีที่พรรคการเมืองมีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง แต่พรรคการเมืองนั้นยังมีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่

(๒) กรณีที่พรรคการเมืองใดไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาแจ้งให้นายทะเบียนทราบ (มาตรา ๔๒ วรรคสอง)

(๓) กรณีที่พรรคการเมืองไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๘๒)

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุดังกล่าวให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมือง

ของคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

เหตุของการยุบพรรคการเมือง กรณีการกระทำของพรรคการเมืองมีผลกระทบต่อการปกครองและความมั่นคงของรัฐ ตามมาตรา ๙๔ มีดังนี้

(๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกระทำการตามที่รัฐธรรมนูญให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจโดยวิธีการดังกล่าว

(๒) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๓) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(๔) กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

(๕) กระทำการฝ่าฝืนโดยรับบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมือง หรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

(มาตรา ๒๑)กระทำการฝ่าฝืนโดยช่วยเหลือหรือสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือผู้เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งหรือได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (มาตรา ๔๓) กระทำการฝ่าฝืนโดยรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ โดยรู้หรือควรจะรู้ว่าได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีแหล่งที่มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๖๕) กระทำการฝ่าฝืนโดยรับบริจาคจากผู้ใดเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดินหรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ (มาตรา ๖๖) กระทำการฝ่าฝืนโดยรับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพรรคการเมืองจากบุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติห้ามไว้ หรือตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๖๙) กระทำการฝ่าฝืนโดยสมคบ รู้เห็นเป็นใจ หรือสนับสนุนให้บุคคลใดดำเนินการใด เพื่อให้บุคคลอื่นหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งหลงเชื่อหรือเข้าใจว่าพรรคการเมืองอื่นหรือบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยปราศจากมูลความจริง (มาตรา ๑๐๔)

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหาร

พรรคการเมืองและได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๔ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานเมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเอง

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งกระทำการตามมาตรา ๙๔ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุดขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งระงับการกระทำความผิดของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวในระหว่างการพิจารณาของศาล

๖) การวินิจฉัยเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง (มาตรา ๙๘)

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินสนับสนุน

พรรคการเมือง (มาตรา ๘๒) หรือเหตุจากกรณีที่มีการกระทำที่มีผลกระทบต่อการปกครองหรือความมั่นคงของรัฐ (มาตรา ๘๔) และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วมรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง

๑.๒.๑๐ การเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา

อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในการเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภา เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยคดี ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๙ (๓) บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการและมาตรา ๑๔๒ (๓) บัญญัติให้ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและร่างพระราชบัญญัติที่ประธานศาลหรือประธานองค์กรนั้น เป็นผู้รักษาการ

๑.๒.๑๑ การเสนอคำแปรญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อคณะกรรมการได้โดยตรง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๘ วรรคเก้า บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสามารถเสนอคำแปรญัติต่อคณะกรรมการในการพัฒนางบประมาณ

รายจ่ายประจำปีงบประมาณได้โดยตรง หากเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอ

๑.๒.๑๒ การออกกระเปียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒

พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกกระเปียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณการเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญก็ได้ดำเนินการตามที่กฎหมายดังกล่าวให้อำนาจไว้ เช่น ออกกระเปียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๔ ระเปียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเปียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเปียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้น

๑.๒.๑๓ การออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๙ (๓) ประกอบมาตรา ๓๐๐ วรรคห้า บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภาได้ แต่ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยได้ ดังนั้นปัจจุบันศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคห้า ออกข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ บังคับใช้ไปพลางก่อน

ข. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจหน้าที่ สรุปได้เป็น ๔ ประการ ดังนี้

๑) ปัญหาที่เกี่ยวกับการวินิจฉัยกรณีที่ไม่มีความขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใดที่เกิดขึ้นนอกวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (มาตรา ๕)

๒) ปัญหาว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาที่มีบทบัญญัติเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง อันหมายถึงหนังสือเกี่ยวกับการค้าเสรีเขตศุลกากรร่วม หรือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (มาตรา ๒๓)

๓) ปัญหาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ (มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๕) รวม ๒ ลักษณะ ได้แก่

ก. การพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติ

แห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ตามคำร้องของศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง โดยมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี

ข. การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ

๔) อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (มาตรา ๔๕ ประกอบกับประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป)

ค. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับวงงานของศาลรัฐธรรมนูญ

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑/๒๕๕๗ เรื่อง การควบคุมอำนาจการปกครองประเทศ

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕/๒๕๕๗ เรื่อง การสิ้นสุดชั่วคราวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๔/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ต่อไป

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๓/๒๕๕๗ เรื่อง ขอความร่วมมือในการ

ปฏิบัติของศาล องค์การอิสระ และองค์กรอื่น

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๘/๒๕๕๗ เรื่อง การสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๓/๒๕๕๗ เรื่อง นโยบายเกี่ยวกับ กระบวนการยุติธรรมของรัฐ

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๑/๒๕๕๗ เรื่อง การสรรหาคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๓/๒๕๕๗ เรื่อง การให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไปช่วยปฏิบัติงาน

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๔/๒๕๕๗ เรื่อง การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘๗/๒๕๕๗ เรื่อง การให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๑/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๗๑/๒๕๕๗

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐๓/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๘๗/๒๕๕๗

๑.๓ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๖ วรรคหก บัญญัติว่า “วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” และบทเฉพาะกาล มาตรา ๓๐๐ วรรคห้า บัญญัติว่า “ในระหว่างที่ยังมิได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยได้ แต่ทั้งนี้ ต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้”

ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ออก “ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐” ขึ้นใช้บังคับ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอน ๙๖ ก วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๐) และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.ต่อสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วรวม ๒ ครั้ง ครั้งแรกเสนอเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยต้องตกไปเพราะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ไม่ได้ร้องขอให้ที่ประชุมรัฐสภายกขึ้นพิจารณาต่อไป ครั้งที่สองเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ และประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาลงนามรับรองเนื่องจากเป็นร่างกฎหมายเกี่ยวกับการเงิน แต่ในระหว่างรอการ

พิจารณาและลงนามรับรอง ได้มีการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญจึงยังไม่ได้รับการพิจารณาแต่อย่างใด และเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ วรรคสอง ได้บัญญัติให้การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในระหว่างที่ยังไม่มีกฎหมายดังกล่าว ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อวรรคหนึ่งหรือรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นการพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญจึงยังคงเป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไป โดยมีขั้นตอนและกระบวนการวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑.๓.๑ การรับคำร้อง

คำร้องที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำที่สุภาพและอย่างน้อยต้องมีรายการเกี่ยวกับ

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง

(๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง

(๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาลดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง

(๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่นต้องแนบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย

เมื่อมีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ประธานศาลรัฐธรรมนูญจะแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นตุลาการประจำคดี เว้นแต่กรณีการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๗ (๕) และกรณีการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการการมี การเสนอ การแปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใดๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย ตามข้อกำหนดฯ ข้อ ๑๗ (๙) หรือกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนประธานศาลรัฐธรรมนูญอาจไม่แต่งตั้งตุลาการประจำคดีก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๕) ในกรณีดังกล่าวข้างต้นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญต้องตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในสามวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

๑.๓.๒ การพิจารณาคำร้อง

เมื่อตุลาการประจำคดีได้ตรวจคำร้องแล้ว มีความเห็นได้ ๒ กรณี ดังนี้

- กรณีมีความเห็นว่ารับคำร้อง ให้มีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง)

- กรณีที่มีความเห็นว่าควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ตุลาการประจำคดีเสนอศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น และหากศาลรัฐธรรมนูญเห็นพ้องด้วยก็ให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๗ วรรคสอง) แต่ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดีก็ให้ดำเนินการตามความเห็นของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๗ วรรคสาม)

๑.๓.๓ การแจ้งผู้ร้องและส่งสำเนาคำร้องให้แก่ผู้ถูกร้อง

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการประจำคดีแล้วแต่กรณี มีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งผู้ถูกร้องมารับสำเนาคำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด และเมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้องแล้วให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ในกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้องหรือภายในระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในเวลาตามที่ศาลรัฐธรรมนูญกำหนด ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๙)

๑.๓.๔ การพิจารณาคดี

“การพิจารณาคดี” ตามคำนิยามในข้อกำหนดฯ ข้อ ๔ หมายถึง การไต่สวน หรือ การประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย

๑) การไต่สวน หมายความว่า การตรวจพยานหลักฐาน การนั่งพิจารณา หรือการสืบพยาน

(ข้อกำหนดฯ ข้อ ๔) โดยมีหลักการที่สำคัญดังนี้

(๑) การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย หมายความว่า การไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญต้องกระทำโดยเปิดเผยเว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาลหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจกำหนดบุคคลที่มีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้วันนัดไต่สวนนั้น ศาลจะประกาศกำหนดและแจ้งให้คู่กรณีทราบพร้อมทั้งปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลสำหรับประกาศกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งแรก ให้ส่งสำเนาประกาศแก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๒)

(๒) การให้โอกาสคู่กรณีแสดงพยานหลักฐาน

- คู่กรณีมีสิทธิอ้างตนเอง บุคคลและหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งได้ตามที่ศาลกำหนด ฝ่ายใดอ้างพยานหลักฐานจะต้องยื่นบัญชีระบุพยานพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นในการอ้างพยานหลักฐาน และวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว โดยอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นสมควร และพยานหลักฐานใดที่ไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานไว้ คู่กรณีไม่อาจนำเข้าสู่การพิจารณาคดีได้ เว้นแต่ศาลรัฐธรรมนูญจะอนุญาตเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๓)

- เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลรัฐธรรมนูญอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้

และต้องแจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน และก่อนวันนัด ตรวจพยานหลักฐานดังกล่าวไม่น้อยกว่าเจ็ดวันให้ คู่กรณียื่นบัญชีระบัพยานต่อศาลรัฐธรรมนูญ และ หากคู่กรณีจะยื่นบัญชีระบัพยานเพิ่มเติมต้องกระทำ ก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น การยื่นบัญชี ระบัพยานเพิ่มเติมภายหลังการตรวจพยานหลักฐาน เสร็จสิ้นจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล โดยผู้ขอต้องแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถ ทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรม (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๔)

- ในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่กรณีนำพยานหลักฐานทั้งหมดยื่นต่อศาลเพื่อ ให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐาน ดังกล่าว โดยศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการประจำ คดีหรือตุลาการคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมาย จะสอบถามคู่กรณีถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็น และความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิง ตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของ อีกฝ่ายหนึ่งแล้วจัดบันทึกการพิจารณาคดีไว้ เมื่อเสร็จแล้วศาลจะกำหนดวันนัดสืบพยานและ แจ้งให้คู่กรณีทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๕)

- การไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญ ให้คู่กรณีซักถามเฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและ ให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน (ข้อ กำหนดฯ ข้อ ๓๖) ในการไต่สวนของศาล หากศาล เห็นว่าคดีไม่มีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลจะงดการไต่สวน ก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๗) การไต่สวนพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลกำหนดและกระทำ

เท่าที่จำเป็น และให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือ พยานผู้เชี่ยวชาญเอง โดยก่อนทำการไต่สวนให้ศาล แจ้งให้พยานทราบถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะ ทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดย วิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามของศาล ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจอนุญาต ให้คู่กรณีซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและ ข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้าง พยานเป็นผู้ซักถามก่อน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๘)

(๓) การให้โอกาสคู่กรณีสืบพยานที่ยู่ นอกที่ทำการศาล กล่าวคือ ศาลรัฐธรรมนูญอาจ อนุญาตให้สืบพยานที่ยู่นอกที่ทำการศาลตามที่ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอ โดยระบบการประชุมทางวิดีโอได้ โดยให้ฝ่าย ที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีระบบ ดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ทั้งหมด (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๓๙)

(๔) การให้โอกาสคู่กรณีร้องขอให้ มีการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี คู่กรณีฝ่าย ใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายมีสิทธิร้องขอให้มีการ แถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี โดยให้กระทำได้ตาม ที่ศาลเห็นสมควร การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี ของคู่กรณีต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาลเห็น สมควรให้กระทำด้วยวาจา การแถลงการณ์เปิดคดี หรือปิดคดีด้วยวาจา ให้ผู้ร้องเป็นผู้แถลงก่อนและให้ ผู้ถูกร้องแถลงในลำดับถัดไป การแถลงการณ์เปิดคดี หรือปิดคดีด้วยวาจาของแต่ละฝ่าย ศาลจะซักถาม ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แถลงในระหว่างการแถลง หรือภายหลังการแถลงก็ได้ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๔๓)

๒) การประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณา วินิจฉัย

- ในการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยคู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้องจะให้อ้างอิงหรือความเห็นแล้วแต่กรณีเป็นหนังสือก็ได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๔๔)

- องค์คณะของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีและการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้าคน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๔)

๑.๓.๕ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

๑) องค์คณะของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาคดีและการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้าคน ตุลาการซึ่งไม่ได้ร่วมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้นและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่มีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๒๔)

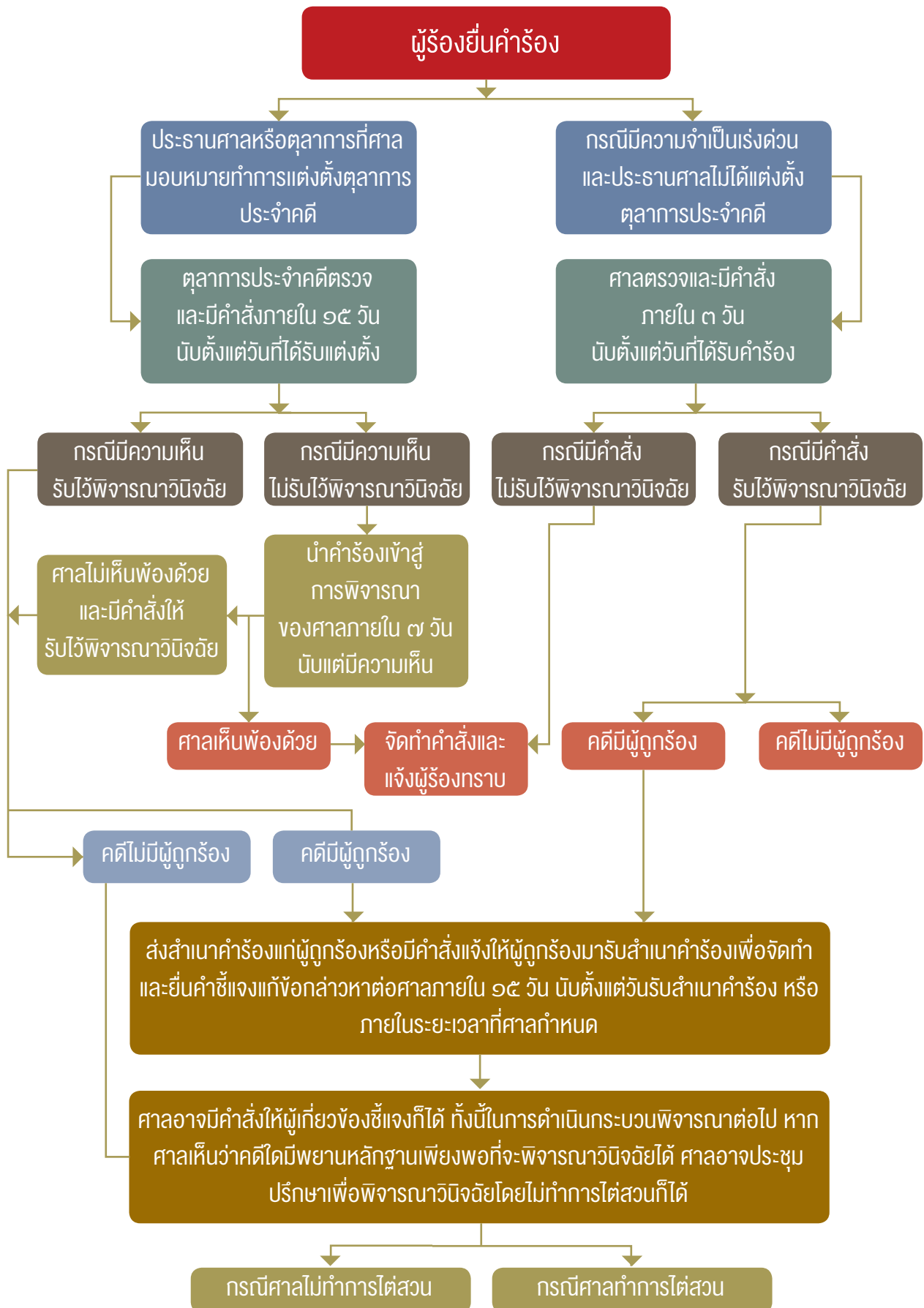
๒) ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือ พร้อมแนบด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ เมื่อการลงมติเสร็จสิ้นให้ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะจัดทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๔) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอย่างน้อย

ต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหาสรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณาเหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายและบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๓) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๔)

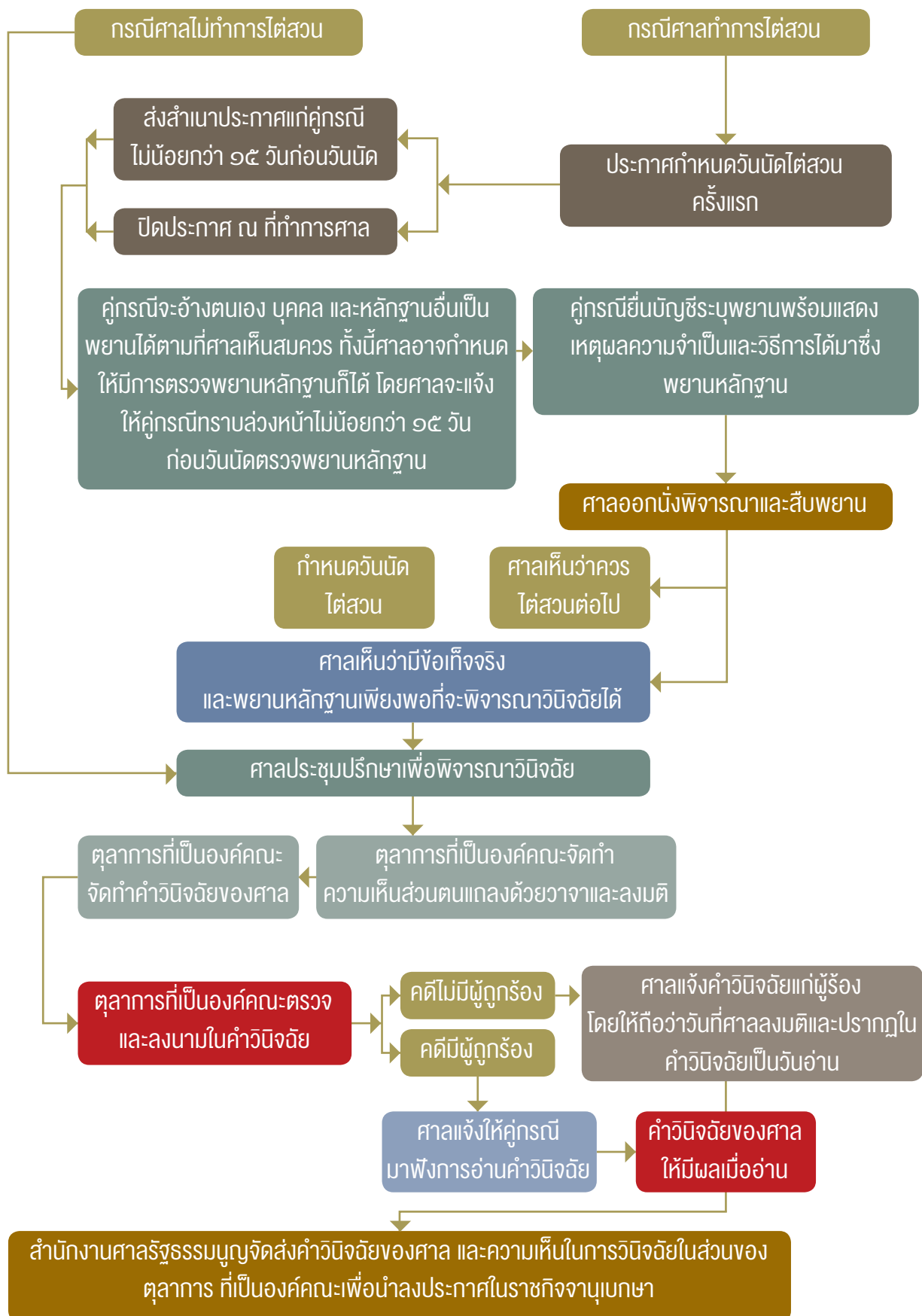
๓) คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้มีผลในวันอ่าน ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยคำร้องที่มีคู่กรณีถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาให้ศาลบันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ไม่มีผู้ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแก่ผู้ร้องและให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๕)

๔) คำสั่งจำหน่ายคำร้อง และคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ต้องประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคำร้อง ความเห็นประกอบ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง (ข้อกำหนดฯ ข้อ ๕๖)

แผนภูมิแสดงกระบวนการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ
ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐



แผนภูมิแสดงกระบวนการพิจารณาตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ
ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ (ต่อ)



๑.๔ แผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙

๑.๔.๑ วิสัยทัศน์ (Vision)

ศาลรัฐธรรมนูญเป็นหลักของนิติรัฐและนิติธรรมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๔.๒ พันธกิจ (Mission)

ศาลรัฐธรรมนูญมีพันธกิจหลักในการรักษาความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ สร้างบรรทัดฐานการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ สร้างความถูกต้องเป็นธรรมของระบบนิติรัฐและรักษาความชอบธรรมของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๔.๓ เป้าประสงค์ (Goals)

เพื่อให้บรรลุพันธกิจดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานไว้ ดังนี้

(๑) องค์การมีธรรมาภิบาล เป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านคุณธรรมและจริยธรรม

(๒) ความเชื่อถือของประชาชนต่อคำวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) กระบวนการมีมาตรฐานชัดเจน มีระบบสอบทานการปฏิบัติงาน

(๔) บุคลากรมีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน บุคลากรมีสมรรถนะสูง

(๕) สังคมเชื่อมั่นและยอมรับการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานขององค์กรอย่างสะดวกและรวดเร็ว

(๗) ขั้นตอนการดำเนินงานมีมาตรฐานชัดเจน

(๘) เพิ่มเครือข่ายสนับสนุนกิจการศาลรัฐธรรมนูญ

(๙) กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และระบบการจัดการฐานข้อมูลของสมาชิกมีประสิทธิภาพสูง

(๑๐) การยอมรับจากสังคมและความพึงพอใจจากบรรทัดฐานคำวินิจฉัยและผลงานทางวิชาการ รวมทั้งกระบวนการพิจารณาในระบบไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญมีความรวดเร็วและเป็นธรรม

(๑๑) ระบบการจัดการฐานข้อมูลมีความน่าเชื่อถือสูง มีเทคโนโลยีก้าวหน้าและทันสมัย มีประสิทธิภาพและเหมาะสม

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายหลักที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกในการดำเนินงาน ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้



ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน

๑

ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง : การสร้างองค์กรและบุคลากรให้มีความเข้มแข็ง มีจริยธรรมและคุณธรรม

เป้าหมาย : เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน บุคลากรมีสมรรถนะสูง องค์กรเป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพและจริยธรรม ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน กระบวนการ มีมาตรฐานชัดเจน มีการนำ PMQA มาใช้ในการพัฒนาองค์กร มีระบบสอบทานการปฏิบัติงาน องค์กรมีธรรมาภิบาลเน้นการพัฒนาความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การเสริมสร้างประมวล จริยธรรมของศาลรัฐธรรมนูญ การพัฒนาระบบสอบทานภายในองค์กร และการพัฒนาสมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร

๒

ยุทธศาสตร์ที่สอง : การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

เป้าหมาย : เพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สังคมเกิดความเชื่อมั่นและยอมรับการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ ศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างรวดเร็วและสะดวก พัฒนาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์และระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์และกระบวนการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ ขั้นตอนการดำเนินงานมีมาตรฐานชัดเจน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการเข้าถึง มวลชนอย่างเป็นระบบการพัฒนาการสร้างช่องทางการเข้าถึงข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญ การพัฒนา กระบวนการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ และการพัฒนาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์และระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์

๓

ยุทธศาสตร์ที่สาม : การส่งเสริมเครือข่ายด้านการพัฒนาประชาธิปไตย

เป้าหมาย : เพื่อพัฒนากระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ส่งเสริมและเสริมสร้างกิจการ อาสาพิทักษ์รัฐธรรมนูญและพันธมิตรจากองค์กรทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงเครือข่ายต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีเครือข่ายสนับสนุน กิจการของศาลรัฐธรรมนูญอย่างกว้างขวาง โดยเน้นการส่งเสริมกิจการอาสาพิทักษ์รัฐธรรมนูญ การเสริมสร้างพันธมิตรจากองค์กรต่างๆ การพัฒนาเครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง เครือข่าย การพัฒนาเครือข่ายโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและพัฒนาบุคลากรด้านเครือข่าย



ยุทธศาสตร์ที่สี่ : การสร้างบรรทัดฐานการปกครองแบบประชาธิปไตย

เป้าหมาย : เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นหลักนิติรัฐและนิติธรรมในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาระบบการวินิจฉัยคดีและวิธีพิจารณาคดีให้เป็นไปตามระบบสากล ให้สังคมยอมรับและพึงพอใจในบรรทัดฐานคำวินิจฉัยและผลงานทางวิชาการ โดยเน้นการพัฒนาระบบการวินิจฉัยคดีและผลงานวิชาการ การส่งเสริม เผยแพร่ และสร้างความเข้าใจคำวินิจฉัยและผลงานวิชาการ การเสริมสร้างช่องทางการสื่อสารสองทาง การพัฒนาวิธีพิจารณาคดีให้เป็นไปตามระบบสากลการพัฒนาระบบการวิจัย ตลอดจน การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านวิชาการรัฐธรรมนูญ



ยุทธศาสตร์ที่ห้า : การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้ก้าวหน้าและทันสมัย

เป้าหมาย : เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการบริการข้อมูล ศาลรัฐธรรมนูญตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้ระบบจัดการฐานข้อมูลและการจัดความรู้กิจการศาลรัฐธรรมนูญมีความน่าเชื่อถือสูง ข้อมูลมีความถูกต้องรวดเร็ว ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถรองรับภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาระบบการบริการข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญการปรับปรุงและพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ



๒. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๗ บัญญัติว่า “ศาลรัฐธรรมนูญมีหน่วยธุรการของศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลรัฐธรรมนูญ

การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ต้องมาจากการเสนอของประธานศาลรัฐธรรมนูญและได้รับความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓ ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

๒.๑ อำนาจหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔ ดังนี้

“มาตรา ๔ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ
- (๒) ศึกษาและรวบรวมข้อมูล คำสั่ง และคำวินิจฉัยต่างๆ เกี่ยวกับงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๓) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่กิจการของศาลรัฐธรรมนูญ
- (๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย”

๒.๒ พันธกิจของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) ศึกษา วิเคราะห์ด้านคดีและกฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) ดำเนินงานอำนวยการของศาลรัฐธรรมนูญตามกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) สนับสนุนด้านการศึกษาวิจัยทางวิชาการเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนสร้างและพัฒนานองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและงานศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการสำนักงานและบุคลากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๕) เผยแพร่ ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร การศึกษาต่อสาธารณะเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญงานศาลรัฐธรรมนูญ และการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๓ โครงสร้างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

โครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบ

ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตามประกาศศาลรัฐธรรมนูญเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๕ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๒๙ ตอนที่ ๓๖ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๕) ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ

(๒) กลุ่มงานตรวจสอบภายใน

(๓) สำนักประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(๔) สำนักบริหารกลาง

(๕) สำนักคดี ๑

(๖) สำนักคดี ๒

(๗) สำนักคดี ๓

(๘) สำนักคดี ๔

(๙) สำนักคดี ๕

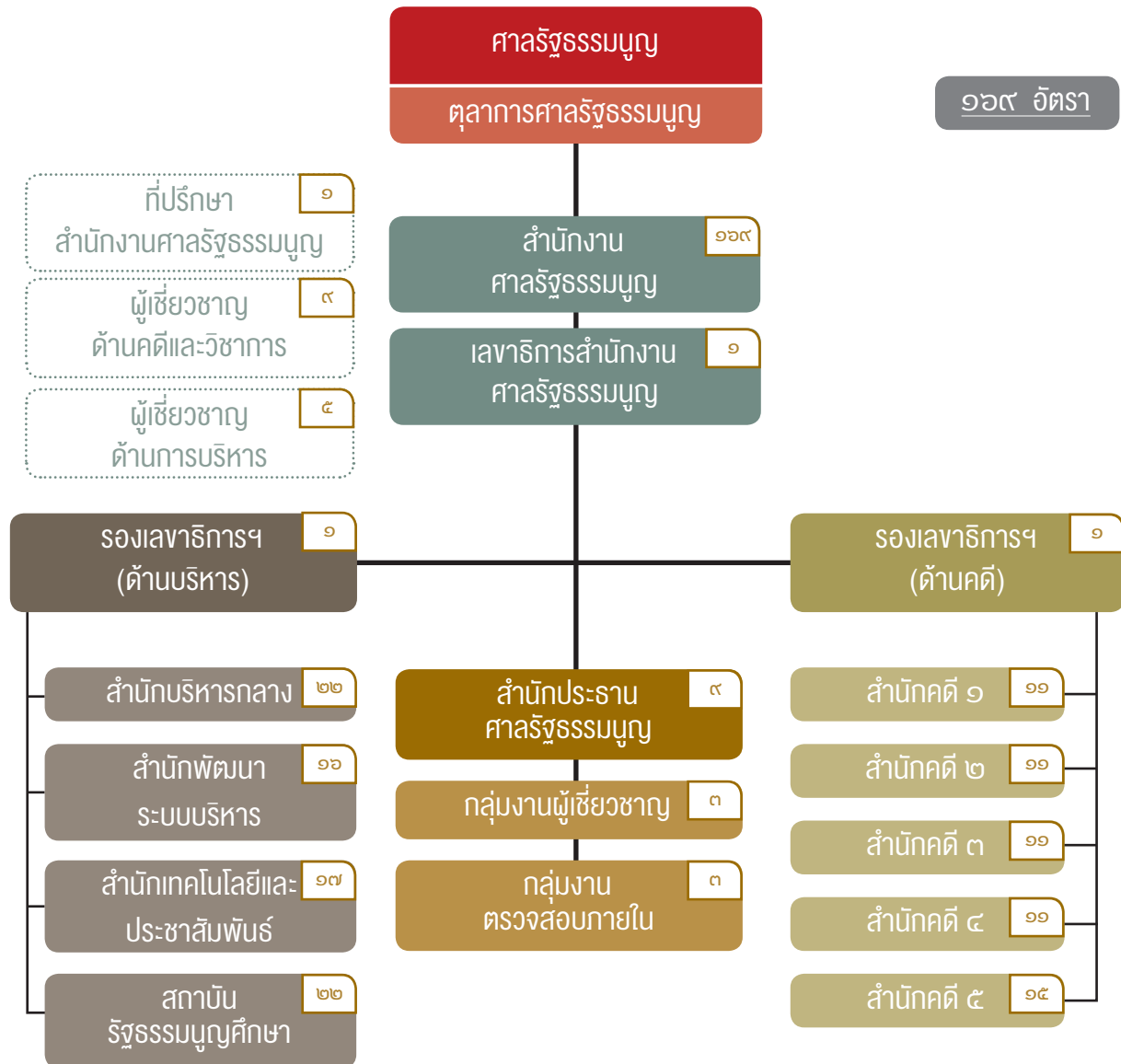
(๑๐) สำนักพัฒนาระบบบริหาร

(๑๑) สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและประชาสัมพันธ์

(๑๒) สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา



โครงสร้างและการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๗



๒.๔ อัตรากำลังของสำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญ

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการสรรหาบุคลากรเพื่อรองรับภารกิจในการสนับสนุนงานด้านพิจารณาวินิจฉัยคดี และงานบริหารด้านต่างๆ ของ

ศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี จนถึงปัจจุบัน (ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗) มีอัตรากำลังรวมทั้งสิ้น ๒๐๔ อัตรา แบ่งออกเป็น อัตรากำลังของข้าราชการ ๑๖๙ อัตรา (มีข้าราชการดำรงตำแหน่งอยู่จริง จำนวน ๑๔๐ อัตรา) และมีลูกจ้างประจำ จำนวน ๓๕ อัตรา (มีอัตราอยู่จริง จำนวน ๓๔ อัตรา)

อัตรากำลังข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ แยกตามส่วนราชการตามโครงสร้าง ดังนี้

ส่วนราชการ	จำนวนข้าราชการ (คน)	จำนวนลูกจ้างประจำ (คน)
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	๔	-
กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ	๑๗	๑
กลุ่มงานตรวจสอบภายใน	๓	-
สำนักประธานศาลรัฐธรรมนูญ	๙	๒
สำนักบริหารกลาง	๒๒	๒๑
สำนักคดี ๑	๑๑	-
สำนักคดี ๒	๑๑	-
สำนักคดี ๓	๑๑	-
สำนักคดี ๔	๑๑	-
สำนักคดี ๕	๑๕	๔
สำนักพัฒนาระบบบริหาร	๑๖	๓

ส่วนราชการ	จำนวนข้าราชการ (คน)	จำนวนลูกจ้างประจำ (คน)
สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ และประชาสัมพันธ์	๑๗	๓
สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา	๒๒	๑
รวม	๑๖๙	๓๕

ทั้งนี้อัตรากำลังของข้าราชการและลูกจ้างที่มีอยู่จริงทั้งหมด จำนวน ๑๗๔ อัตรา ประกอบด้วย

- ๑) ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- จำนวน ๑๔๐ คน จำแนกเป็น
- ๑.๑) นักบริหารงานศาลรัฐธรรมนูญ
- จำนวน ๓ คน
- ๑.๒) ที่ปรึกษาสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
- จำนวน ๑ คน
- ๑.๓) ผู้อำนวยการสายงานคดี
- จำนวน ๑๑ คน
- ๑.๔) ผู้อำนวยการสายงานวิชาการ
- จำนวน ๒ คน
- ๑.๕) ผู้อำนวยการสายงานบริหาร
- จำนวน ๑๐ คน
- ๑.๖) นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญ
- จำนวน ๔๒ คน
- ๑.๗) นักวิชาการศาลรัฐธรรมนูญ
- จำนวน ๑๔ คน
- ๑.๘) เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ
- จำนวน ๕๒ คน
- ๑.๙) นักวิชาการตรวจสอบภายใน
- จำนวน ๒ คน
- ๑.๑๐) นิติกร
- จำนวน ๒ คน
- ๑.๑๑) นักวิชาการคอมพิวเตอร์
- จำนวน ๒ คน
- ๒) ลูกจ้างประจำ
- จำนวน ๓๔ คน

ทั้งนี้ สามารถจำแนกบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดังนี้

๑) จำแนกตามเพศ แบ่งออกเป็น เพศชาย จำนวน ๙๑ คน เพศหญิง จำนวน ๘๓ คน

๒) จำแนกตามวุฒิการศึกษา แบ่งออกเป็น วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒ ระดับปริญญาโท จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓ และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑

ตารางแสดงจำนวนบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จำแนกตามเพศ

ประเภท	ชาย(คน)	หญิง(คน)	รวม(คน)
ข้าราชการ	๗๐	๗๐	๑๔๐
ลูกจ้างประจำ	๒๑	๑๓	๓๔
รวม	๙๑	๘๓	๑๗๔

ตารางแสดงจำนวนบุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ประเภท	วุฒิการศึกษา				รวม
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	
ข้าราชการ	๒	๔๖	๘๙	๓	๑๔๐
ลูกจ้างประจำ	๑๗	๑๒	๕	-	๓๔
รวม	๑๙	๕๘	๙๔	๓	๑๗๔



ส่วนที่ ๒

ผลการปฏิบัติ ราชการของ ศาลรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

๑. ผลการปฏิบัติราชการ ตามแผนยุทธศาสตร์

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ เป็นกรอบทิศทางการบริหารราชการของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในระยะเวลา ๕ ปี เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตลอดจนการพัฒนาหลักนิติธรรมในสังคมไทย การสร้างบรรทัดฐานการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนและการรักษาไว้ซึ่งประโยชน์สาธารณะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีผลปฏิบัติราชการตามแผนยุทธศาสตร์ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ ที่ ๑

การสร้างองค์กรและบุคลากรให้มีความเข้มแข็ง มีจริยธรรมและคุณธรรม

เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน บุคลากรมีสมรรถนะสูง องค์กรเป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพและจริยธรรม ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน กระบวนการมีมาตรฐานชัดเจนมีการนำ PMQA มาใช้ในการพัฒนาองค์กร มีระบบสอบทานการปฏิบัติงาน องค์กรมีธรรมาภิบาล เน้นการพัฒนาความร่วมมือของบุคลากร การพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานให้มี

มาตรฐาน การพัฒนาระบบสอบทานภายในองค์กร และการพัฒนาสมรรถนะและคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร ดังนี้

๑. พัฒนาความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติกับประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้นำขององค์กรศาลในต่างประเทศ ด้วยการเดินทางเข้าร่วมประชุม ศึกษาดูงานและเข้าเยี่ยมคารวะ การแลกเปลี่ยนความรู้ในเชิงกฎหมายสำคัญหลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน ระบอบประชาธิปไตย หลักเสรีภาพ และความเสมอภาค รวมทั้งผลประโยชน์ของมหาชนเป็นที่ตั้ง นอกจากนี้ยังมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างวิชาการภายในประเทศด้วย ดังนี้

๑.๑ การจัดโครงการสัมมนาทางวิชาการ เนื่องในวาระครบรอบ ๑๖ ปี ศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้จัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการ หัวข้อ “การปฏิรูปการเมืองภายใต้หลักนิติธรรม” เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิรูปการเมืองภายใต้ หลักนิติธรรม บทบาทศาลรัฐธรรมนูญต่อกระบวนการปฏิรูปการเมืองและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการระหว่างนักนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ นักการเมือง สื่อมวลชน ผู้นำและนักพัฒนาการเมืองภาคประชาชน ในวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๗

๑.๒ ด้านความร่วมมือทางวิชาการ ศาลรัฐธรรมนูญระหว่างประเทศ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแสวงหาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศ การเผยแพร่ภาพลักษณ์ของศาลรัฐธรรมนูญไทยในต่างประเทศ และการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางวิชาการและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยการศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความร่วมมือทางวิชาการ

ศาลรัฐธรรมนูญระหว่างประเทศ และการประชุมนานาชาติ ดังนี้

๑) ศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรสเปน สาธารณรัฐเปรู ราชอาณาจักรชิลี ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ – ๒ มีนาคม ๒๕๕๗

๒) การเข้าร่วมประชุมใหญ่สมาคมศาลรัฐธรรมนูญภูมิภาคเอเชียและสถาบันเทียบเท่า ณ เมืองอีสต์บันนูล สาธารณรัฐตุรกี พร้อมศึกษาดูงาน สาธารณรัฐโปแลนด์ ระหว่างวันที่ ๒๖ เมษายน – ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๓) การลงนามในบันทึกความร่วมมือ (Memorandum of Cooperation : MOC) ระหว่างศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๗

๔) การประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโลก ครั้งที่ ๓ ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี เรื่อง “ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและการแก้ไขความขัดแย้งในสังคม” รวมทั้งการประชุมพิเศษเรื่อง “ความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญ : การสำรวจตรวจสอบ” “ความท้าทายการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมของยุคโลกาภิวัตน์” “มาตรฐานนานาชาติสำหรับการแก้ไขความขัดแย้งในสังคม” และ “กลไกทางรัฐธรรมนูญในการแก้ไขความขัดแย้งในสังคม” ระหว่างวันที่ ๒๗ กันยายน – ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗

๑.๓ จัดการให้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างศาลรัฐธรรมนูญกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย ในกิจกรรมการสนับสนุนการจัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการ

๑.๔ การประชุมทางวิชาการเพื่อความร่วมมือในการดำเนินงานด้านระบบการบริหารจัดการคดีที่มีประสิทธิภาพ ณ ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาการ ระบบการบริหารจัดการคดี และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไทยกับ

ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี รวมทั้งการศึกษาระบบการยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ ให้มีความเป็นมาตรฐานสากลและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับกลุ่มประเทศอาเซียน

๒. พัฒนาระบบการให้มีมาตรฐาน

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการจัดทำสรุปแผนการเตรียมความพร้อมในภาพรวมเพื่อมอบหมายข้าราชการ ลูกจ้างและเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนกำหนดการวันออกนั่งพิจารณาคดีที่สำคัญของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกรณีเกิดเหตุการณ์ไม่สงบในบ้านเมืองที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

๓. พัฒนาสมรรถนะและคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร

๓.๑ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้จัดส่งข้าราชการและเจ้าหน้าที่เข้าฝึกอบรมกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่

๑) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน” รุ่นที่ ๓๗ จำนวน ๓ คน จัดโดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรกฎหมายมหาชน” รุ่นที่ ๓๘ จำนวน ๓ คน จัดโดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๓) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับกลาง” รุ่นที่ ๑๖ จำนวน ๒ คน จัดโดย สถาบันพระปกเกล้า

๔) หลักสูตร “การพัฒนาการเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง” รุ่นที่ ๕ ประจำปี ๒๕๕๖ จำนวน ๑ คน จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๕) หลักสูตร “กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามมาตรฐานที่ ก.ศป.รับรอง” รุ่นที่ ๕ จำนวน ๒ คน จัดโดย สำนักงานศาลปกครอง

๖) หลักสูตร “นักบริหารการตรวจเงินแผ่นดินระดับสูง” รุ่นที่ ๔ จำนวน ๑ คน จัดโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

๗) หลักสูตร “การบริหารงานรักษาความปลอดภัย” รุ่นที่ ๙๙ จำนวน ๒ คน จัดโดยสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๘) หลักสูตร “การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ (บมช.)” รุ่นที่ ๖ จำนวน ๒ คน จัดโดยสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

๙) หลักสูตร “นักบริหารยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับสูง (นยปส.)” รุ่นที่ ๕ จำนวน ๑ คน จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑๐) หลักสูตรการอบรมต่างๆ จัดโดย สำนักรส่งเสริมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน ๙ คน

๑๑) หลักสูตร “นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ รุ่นที่ ๘๐ จำนวน ๑ คน จัดโดยสำนักงาน ก.พ.

๑๒) หลักสูตร “รักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ” รุ่นที่ ๒๑ จำนวน ๑ คน จัดโดย ศูนย์รักษาความปลอดภัย กองบัญชาการกองทัพบก

๑๓) หลักสูตร “กฎหมายมหาชนสำหรับผู้บริหารระดับสูง (กปส.)” รุ่นที่ ๒ จำนวน ๑ คน จัดโดย สำนักงานศาลปกครอง

๑๔) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรขั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข” รุ่นที่ ๕ จำนวน ๑ คน

จัดโดย สถาบันพระปกเกล้า

๑๕) หลักสูตร “ผู้กำกับการ” รุ่นที่ ๙๖ จำนวน ๑ คน จัดโดย วิทยาลัยการตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๑๖) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชน” ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๗ จำนวน ๔ คน จัดโดย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๑๗) หลักสูตร “สิทธิมนุษยชนสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ” จำนวน ๑ คน จัดโดย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

๑๘) หลักสูตร “การบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูง” รุ่นที่ ๑๓ จำนวน ๑ คน จัดโดย สถาบันพระปกเกล้า

๑๙) หลักสูตร “ผู้บริหารการสื่อสารมวลชนระดับกลาง (บสก.)” รุ่นที่ ๕ จำนวน ๑ คน จัดโดย สถาบันอิศรา

๒๐) หลักสูตร “หลักปฏิบัติราชการทางปกครองสำหรับผู้บริหาร” จำนวน ๒ คน จัดโดย สำนักงานศาลปกครอง

๒๑) หลักสูตร “ประกาศนียบัตรชั้นสูงการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน” รุ่นที่ ๑๔ จำนวน ๑ คน จัดโดย สถาบันพระปกเกล้า

๒๒) หลักสูตร “การบริหารการยุติธรรมทางปกครองระดับสูง (บยป.)” รุ่นที่ ๖ จำนวน ๑ คน จัดโดย สำนักงานศาลปกครอง

๒๓) หลักสูตร “การบริหารจัดการความมั่นคงแห่งชาติ (บมช.)” รุ่นที่ ๗ จำนวน ๑ คน จัดโดย สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ

๒๔) หลักสูตร “นักบริหารการงบประมาณระดับสูง (นงส.)” รุ่นที่ ๒ จำนวน ๑ คน จัดโดย สำนักงานงบประมาณ

๒๕) หลักสูตร “นักบริหารการเงินการคลังภาครัฐระดับสูง (บงส.)” รุ่นที่ ๒ จำนวน ๑ คน

จัดโดย กรมบัญชีกลาง

๒๖) หลักสูตร “นักบริหารการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมภาครัฐร่วมเอกชน (บรอ.)” รุ่นที่ ๒ จำนวน ๑ คน จัดโดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒๗) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดโครงการอบรมการเพิ่มทักษะผู้นำยุคใหม่ขององค์กรเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนของผู้บริหารระดับกลางและระดับสูงของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดย สถาบันพัฒนาบุคลากรภาพจอห์นโรเบิร์ตฟาวเวอร์ (ข้าราชการระดับ ๗ - ๑๑)

๒๘) ข้าราชการด้านบริหาร สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตามโครงการอบรมข้าราชการฯ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่อาเซียน จำนวน ๕๐ คน

๒๙) ข้าราชการด้านคดี สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์และสาธารณรัฐมาเลเซีย ตามโครงการอบรมทางวิชาการ หลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) และการศึกษาดูงานในประเทศอาเซียนจำนวน ๕๗ คน

๓.๒ การขอรับการจัดสรรทุนการศึกษาต่อจากรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐ ทุน ประกอบด้วย

๑) ทุนการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านนิติศาสตร์ สาขากฎหมายมหาชน จำนวน ๒ ทุน

๒) ทุนการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านนิติศาสตร์ สาขากฎหมายระหว่างประเทศ จำนวน ๒ ทุน

๓) ทุนการศึกษาระดับปริญญาโททางด้านรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง จำนวน ๒ ทุน

๔) ทุนการศึกษาระดับปริญญาโททาง
ด้านรัฐศาสตร์ สาขาการบริหารจัดการภาครัฐ
จำนวน ๒ ทุน

๕) ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท/เอก
ทางด้านเทคโนโลยี/วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์
จำนวน ๒ ทุน

อนึ่ง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับการ
จัดสรรทุนรัฐบาลจากสำนักงาน ก.พ. จำนวน ๑ ทุน
คือ ทุนการศึกษาระดับปริญญาโท/เอก ทาง
ด้านเทคโนโลยี/วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ซึ่งมี
ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญผ่านการ
คัดเลือกเพื่อไปศึกษาระดับปริญญาเอก ณ ประเทศ
ญี่ปุ่น จำนวน ๑ ราย รวมทั้งสำนักงาน ก.พ. ได้
จัดสรรทุนรัฐบาลประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘
จำนวน ๒ ทุน ประกอบด้วย ทุนการศึกษาระดับ
ปริญญาโททางด้านนิติศาสตร์ สาขากฎหมาย
มหาชน และทุนการศึกษาระดับปริญญาโททางด้าน
นิติศาสตร์ สาขากฎหมายระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ ที่ ๒

การประชาสัมพันธ์เชิงรุก

เพื่อพัฒนาช่องทางการเข้าถึงข้อมูล
ศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สังคมเกิดความเชื่อมั่นและ
ยอมรับการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจน
สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของศาลรัฐธรรมนูญ
ได้อย่างรวดเร็วและสะดวก พัฒนาบุคลากรด้าน
การประชาสัมพันธ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ
และกระบวนการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ ขั้นตอน
การดำเนินงานมีมาตรฐานชัดเจน โดยให้ความสำคัญ
กับการพัฒนากระบวนการเข้าถึงมวลชน
อย่างเป็นระบบ การพัฒนาการสร้างช่องทางการ

เข้าถึงข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญ การพัฒนากระบวนการ
ประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ และการพัฒนาบุคลากร
ด้านการประชาสัมพันธ์และระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศ

๑. การพัฒนากระบวนการเข้าถึง มวลชนอย่างเป็นระบบ

ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
ศาลรัฐธรรมนูญและกฎหมายรัฐธรรมนูญในรูปแบบ
ต่างๆ ดังนี้

๑.๑ โครงการสร้างสรรค์ความรู้
ศาลรัฐธรรมนูญสู่เยาวชน เพื่อเผยแพร่ความรู้
เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่และภารกิจของ
ศาลรัฐธรรมนูญรวมถึงเสริมสร้างทักษะและ
พัฒนาการของเด็ก เยาวชน นักเรียนนักศึกษา
ให้มีพัฒนาการด้านความคิดและเสริมสร้าง
ทัศนคติที่ดี ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้ง
ยังเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
ในกระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญและ
กฎหมายรัฐธรรมนูญได้อย่างถูกต้อง เมื่อวันเสาร์
ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๗ ณ บริเวณลานโปรโมชั่น
ชั้น ๑ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า สาขาแจ้งวัฒนะ

๑.๒ โครงการพัฒนาวชนประชาธิปไตย
เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักและเข้าใจบทบาท
อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ รวมทั้งปลูกฝัง
ให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและความสำคัญ
ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระหว่างวันที่ ๙ -
๑๒ มกราคม ๒๕๕๗ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

๑.๓ ร่วมจัดนิทรรศการกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่และภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญในการช่วยเหลือประชาชน ดังนี้

๑) ร่วมจัดนิทรรศการโครงการ“ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับจังหวัดเคลื่อนที่และสถานีประชาชนสัญจรจังหวัดเชียงราย” เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๗ ณ หอประชุมโรงเรียนแม่จันวิทยาคม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายโดยมีประชาชนเข้าร่วมงานประมาณ ๕๐๐ คน

๒) ร่วมจัดนิทรรศการเรื่อง“ผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจร เพื่อมุ่งสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย”ในระหว่างวันที่ ๒๔ – ๒๕ เมษายน ๒๕๕๗ ณ ห้องคอนเวนชัน โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพฯ โดยมีประชาชนเข้าร่วมงาน ประมาณ ๕๐๐ คน

๓) ร่วมจัดนิทรรศการโครงการ “ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับจังหวัดเคลื่อนที่และสถานีประชาชนสัญจรจังหวัดชลบุรี” เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ โรงเรียนบ้านเกาะไม้แหลม ตำบลมาบฝั อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยมีประชาชนเข้าร่วมงาน ประมาณ ๕๐๐ คน

๑.๔ การรับรองการเข้าศึกษาดูงานของนักศึกษาและประชาชน

๑) คณะนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน ๘๐ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนึ่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๒) คณะนักศึกษามหาวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน ๒๖ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนึ่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๓) คณะเยาวชนประชาธิปไตย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒ รุ่น รุ่นละ ๖๐ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ รุ่นที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และ รุ่นที่ ๒ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนึ่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๔) คณะนิติกร ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรการพัฒนาข้าราชการรัฐสภาสามัญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๘๑ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนึ่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๕) คณะนักศึกษาฝึกงาน บริษัทกฎหมาย HNP จำนวน ๑๕ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ ห้องประชุม ชั้น ๘ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๖) คณะนักศึกษา หลักสูตรประจำชุดที่ ๕๙ วิทยาลัยกองทัพบก จำนวน ๑๓๒ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนึ่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๗) คณะนักศึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน ๒๐ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนึ่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๘) คณะนักศึกษา แลกเปลี่ยนชาวต่างชาติ คณะจารย์ และเจ้าหน้าที่สถาบันเอเชียอาคเนย์ศึกษา (Institute of South East Asian Affair : ISEAA) จำนวน ๕๐ คน เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนึ่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๒. พัฒนาการสร้างช่องทางการเข้าถึง ข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร คำวินิจฉัยของคณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นช่องทางให้ประชาชนได้ติดตามผลการพิจารณาคดี รวมทั้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในปี ๒๕๕๗ โดยได้ดำเนินการปรับปรุงเว็บไซต์ศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และยังอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดูแลข้อมูลในการนำข้อมูลเพื่อเข้าเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร คำวินิจฉัยคดีของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ และเป็นช่องทางให้ประชาชนได้ติดตามผลการพิจารณาของหน่วยงานได้สะดวกรวดเร็วขึ้น รวมทั้งเพิ่มเนื้อหาให้สมบูรณ์มากขึ้น โดยเพิ่มเนื้อหาบทความด้านกฎหมาย งานวิจัยด้านรัฐธรรมนูญ และกฎหมายรัฐธรรมนูญของต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ www.constitutionalcourt.or.th

นอกจากนี้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการเพิ่มช่องทางให้กับประชาชนในการติดต่อสื่อสารกับศาลรัฐธรรมนูญ ผ่าน Social Network ทาง Facebook ของศาลรัฐธรรมนูญ โดยนำมาพัฒนางานด้านการเผยแพร่ผลการพิจารณาคดี คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ข้อมูลด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมของศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถถาม-ตอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ หรือเสนอแนะความคิดเห็นต่างๆ หรือติดตามความเคลื่อนไหวของศาลรัฐธรรมนูญ ได้ทาง Facebook ของศาลรัฐธรรมนูญ ได้ที่ www.facebook.com/constitutionalcourt.thai

๓. การพัฒนากระบวนการประชาสัมพันธ์ ที่มีคุณภาพ

๓.๑ ดำเนินการจัดสัมมนาเผยแพร่ความรู้
อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญแก่ประชาชน ดังนี้

๑) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วม
จัดนิทรรศการ ในงาน ม.อ. วิชาการ ของคณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามข้อ
ตกลงความร่วมมือกันทางวิชาการและเผยแพร่
ความรู้เกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่และภารกิจ
ของศาลรัฐธรรมนูญให้กับประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่
๑๔ - ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗

๒) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วม
ในการจัดนิทรรศการ ณ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว
เฉลิมพระเกียรติ เพื่อจัดแสดงเผยแพร่ให้ความรู้
กับประชาชนเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่และภารกิจ
ของศาลรัฐธรรมนูญ ในงานสัปดาห์วันรพี'๕๗
เมื่อวันที่ ๑๘ - ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

๓.๒ ดำเนินการจัดพิมพ์เอกสาร หนังสือ
เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ดังนี้

๑) จัดพิมพ์จดหมายข่าวสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑ เล่มที่ ๙๓
เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๒) จัดพิมพ์จดหมายข่าวสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๒ เล่มที่ ๙๔
เดือนมีนาคม - เมษายน ๒๕๕๗

๓) จัดพิมพ์จดหมายข่าวสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓ เล่มที่ ๙๕
เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ๒๕๕๗

๔) จัดพิมพ์จดหมายข่าวสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๔ เล่มที่ ๙๖
เดือนกรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๕๗

๕) จัดพิมพ์จดหมายข่าวสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๕ เล่มที่ ๙๗
เดือนกันยายน – ตุลาคม ๒๕๕๗

๖) จัดพิมพ์จดหมายข่าวสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๖ เล่มที่ ๙๘
เดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม ๒๕๕๗

๗) จัดพิมพ์รายงานประจำปี ๒๕๕๕
ศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

๔. พัฒนาบุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การถ่ายภาพ
เพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร” เพื่อเป็นการพัฒนา
บุคลากรของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้ได้รับ
ความรู้และทักษะด้านการถ่ายภาพนิ่งและภาพ
เคลื่อนไหวอันจะเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดความหมาย
และวัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการหรือ
กิจกรรมต่างๆ ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อ
ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร ระหว่างวันที่
๒๕ – ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ และระหว่างวันที่ ๑๕
– ๑๖ กันยายน ๒๕๕๗

ยุทธศาสตร์
ที่ ๓

การส่งเสริมเครือข่ายด้าน การพัฒนาประชาธิปไตย

เพื่อพัฒนากระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
ส่งเสริมและเสริมสร้างการอาสาพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
และพันธมิตรจากองค์กรทั้งในและต่างประเทศ รวมถึง
เครือข่ายต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดการ
ฐานข้อมูลสมาชิกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีเครือข่าย
สนับสนุนกิจการของศาลรัฐธรรมนูญอย่างกว้างขวาง
โดยเน้นการส่งเสริมกิจการอาสาพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
การเสริมสร้างพันธมิตรจากองค์กรต่างๆ การพัฒนา
เครือข่ายและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย

การพัฒนาเครือข่ายโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
และพัฒนาบุคลากรด้านเครือข่าย

๑. เสริมสร้างพันธมิตรจากองค์กรต่างๆ

การส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง
องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยการเสริมสร้าง
ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดองค์กร (Library
Connectivity) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดให้มี
โครงการความร่วมมือระหว่างห้องสมุดองค์กรหน่วยงาน
ด้านกฎหมาย หน่วยงานด้านยุติธรรมและอบรม
ระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) และ
ระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้
และความคิดเห็นในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุด
และสร้างภาคเครือข่ายระหว่างห้องสมุดองค์กร
หน่วยงานด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีหน่วยงานเข้าร่วม
โครงการ ประกอบด้วย สำนักงานเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานศาลปกครอง
สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด
สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการการ
เลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

๒. พัฒนาและสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง เครือข่าย

ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้
เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญและกฎหมายรัฐธรรมนูญ
และเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายด้านการพัฒนา
ประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการเสริมสร้าง
ความรู้เกี่ยวกับหลักนิติรัฐ หลักนิติธรรมและ
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขให้แก่ นักเรียน นักศึกษา และ
ประชาชนโดยทั่วไป

๓. พัฒนาบุคลากรด้านเครือข่าย

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยกลุ่มงานวิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา ได้ดำเนินการจัดโครงการอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้รับการตอบรับจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายภาคส่วนในสังคมเป็นอย่างดี เพราะมีจุดเด่นในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และเนื้อหาวิชาการฝึกอบรมที่มีองค์ความรู้จากหลากหลายสาขาอย่างครอบคลุมทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน และด้านอื่นๆ โดยได้รับเกียรติจากวิทยากรทั้งจากภาควิชาการ ราชการ องค์กรอิสระ องค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไร และอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับจากสังคมในระดับประเทศและสากล ตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการทำให้เกิดการพัฒนา และต่อยอดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สังเคราะห์ออกมาเป็นผลงานวิชาการที่ทรงคุณค่า มีข้อวิพากษ์และเสนอแนะต่อสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ ที่เป็นคุณประโยชน์ในการพัฒนาทุกส่วนในสังคมต่อไป

ทั้งนี้ โครงการอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ มีผู้เข้าอบรมจำนวนทั้งสิ้น ๕๒ คน ระยะเวลาในการอบรม จำนวน ๙ เดือนโดยเน้นการบรรยาย/การอภิปราย โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิของศาลรัฐธรรมนูญและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติและการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผู้เข้าร่วมอบรมมีกิจกรรมเพื่อมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคม โดยได้จัดกิจกรรม CSR ช่วยเหลือผู้ประสบภัยแผ่นดินไหว ณ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗ ทั้งนี้ได้รับ

การสนับสนุนงบประมาณจากผู้เข้าอบรมหลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๒

ยุทธศาสตร์ ที่ ๔

การสร้างบรรทัดฐานการ ปกครองแบบประชาธิปไตย

เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นหลักนิติรัฐและนิติธรรมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาระบบการวินิจฉัยคดีและวิธีพิจารณาคดีให้เป็นไปตามระบบสากลให้สังคมยอมรับและพึงพอใจในบรรทัดฐาน คำวินิจฉัย ส่งเสริมเผยแพร่และสร้างความเข้าใจ คำวินิจฉัยและผลงานทางวิชาการ โดยเน้นการพัฒนากระบวนการการวินิจฉัยคดีและผลงานวิชาการ การส่งเสริมเผยแพร่และสร้างความเข้าใจ คำวินิจฉัยและผลงานทางวิชาการ การเสริมสร้างช่องทางการสื่อสารสองทาง การพัฒนาวิธีพิจารณาคดีให้เป็นไปตามระบบสากล การพัฒนาระบบการวิจัย ตลอดจนการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้านวิชาการรัฐธรรมนูญ

๑. พัฒนาระบบการวินิจฉัยคดีและผลงานวิชาการ

๑.๑ โครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาระบบการวินิจฉัยคดีและยกระดับมาตรฐานการพิจารณาคดีสู่ระดับสากล ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ระหว่างวันที่ ๒๒ – ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ เดอะ ไพรวาย์ บีช รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๑.๒ โครงการสัมมนาเพื่อพัฒนามาตรฐานงานคดีรัฐธรรมนูญ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ระหว่างวันที่ ๒๒ – ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ รายาบุรี รีสอร์ท อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี

๒. ส่งเสริมเผยแพร่และสร้างความเข้าใจ คำวินิจฉัยและผลงานวิชาการ

๒.๑ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญให้บริการเผยแพร่คำวินิจฉัยและผลงานทางวิชาการ ทางเว็บไซต์ www.constitutioncourt.or.th

๒.๒ จัดพิมพ์เอกสารเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญ และกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้องได้แก่

๑) หนังสือรายงานการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง “สถานะและบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญไทยภายใต้กรอบทิศทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” โดยศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์ จำนวน ๕๐๐ เล่ม

๒) หนังสือ “รวมบทความทางวิชาการ ชุดที่ ๑๒ : ศาลรัฐธรรมนูญกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้รัฐธรรมนูญ” จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๓) หนังสือ รวมบทความกฎหมายมหาชน จากเว็บไซต์ www.Pub-law.net เล่มที่ ๑๒ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๔) วารสารศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ เล่มที่ ๔๖ เดือนมกราคม – เดือนเมษายน ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๕) วารสารศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ เล่มที่ ๔๗ เดือนพฤษภาคม – เดือนสิงหาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๖) วารสารศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ ๑๖ เล่มที่ ๔๘ เดือนกันยายน – เดือนธันวาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๓. เสริมสร้างช่องทางการสื่อสารสองทาง

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้จัดให้มีการติดต่อสื่อสารกับประชาชนโดยผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค Facebook ซึ่งประชาชนสามารถเข้ามาติดตามข่าวสาร ผลงาน ตลอดจนแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญได้ ทาง www.facebook.com/constitutionalcourt.thai

๔. พัฒนาวีธีพิจารณาคดีให้เป็นไปตามระบบสากล

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้จัดการประชุมทางวิชาการเพื่อความร่วมมือในการดำเนินงานด้านระบบการบริหารจัดการคดีที่มีประสิทธิภาพ ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี และประเทศญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางด้านวิชาการ ระบบการบริหารจัดการคดี และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกับศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี รวมทั้งศึกษาระบบการยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญให้มีความเป็นมาตรฐานสากล และเป็นไปในทิศทางเดียวกับกลุ่มประเทศอาเซียน

๕. พัฒนาระบบการวิจัย

๕.๑ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการโครงการศึกษาวิจัย โดยจัดจ้างผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาโครงการศึกษาวิจัยและได้ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน ๔ โครงการ ดังนี้

๑) “เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย” โดยศูนย์วิจัยและพัฒนากฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๒) “สถานะและบทบาทของ ศาลรัฐธรรมนูญไทยภายใต้กรอบทิศทางการแก้ไข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” โดยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓) “รูปแบบและลักษณะการให้ เหตุผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ” โดย ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔) “รัฐธรรมนูญกับการรับรองและ ค้ำครองสิทธิขั้นพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม” โดย ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

๕.๒ การดำเนินการโครงการศึกษาวิจัย ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาตรวจรับ จำนวน ๔ โครงการ ดังนี้

๑) “การยุบพรรคการเมืองโดย องค์การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๒) “การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กร ภาครัฐตามหลักนิติธรรมภายใต้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” โดย ดร.สุรพล ศรีวิทยา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

๓) “หลักความได้สัดส่วนในการ ตรวจสอบเขตอำนาจรัฐตามมาตรา ๒๙ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” โดย ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันบัณฑิต พัฒนบริหารศาสตร์

๔) “ศาลรัฐธรรมนูญกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในการใช้อำนาจ ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ในการกำหนด

งบประมาณรายจ่ายและการออกพระราชกำหนด เกี่ยวกับการเงิน” โดย ศูนย์วิจัยกฎหมายและการ พัฒนา คณะนิติศาสตร์ปริธี พนมยงค์ มหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต

๕.๓ การกำหนดประเด็นในการวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ด้านรัฐธรรมนูญ นำไปสู่การดำเนินงานโครงการศึกษา วิจัยของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่

๑) เรื่อง “เสรีภาพในการรวมกลุ่ม ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

๒) เรื่อง “การบังคับใช้กฎหมายให้ เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ : ศึกษา เปรียบเทียบกับต่างประเทศ”

๓) เรื่อง “องค์การวินิจฉัยความชอบ ด้วยรัฐธรรมนูญ : ศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่ม ประเทศอาเซียน”

๔) เรื่อง “การเสริมสร้างความรู้ความ เข้าใจและความเชื่อมั่นของประชาชนเกี่ยวกับ ศาลรัฐธรรมนูญ”

๖. พัฒนาสมรรถนะบุคลากรด้าน วิชาการรัฐธรรมนูญ

๖.๑ กลุ่มงานผู้เชี่ยวชาญ ได้ดำเนินการ โครงการ การประชุมทางวิชาการเพื่อความร่วมมือ ในการดำเนินงานด้านระบบการบริหารจัดการคดี ที่มีประสิทธิภาพ ระหว่างวันที่ ๑๒ – ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และประเทศญี่ปุ่น โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อพบปะหารือพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ ประสพการณ์ในการดำเนินงาน ด้านระบบการบริหารจัดการงานคดี และระบบการ

บริหารงาน ในการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กับศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) (๒) เพื่อนำไปขยายผลการศึกษาค้นคว้าและแสวงหารูปแบบและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับงานของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และ (๓) เพื่อศึกษากระบวนการด้านความยุติธรรมของประเทศญี่ปุ่น

จากผลการดำเนินโครงการดังกล่าว มีผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๕ คน ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการได้รับฟังข้อคิดเห็นจากการพบปะพูดคุย โดยการเสนอความคิดเห็นทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเจ้าหน้าที่ของสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) เจ้าหน้าที่ของประเทศญี่ปุ่น อันเป็นการเพิ่มสมรรถนะของข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในอนาคต และสามารถเพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ ทั้งทางด้านวิชาการและด้านการบริหารและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้และยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคีความร่วมมือระหว่างสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกับเจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) ต่อไปในอนาคต

๖.๒ การจัดให้มีโครงการสัมมนาข้าราชการลูกจ้างและคณะผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกันเป็นทีม และการเสริมสร้างความสามัคคีในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ รวม ๓ ครั้ง

๖.๓ การจัดอบรมพัฒนาความรู้ด้านงานพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีการ โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อให้คณะผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความรู้ความเข้าใจในงานพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เช่น ข้อควรปฏิบัติในการเข้าเฝ้าฯ การประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การขอพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ และการขอพระราชทานเพลิงศพ เป็นต้น

๖.๔ โครงการอบรมวิชาการหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและศึกษาดูงานในประเทศอาเซียน ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสหพันธรัฐมาเลเซีย รุ่นที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ และรุ่นที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ยุทธศาสตร์ ที่ ๕

การพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศให้ก้าวหน้าและ ทันสมัย

เพื่อพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการบริหารข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนปรับปรุงและพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อให้ระบบจัดการฐานข้อมูลและการจัดความรู้กิจการศาลรัฐธรรมนูญมีความน่าเชื่อถือสูง ข้อมูลมีความถูกต้องรวดเร็ว ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสามารถรองรับภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ให้ความสำคัญการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาระบบการบริการข้อมูลศาลรัฐธรรมนูญ การปรับปรุงและพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการพัฒนาระบบการจัดทำแผนและขับเคลื่อนแผนแม่บท โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการ

ศาลรัฐธรรมนูญ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ

๑. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร คำวินิจฉัยของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นช่องทางให้ประชาชนได้ติดตามผลการพิจารณาคดี รวมทั้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้ดำเนินงานด้านพัฒนากระบวนการบริการข้อมูลของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑.๑ ปรับปรุงเว็บไซต์ศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยการพัฒนาและปรับปรุงให้มีรูปแบบที่ทันสมัย ดึงดูดความสนใจ ไม่จำเจหรือเกิดความเบื่อหน่ายและเป็นปัจจุบันมากขึ้น และยังอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดูแลข้อมูลในการนำข้อมูลเพื่อเข้าเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร คำวินิจฉัยคดีของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และเป็นช่องทางให้ประชาชนได้ติดตามผลการพิจารณาของหน่วยงานได้สะดวกรวดเร็วขึ้น รวมทั้งเพิ่มเนื้อหาให้สมบูรณ์มากขึ้น โดยเพิ่มเนื้อหาบทความด้านกฎหมาย งานวิจัยด้านรัฐธรรมนูญ และกฎหมายรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารผ่านทางเว็บไซต์ศาลรัฐธรรมนูญ www.constitutionalcourt.or.th และเว็บไซต์สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ <http://office.constitutionalcourt.or.th>

๑.๒ ด้านระบบเครือข่ายไร้สาย (Wifi) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการเพิ่มจุดติดตั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์แบบไร้สาย (Wifi) ภายในอาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ถนนแจ้งวัฒนะ

ให้มีสัญญาณครอบคลุมพื้นที่ โดยจัดหาอุปกรณ์เครือข่ายไร้สายพร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงและโปรแกรมลิขสิทธิ์สำหรับบริหารจัดการระบบเครือข่ายไร้สายติดตั้งภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อรองรับเครื่องคอมพิวเตอร์ Tablet, IPAD และโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smartphone) แบบต่างๆ ให้สามารถเข้าถึงและใช้งานเครือข่ายของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ระบบและรองรับการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ นักศึกษาหลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตยและสื่อมวลชน รวมทั้งบุคคลภายนอกผู้เข้ามาติดต่อราชการกับสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๑.๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ดำเนินการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลรับ - ส่ง จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อประกอบการพิจารณาคดีและสืบค้นข้อมูลด้านกฎหมายและการเชื่อมโยงประสานงานกับองค์กรภายนอก โดยนำมาใช้ ณ ที่ทำการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยอาคารบ้านเจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ ถนนจักรเพชร ในความเร็วการรับ - ส่ง ข้อมูล ๒๐ MBps และศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ในความเร็วการรับ-ส่ง ข้อมูล ๘๐ MBps ซึ่งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และรองรับการปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากรภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้นข้อมูลกฎหมายประกอบการพิจารณาคดีของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและเจ้าหน้าที่และเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับ - ส่งเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างองค์กรในประเทศ

และต่างประเทศในรูปแบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลคำวินิจฉัย และข่าวสารต่างๆ ขององค์กร

๑.๔ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการจัดหาและติดตั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์ พร้อมจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและลูกข่าย อุปกรณ์เครือข่าย และอุปกรณ์ต่อพ่วง และระบบโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ ห้องประชุมสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๙ ห้อง ระบบประชุมทางไกล ห้องออกน้อมพิจารณาคดี ระบบกระจายสัญญาณโทรศัพท์ ระบบเสียงตามสาย ประชาสัมพันธ์ และระบบถ่ายทอดสัญญาณภาพ และเสียง เพื่อรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ข้าราชการศาลรัฐธรรมนูญและคณะบุคคลที่เข้ามาศึกษาดูงาน

๒. พัฒนาระบบการบริการข้อมูลของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จัดทำเว็บไซต์ห้องสมุดศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งสามารถเยี่ยมชมและสืบค้นได้ที่ <http://library.constitutionalcourt.or.th>

นอกจากนี้ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ จัดให้มีโครงการความร่วมมือระหว่างห้องสมุดองค์กรหน่วยงานด้านกฎหมาย หน่วยงานด้านยุติธรรมและอบรมระบบห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์

(E-Library) และระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นในการดำเนินงานพัฒนาห้องสมุด และสร้างภาคเครือข่ายระหว่างห้องสมุดองค์กร หน่วยงานด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมโครงการประกอบด้วย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

๓. พัฒนาศูนย์กลางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ขอรับการจัดสรรทุนการศึกษาต่อจากรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘ และได้รับการจัดสรรทุนรัฐบาลจากสำนักงาน ก.พ. จำนวน ๑ ทุน คือทุนการศึกษาระดับปริญญาโท/เอกทางด้านเทคโนโลยี/วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ซึ่งมีข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญผ่านการคัดเลือกเพื่อไปศึกษาระดับปริญญาเอก ณ ประเทศญี่ปุ่น จำนวน ๑ ราย

ประมวลภาพกิจกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗



สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดโครงการ “พัฒนายูวชนประชาธิปไตย”
ระหว่างวันที่ ๙-๑๒ มกราคม ๒๕๕๗ ณ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดโครงการ “สร้างสรรค์ความรู้ศาลรัฐธรรมนูญสู่เยาวชน”
เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๗ ณ บริเวณลานโพรโมชั่น ชั้น ๑ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า
สาขางาแฟวัฒนะ



คณะนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๗
ณ ห้องออกนั่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



คณะนักศึกษาวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญและห้องสมุดศาลรัฐธรรมนูญ
เมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
ณ ห้องออกนั่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



คณะยุวชนประชาธิปไตย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รุ่นที่ ๑ และ ๒
เข้าศึกษางานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๗
ณ ห้องออกนั่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



คณะนิติกรผู้เข้าอบรมหลักสูตร “การพัฒนาข้าราชการรัฐสภาสามัญ”
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ
เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนั่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



คณะนักศึกษาหลักสูตรประจำ ชุดที่ ๕๔ วิทยาลัยกองทัพบก เข้าดูงานศาลรัฐธรรมนูญ
และห้องสมุดศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗
ณ ห้องออกนั่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญร่วมจัดนิทรรศการในงาน ม.อ.วิชาการ ของคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗
ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา



คณะนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เข้าศึกษาดูงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องออกนั่งพิจารณาคดี ชั้น ๓
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
“การถ่ายภาพเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร”
ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ และระหว่างวันที่ ๑๕-๑๖ กันยายน ๒๕๕๗
ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ชั้น ๔ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



คณะนักศึกษาแลกเปลี่ยนชาวต่างชาติ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ สถาบันเอเชียอาคเนย์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เข้าศึกษาดูงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ณ ห้องออกนั่งพิจารณาคดี ชั้น ๓ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ



๒. ผลการปฏิบัติราชการด้านคดี

ศาลรัฐธรรมนูญมีวิสัยทัศน์ว่า “ศาลรัฐธรรมนูญเป็นหลักของนิติรัฐและนิติธรรมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” และมีแผนยุทธศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ใช้เป็นกรอบทิศทางการบริหารราชการของศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยในปี ๒๕๕๗ นี้ มีรัฐธรรมนูญใช้บังคับรวม ๒ ฉบับ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และมีผลปฏิบัติราชการด้านคดีประจำปี ๒๕๕๗ สรุปได้ดังนี้

๒.๑ การพิจารณาวินิจฉัยคดีตามหลักนิติธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ววรรคสอง บัญญัติให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๒๖ ยังคงบัญญัติให้ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และในการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยคดีทั้งหลาย โดยยึดหลักนิติธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ภายใต้กรอบของระบบงานพิจารณาวินิจฉัยคดีซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการบริหารจัดการงานคดี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยได้บริหารจัดการงานคดีให้เป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาเรื่องคำพิจารณาจากปี ๒๕๕๖ พร้อมทั้งได้ดำเนินการพิจารณาคดีที่เข้ามาสู่ศาลในปี ๒๕๕๗ เสร็จสิ้นทั้งหมด ด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว โดยผลการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญก็ยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาหลักนิติธรรมให้มั่นคงในสังคมไทย ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยหลายประการ ดังนี้

๒.๑.๑ บทบาทด้านการพิทักษ์รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้เริ่มบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญของชนชาวไทยไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก และยังคงรับรองสิทธิอันสำคัญนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขดังที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๖๙ โดยมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้” และวรรคสอง ว่า “ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำความผิดกล่าวข่มมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิดทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว” ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นี้

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๗ ยืนยันการรับรองและคุ้มครองสิทธิในการยื่นคำร้องของประชาชนเพื่อตรวจสอบการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ตามที่ได้เคยมีคำวินิจฉัยที่ ๑๘-๒๒/๒๕๕๕ วางหลักการว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่ผู้ทราบการกระทำของบุคคลหรือพรรคการเมืองผู้กระทำการตามมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง มีสิทธิให้มีการตรวจสอบการกระทำความผิดดังกล่าวได้สองประการคือหนึ่ง เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และสอง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำความผิดกล่าวโดยอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและวินิจฉัยสั่งการในกรณี queผู้ร้องใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ วรรคสอง นี้ เป็นภาระหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ อัยการสูงสุดเพียงแต่มีหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นและยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เท่านั้น ไม่ได้ตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง โดยได้วินิจฉัยไว้ด้วยว่า แม้ผู้ร้องได้เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบแล้วก็ไม่ได้ตัดสิทธิผู้ร้องที่จะใช้สิทธิในประการที่สอง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ การแปลความดังกล่าวนี้จะสอดคล้องต่อเจตนารมณ์ในมาตรา ๖๘ ซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นไปเพื่อรับรองสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๙ ที่ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใดๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้”

นอกจากนี้ คำวินิจฉัยนี้ยังได้วินิจฉัยหลักนิติธรรมในกระบวนการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในเรื่องของการปิดอภิปราย และการกำหนดวันแปรญัตติไว้ สรุปได้ว่า แม้การปิดการอภิปรายจะเป็นดุลพินิจของประธานรัฐสภาและ

แม้เสียงข้างมากมีสิทธิที่จะลงมติให้ปิดอภิปรายก็ตาม แต่การใช้ดุลพินิจและการใช้เสียงข้างมากดังกล่าว จะต้องไม่ตัดสิทธิการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา หรือละเลยไม่รับฟังความคิดเห็นของฝ่ายข้างน้อย ทั้ง ๆ ที่เวลาซึ่งกำหนดไว้สำหรับการอภิปรายยังไม่ครบตามที่กำหนด ดังนั้น การรวบรัดปิดอภิปรายและปิดประชุมเพื่อให้มีการลงคะแนนเสียง จึงเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางไม่ชอบ เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายเสียงข้างมากโดยไม่เป็นธรรม อันเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม ส่วนการกำหนดวันแปรญัตตินั้น โดยสภาพแห่งการแปรญัตติจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อให้สมาชิกผู้ประสงค์จะขอแปรญัตติได้ทราบระยะเวลาที่แน่นอนในการยื่นขอแปรญัตติ อันเป็นเอกสิทธิ์ในการทำหน้าที่นิติบัญญัติของสมาชิกรัฐสภา การนับระยะเวลาในการแปรญัตติ ย่อมไม่อาจนับเวลาย้อนหลังได้ แต่ต้องนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมมีมติเป็นต้นไปการเริ่มนับระยะเวลาย้อนหลังไปจนทำให้เหลือระยะเวลาขอแปรญัตติเพียง ๑ วัน เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อสภาพแห่งการทำหน้าที่และเอกสิทธิ์ของสมาชิกรัฐสภา ทั้งยังขัดต่อข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาและไม่เป็นกลาง จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และขัดต่อหลักนิติธรรม

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๗ นี้ จึงแสดงให้เห็นบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญในการพิทักษ์รัฐธรรมนูญในฐานะกฎหมายสูงสุดของประเทศ และรับรองสิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญของประชาชนในการพิทักษ์รักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขดังกล่าว โดยได้ยึดหลักนิติธรรมว่า “หลักนิติธรรมถือเป็นแนวทางในการปกครองที่มาจากหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติอันเป็นความเป็นธรรมที่บริสุทธิ์ ปราศจากอคติ โดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง และแอบแฝงหลักนิติธรรมจึงเป็นหลักการพื้นฐาน

สำคัญของกฎหมายที่อยู่เหนือบทบัญญัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งรัฐสภาที่ดี คณะรัฐมนตรีที่ดี ศาลที่ดี รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานต่างๆ ของรัฐที่ดี จะต้องยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ”

๒.๑.๒ การแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งของประเทศ

๑) การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะรัฐมนตรีในการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๕๗ สรุปว่าในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปต่างจากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรก็อาจจะกระทำได้ แต่จะต้องกระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปที่กำหนดไว้เดิม และการกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่จากวันเลือกตั้งทั่วไปเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันของนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายจะต้องร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๕๗ นี้ จึงเป็นการแก้ไขปัญหากับอำนาจหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั่วไป ให้เสร็จสิ้นไปอย่างเรียบร้อย

(๒) การวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์

๒๕๕๗ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๗ สรุปว่า เมื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ไม่สามารถที่จะดำเนินการให้เป็นไปในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ได้ เนื่องจากการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความขัดแย้งและความแตกแยกของชนในชาติอย่างรุนแรง และมีการขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้ง การจัดการเลือกตั้งภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว ย่อมทำให้การจัดการเลือกตั้งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๗ ว่าหากมีความจำเป็นต้องกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่จากวันเลือกตั้งทั่วไปเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถทำได้ โดยเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันของนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้ง แต่ปรากฏว่านายกรัฐมนตรีไม่เลื่อนวันเลือกตั้งทั่วไป และมีการดำเนินการเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งสำหรับ ๒๘ เขตเลือกตั้ง ซึ่งยังไม่เคยมีผู้สมัครรับเลือกตั้งมาก่อนเลย ถือได้ว่าในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มิได้เป็นวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นผลให้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๗ นี้ จึงเป็นการแก้ไขปัญหากับการเลือกตั้งทั่วไปในองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการต่อไปได้

๒.๑.๓ การควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๓ - ๔/๒๕๕๗ เกี่ยวกับการตราร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. สรุปว่า กระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ มีการแสดงตนและลงมติแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นจริง การกระทำความผิดดังกล่าวนอกจากจะเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือการครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ แล้ว ยังขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม เมื่อกระบวนการออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงถือว่ามติของสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ในส่วนของคุณค่าของร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. นั้น ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าเงินกู้ตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นเงินแผ่นดิน ซึ่งการจ่ายเงินแผ่นดินจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ แต่บทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินี้ทำให้การจ่ายเงินแผ่นดินกระทำได้โดยไม่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ อีกทั้งร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ไม่ได้มีความจำเป็นเร่งด่วนอันเป็นข้อยกเว้นการใช้จ่ายเงินแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง และการใช้เงินกู้ตามบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินี้ก็ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบวินัยการเงินการคลังตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๘ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ตรารึขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญมีผลทำให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓ - ๔/๒๕๕๗ นี้ ได้วางแนวปฏิบัติในกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายของรัฐสภาไว้ว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการวางแผนการเงิน การจัดหารายได้ การกำหนดแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของ

แผ่นดิน การบริหารการเงินและทรัพย์สิน การก่อหนี้หรือภาระทางการเงินของรัฐ และการอื่นที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องใช้เป็นกรอบในการจัดหารายได้ การกำกับการใช้จ่ายตามหลักการรักษาเสถียรภาพ การพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และเพื่อความเป็นธรรมในสังคมต้องดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับกรอบวินัยการเงินการคลัง

๒.๑.๔ การตรวจสอบการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรี

ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๙/๒๕๕๗ เกี่ยวกับการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีเป็นการเฉพาะตัวของนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๘ และมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) สรุปว่า ผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นนายกรัฐมนตรี เข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองและของผู้อื่น ในเรื่องการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน หรือการพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง จึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) และถือเป็นการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ อันมีผลทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) และรัฐมนตรีที่เข้าร่วมมีมติในการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันที่มีการพิจารณาดังกล่าวมีส่วนร่วมในการก้าวกายและแทรกแซงข้าราชการประจำอันเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) เป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีเหล่านั้นต้องสิ้นสุดเป็นการเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ไปด้วย

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๙/๒๕๕๗ นี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ตรวจสอบลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งและสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทและแนวทางในการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการบริหารประเทศของรัฐมนตรีให้อยู่ในกรอบของความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

๒.๑.๕ วินิจฉัยคำร้องขอให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

พรรคการเมืองเป็นสถาบันหลักทางการเมือง ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันมารวมตัวกันเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจบริหารและนิติบัญญัติ และทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างรัฐกับประชาชน มีบทบาทในการพัฒนาการเมืองและสร้างนักการเมืองที่ดีมีคุณค่าให้กับประเทศ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินการกิจการของพรรคการเมืองและการเงินและการอุดหนุนทางการเงินของพรรคการเมือง ตลอดจนการเลิกและการยุบพรรคการเมืองไว้ โดยให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมือง ซึ่งไม่ดำเนินงานให้เป็นไปตามที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ นี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยสั่งให้ยุบพรรคการเมือง รวม ๒ ฉบับ คือ ยุบพรรคบำรุงเมืองตามคำวินิจฉัยที่ ๖ - ๗/๒๕๕๗ และยุบพรรคไทยพอเพียงตามคำวินิจฉัยที่ ๑๐ - ๑๑/๒๕๕๗

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ เนื่องจากพรรคการเมืองทั้งสองไม่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และไม่ยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะขัดแย้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำความผิดมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งในส่วนที่พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายซึ่งการกระทำความผิดกล่าวย่อมาเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมือง และลงโทษผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง จึงนับเป็น

บทบาทของศาลรัฐธรรมนูญในการเป็นผู้ชี้ขาดว่า
พรรคการเมืองมีการกระทำอันเป็นเหตุให้ต้องยุบไป

๒.๒ คำสั่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราช อาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

ด้วยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม
๒๕๕๗ ข้อ ๑ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒
ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ มีการ
ประกาศใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และได้มีการยื่น
คำร้องโดยศาลยุติธรรมที่ยังไม่มีมติของที่ประชุมใหญ่
ศาลฎีกาและประชาชนที่ยื่นคำร้องโดยตรงขอให้
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า กฎหมาย
บางมาตราขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าว ซึ่ง
ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับไว้
พิจารณาวินิจฉัยด้วยเหตุผลดังนี้

๒.๒.๑ คำร้องของประชาชนที่ยื่นโดยตรง (คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๘๓/๒๕๕๗)

นาย ส ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ว่า พระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง
พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๖ ประกอบมาตรา ๗๕ ขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หรือไม่

ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมี
อำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือ
แย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับมาตรา
๕ และมาตรา ๔๔ โดยการยื่นคำร้องต้องเป็นไป
ตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติไว้
ซึ่งหมายถึงกรณีที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ
คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุด
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด แต่สำหรับ
ศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุดกระทำได้อีกเฉพาะ
เมื่อมีมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุม
ใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและเฉพาะ
ในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีตาม
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๕ วรรคสอง และกรณี
ที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเสนอเรื่องให้
ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเมื่อมีกรณีที่น่าสงสัยว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา
๔๕ วรรคหนึ่ง ดังนั้น กรณีตามคำร้องของผู้ร้อง
จึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
บัญญัติไว้

๒.๒.๒ คำร้องที่ยื่นโดยศาลยุติธรรม (คำสั่ง ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘๔/๒๕๕๗ และที่ ๘๕/๒๕๕๗)

ศาลจังหวัดพิจิตรส่งคำโต้แย้งของจำเลย
เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า
พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา
๖/๒ และมาตรา ๖๓ และประกาศกระทรวง
มหาดไทยเรื่อง กำหนดแบบสัญญาจะซื้อจะขาย
และสัญญาซื้อขายห้องชุดตามพระราชบัญญัติ
อาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช
๒๕๕๗ มาตรา ๔ และมาตรา ๕ หรือไม่ และ
ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของจำเลย เพื่อขอ
ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราช
บัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๙ (๕)

ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ หรือไม่ ซึ่งศาลทั้งสองเห็นว่าเป็นกรณีที่จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับข้างต้น และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงส่งคำโต้แย้งของจำเลยเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๕

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๕ และมาตรา ๔๔ ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยปัญหาว่ากฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่ และตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ แต่สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีอำนาจเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้เฉพาะเมื่อมีกรณีที่เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้ และกรณีมีปัญหาเกิดขึ้นนอกวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุดโดยมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๕ แล้ว กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ ประกอบมาตรา ๕ วรรคสอง

๒.๓ จำนวนคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

๒.๓.๑ คดีที่ค้างพิจารณาจากปี ๒๕๕๖

จำนวน ๓๗ เรื่อง

๑) เรื่องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ จำนวน ๓๓ เรื่อง

๒) เรื่องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ (ฟ้องตรง) จำนวน ๔ เรื่อง

๒.๓.๒ คดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ระหว่างปี ๒๕๕๗ จำนวน ๕๙ เรื่อง

๑) เรื่องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญมาตราต่าง ๆ จำนวน ๔๖ เรื่อง

๒) เรื่องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ (ฟ้องตรง) จำนวน ๑๓ เรื่อง

๒.๓.๓ คำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเสร็จในปี ๒๕๕๗ เป็นคำวินิจฉัยและคำสั่งจำนวน ๙๖ เรื่อง แบ่งเป็น

๑) คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๑ เรื่อง

- เป็นเรื่องค้างพิจารณาจากปี ๒๕๕๖ จำนวน ๘ เรื่อง

- เป็นเรื่องที่รับไว้พิจารณาในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๓ เรื่อง

๒) คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๘๕ เรื่อง

- เป็นเรื่องค้างพิจารณาจากปี ๒๕๕๖ จำนวน ๒๙ เรื่อง

- เป็นเรื่องที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๕๖ เรื่อง

๒.๓.๔ เรื่องร้องเรียนที่ยื่นเข้ามาในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๒๘ เรื่อง

๒.๓.๕ ตารางจำแนกประเภทเรื่องพิจารณาตามองค์กรหรือบุคคลที่ส่งเรื่องให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ปี ๒๕๕๗

องค์กร / บุคคล	เรื่องเสร็จเป็นคำวินิจฉัย		เรื่องที่ไม่ รับคำร้อง ไว้พิจารณา/ จำหน่าย คำร้อง	เรื่องค้าง พิจารณา ยกไปปี ๒๕๕๘	รวม	ร้อยละ
	ค้าง พิจารณา จากปี ๒๕๕๖	เรื่องเข้ามา ปี ๒๕๕๗				
๑. ประธานรัฐสภา	๑	-	๑	-	๒	๑.๖๑
๒. ประธานวุฒิสภา	-	๑	๑	-	๒	๑.๖๑
๓. ประธานสภาผู้แทนราษฎร	๑	-	๑	-	๒	๑.๖๑
๔. ศาลยุติธรรม	๑	-	๑๐	-	๑๑	๘.๘๗
๕. ศาลปกครอง	-	-	๖	-	๖	๔.๘๔
๖. ประธานคณะกรรมการ การเลือกตั้งในฐานนาย ทะเบียนพรรคการเมือง ตาม พ.ร.ป. พรรคการเมือง มาตรา ๙๓	๔	๑	๑	-	๖	๔.๘๔
๗. ผู้ตรวจการแผ่นดิน	-	๑	๕	-	๖	๔.๘๔
๘. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ	-	-	๑	-	๑	๐.๘๑
๙. บุคคลทั่วไป ตามมาตรา ๖๘	๑	-	๓๙	-	๔๐	๓๒.๒๖
๑๐. บุคคลทั่วไป ตามมาตรา ๒๑๒	-	-	๑๗	-	๑๗	๑๓.๗๑
๑๑. ผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) มาตรา ๔๕	-	-	๓	-	๓	๒.๔๒
๑๒. เรื่องร้องเรียน โดยบุคคลทั่วไป	-	-	๒๘	-	๒๘	๒๒.๕๘
รวม	๘	๓	๑๑๓	-	๑๒๔	๑๐๐

๒.๓.๖ ตารางจำแนกประเภทเรื่องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปี ๒๕๕๗*

ประเภทเรื่องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย	จำนวนเรื่องที่ค้างพิจารณาจากปี ๒๕๕๖	จำนวนเรื่องที่ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปี ๒๕๕๗	ร้อยละ
๑. การวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่	๑๒	๘	๒๐.๘๓
๒. การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่คณะกรรมการการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้เสนอ	๑	-	๑.๐๔
๓. การวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้เสนอ	๔	๒	๖.๒๕
๔. การวินิจฉัยสมาชิกภาพหรือคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี และกรรมการการเลือกตั้ง	๑	๒	๓.๑๓
๕. การวินิจฉัยเกี่ยวกับการคุ้มครองหลักประชาธิปไตยภายในพรรคการเมืองและปกป้องคุ้มครองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๔	๑	๕.๒๑
๖. การวินิจฉัยคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ม.๒๑๒)	๔	๑๓	๑๗.๗๑
๗. การพิจารณาวินิจฉัยกรณีบุคคลหรือพรรคการเมืองใช้สิทธิและเสรีภาพในทางการเมืองโดยมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (ม.๖๘)	๙	๓๑	๔๑.๖๗
๘. การวินิจฉัยปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรีหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ	-	๒	๒.๐๘
๙. การพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติ	๒	-	๒.๐๘
รวม	๓๗	๕๙	๑๐๐

*ตารางจำแนกประเภทเรื่องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามข้อ ๒.๓.๖ นี้ ไม่ได้นับรวมเรื่องร้องเรียนตามตาราง ๒.๓.๕ ลำดับที่ ๑๒ เนื่องจากคำร้องเรื่องร้องเรียนเป็นการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นที่มีได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ โดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้นำเสนอต่อที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อแจ้งให้ผู้ร้องทราบว่าไม่สามารถรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้และไม่ต้องจัดทำเป็นคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

๒.๓.๗ ตารางจำแนกคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๗ ตามรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญ (ตามมาตรา)	เรื่องคำพิจารณา จากปี ๒๕๕๖	เรื่องพิจารณา ปี ๒๕๕๗	รวม	ร้อยละ
มาตรา ๖๘	๑	-	๑	๙.๐๙
มาตรา ๙๑	-	๑	๑	๙.๐๙
มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑)	๒	-	๒	๑๘.๑๘
มาตรา ๒๑๑	๑	-	๑	๙.๐๙
มาตรา ๒๑๔	-	๑	๑	๙.๐๙
มาตรา ๒๔๕ (๑)	-	๑	๑	๙.๐๙
พ.ร.ป. พรการการเมือง มาตรา ๙๓	๔	-	๔	๓๖.๓๗
รวม	๘	๓	๑๑	๑๐๐

๒.๓.๘ ตารางจำแนกคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๗ ตามรัฐธรรมนูญ

คำสั่ง ศาลรัฐธรรมนูญ (ตามมาตรา)	เรื่องคำพิจารณาจาก ปี ๒๕๕๖		เรื่องคำพิจารณาจาก ปี ๒๕๕๗		รวม
	ไม่รับ	จำหน่าย	ไม่รับ	จำหน่าย	
มาตรา ๖๘	๑	๗	๓๑	-	๓๙
มาตรา ๙๑		๑	-	๑	๒
มาตรา ๒๑๑	๔	๗	๓	๒	๑๖
มาตรา ๒๑๒	๓	๑	๑๒	๑	๑๗
มาตรา ๒๑๔	-	-	-	๑	๑
มาตรา ๒๔๕ (๑)	-	๔	-	๑	๕
มาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๑)	-	๑	-	-	๑
พ.ร.ป. พรการการเมือง มาตรา ๙๓	-	-	-	๑	๑
รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) มาตรา ๔๕	-	-	๓	-	๓
รวม	๘	๒๑	๔๔	๓	๗๖

๒.๔ สรุปย่อคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑/๒๕๕๗

เรื่อง	คำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘
ผู้ร้อง	นายวิรัตน์ กัลยาศิรี
ผู้ถูกร้อง	ประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๑ รองประธานรัฐสภา ผู้ถูกร้องที่ ๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้อง ๓ ถึงที่ ๓๘๑
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ มาตรา ๑๒๕ มาตรา ๑๒๖ มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๙๐ และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๔๗ ข้อ ๕๒ ข้อ ๕๙ ข้อ ๙๖ ข้อ ๙๙ และข้อ ๑๐๑

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๘๑ กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่ ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถึงที่ ๓๘๑ ได้ร่วมกันเข้าชื่อเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ ต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องทั้งหมดได้ร่วมกันพิจารณาและลงมติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวในวาระที่สามแล้ว โดยกระบวนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมมีผลเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ

๑. ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้สั่งปิดการอภิปรายในวาระที่หนึ่งและดำเนินการเพื่อให้มีการออกเสียงลงคะแนนก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่ได้ตกลงร่วมกันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความไม่เป็นกลางขัดต่อ

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๒๕ และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๔๗ และข้อ ๕๙ วรรคสอง และในการกำหนดเวลาการแปรญัตติภายหลังจากการแต่งตั้งคณะกรรมการธิการ ได้วินิจฉัยให้ถือกำหนดเวลาการแปรญัตตินับย้อนไปถึงวันที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการธิการทำให้กำหนดเวลาในการยื่นคำแปรญัตติต้องกระทำภายในระยะเวลาที่น้อยกว่า ๑๕ วัน จึงเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๗ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๒๕ มาตรา ๑๒๖ และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๕๒ ข้อ ๙๖ และในการพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓ ในวาระที่สอง ปรากฏว่าประธานที่ประชุมรัฐสภาได้ให้สมาชิกลงมติที่ละวรรค มิใช่เป็นรายมาตรา จึงเป็นการขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๙๙ และข้อ ๑๐๑

๒. การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายที่จะจำกัดอำนาจของรัฐสภาและเพิ่มอำนาจให้ฝ่ายบริหารในการทำ

หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขต หรือ เขตพื้นดินนอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิ อธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา อีกทั้งเป็นการเพิ่มอำนาจ ให้แก่ฝ่ายบริหารในการทำหนังสือสัญญาที่มีผล กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของ ประเทศอย่างกว้างขวางหรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมี นัยสำคัญกับนานาชาติหรือกับองค์การระหว่าง ประเทศได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภา โดยคงไว้เพียงหนังสือสัญญาที่มีบทให้เปิดเสรีด้าน การค้าหรือการลงทุนเท่านั้น ที่ฝ่ายบริหารจะต้อง ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาเสียก่อน

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า อำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและวินิจฉัยสั่งการ ในกรณีที่ผู้ร้องใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญเป็นภาระ หน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง อัยการสูงสุดเพียงแต่มีหน้าที่ ตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นและยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญได้เท่านั้น หาได้ตัดสิทธิของผู้ร้องที่จะ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรงไม่ ประกอบ กับคำร้องมีมูลกรณีที่อาจเป็นการกระทำเพื่อให้ได้ มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่ง มิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่ง ให้รับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง

โดยมีปัญหาคำพิพากษาในเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีการ แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ที่เป็นการกระทำเพื่อให้ ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ นี้หรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญโดยคำวินิจฉัยที่

๑๕ - ๑๘/๒๕๕๖ ได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า ประเทศที่ นำเอาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้ในการ ปกครองประเทศล้วนมีวัตถุประสงค์และ มุ่งหมายที่จะออกแบบหรือสร้างกลไกในการคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในอันที่จะทำให้ ประชาชนเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการ ปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ อีกทั้งสร้าง ระบบตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างองค์กรหรือ สถาบันทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดดุลยภาพใน การใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของประชาชน ตาม หลักการแบ่งแยกและดุลคานอำนาจ ดังจะเห็นได้ จากคำปรารภของรัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญได้ นำหลักนิติธรรมมากำกับกับการใช้อำนาจหน้าที่ของ ทุกฝ่าย ทุกองค์กรและทุกหน่วยงานของรัฐภายใต้ หลักการที่ว่า นอกจากจะต้องใช้อำนาจหน้าที่ให้ ถูกต้องตามบทกฎหมายที่มีอยู่ทั่วไปแล้ว ยังจะต้องใช้ อำนาจและปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามหลักนิติธรรม ด้วย กรณีจึงไม่อาจปฏิบัติตามบทกฎหมายที่เป็น ลายลักษณ์อักษรหรือหลักเสียงข้างมากเพียงด้าน เดียวเท่านั้น หากแต่ยังจะต้องคำนึงถึงหลักนิติธรรม ควบคู่กันไปด้วย การอ้างหลักเสียงข้างมากโดยที่ ไม่ได้คำนึงถึงเสียงข้างน้อย เพื่อหยิบยกมาสนับสนุน การใช้อำนาจตามอำเภอใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของผู้ใช้อำนาจ ท่ามกลาง ความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่ม บุคคลกับผลประโยชน์ของประเทศชาติและความ สงบสุขของประชาชนโดยรวม ย่อมจะนำไปสู่ความ เสียหายและความเสื่อมโทรมของประเทศชาติหรือ การวิวัฒนาการและแตกสามัคคีกันอย่างรุนแรง ระหว่างประชาชน และย่อมขัดต่อหลักนิติธรรม ตามมาตรา ๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งหมายถึง “รัฐธรรมนูญนี้” ตามนัยมาตรา ๖๘ นั้นเอง การใช้กฎหมายและการใช้อำนาจทุกกรณีจึงต้อง

เป็นไปโดยสุจริต จะใช้โดยทุจริตฉ้อฉลมิ
ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือวาระซ่อนเร้นมิได้ เพราะ
มีเช่นนั้น จะทำให้บรรดาสุจริตชนคนส่วนใหญ่
ของประเทศอาจสูญเสียประโยชน์อันพึงมีพึงได้
ให้ไปตกอยู่กับบุคคลหรือคณะบุคคลผู้ใช้อำนาจ
โดยปราศจากความชอบธรรม ในขณะเดียวกัน
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญ
มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการตรวจสอบและถ่วง
ดุลการใช้อำนาจเพื่อให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม
ภายใต้หลักการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
ของกฎหมาย อันเป็นปรัชญาของการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยในอันที่จะทำให้สิทธิ
และเสรีภาพของประชาชนที่รัฐธรรมนูญรับรอง
ไว้ได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรมควบคู่ไป
กับการธำรงและรักษาไว้ซึ่งความเป็นกฎหมาย
สูงสุดของรัฐธรรมนูญ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ วรรคห้า ที่ว่า
คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด
มีผลผูกพันรัฐสภาคณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่น
ของรัฐ คดีนี้ผู้ร้องใช้สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ตาม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง โดยอ้างว่า
ผู้ถูกร้องทั้งหมดได้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
โดยมิชอบ เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ
ในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตาม
วิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ศาลรัฐธรรมนูญ
จึงมีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ และกำหนด
ประเด็นวินิจฉัย รวม ๒ ประเด็น

ประเด็นที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา
๑๙๐) ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติม
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ
อย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับความ

มั่นคงของประเทศ แม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้
เป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติในการพิจารณาแก้ไข
ก็ตาม หากแต่กระบวนการพิจารณาแก้ไขในเรื่องที่
สำคัญดังกล่าวย่อมต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง
ดำเนินการด้วยความโปร่งใส คำนึงถึงผลประโยชน์
ของประเทศชาติเป็นสำคัญ มิใช่มุ่งแต่จะแก้ไขเพื่อ
แก้ปัญหาให้ฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรีสามารถ
ทำข้อตกลงผูกพันกับนานาประเทศได้สะดวกราบรื่น
โดยไม่คำนึงถึงการเปิดโอกาสให้สมาชิกรัฐสภา
รวมถึงประชาชนสามารถควบคุมตรวจสอบ และ
แสดงความคิดเห็นได้ทุกแง่มุม เพื่อให้ได้ความเห็น
ที่หลากหลาย ซึ่งคณะรัฐมนตรีต้องรับฟังและนำ
ความเห็นของบรรดาสมาชิกรัฐสภาและประชาชน
ไปประมวลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ
ชาติและประชาชนโดยรวม ตามหลักการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย ที่เสียงข้างมากจะต้องรับฟัง
เสียงข้างน้อย และไม่อาจจะเลยสิทธิประโยชน์ที่
จะต้องจัดสรรให้แก่ฝ่ายข้างน้อยอย่างเป็นธรรม
หากเสียงข้างมากใช้ความได้เปรียบจากการถือ
เสียงข้างมาก กระทำโดยไม่รับฟังความคิดเห็นของ
ฝ่ายข้างน้อยหรือรับฟังความเห็นเพียงเพื่อให้เป็น
แบบพิธีเท่านั้น การถืออำนาจตามเสียงข้างมาก
โดยไม่เคารพต่อความเห็นของฝ่ายเสียงข้างน้อย
ดังกล่าว ย่อมกลายเป็นเผด็จการรูปแบบหนึ่ง ที่
เรียกว่าเผด็จการโดยเสียงข้างมากหรือเผด็จการ
ทางรัฐสภา อันเป็นรูปแบบของการปกครองซึ่ง
ขัดต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยรวม
ทั้งเป็นการทำลายสารัตถะและความชอบธรรม
ของกระบวนการทางนิติบัญญัติที่จะต้องผ่าน
การพิจารณาจากตัวแทนของปวงชนชาวไทยโดย
รอบคอบและละเอียดถี่ถ้วน

(๑) การปิดการอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๐) ในวาระ

ที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ขอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การอภิปรายแสดงความเห็นในการบัญญัติกฎหมายเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของสมาชิกสภาตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เพื่อเป็นการนำเสนอความเห็นและให้เหตุผลเกี่ยวกับความจำเป็นในการบัญญัติกฎหมายหรือเหตุผลที่อาจโต้แย้งการบัญญัติกฎหมายนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ แม้การปิดการอภิปรายจะเป็นดุลพินิจของประธานรัฐสภาและแม้เสียงข้างมากมีสิทธิที่จะลงมติให้ปิดการอภิปรายก็ตาม แต่การใช้ดุลพินิจและการใช้เสียงข้างมากดังกล่าว จะต้องไม่ตัดสิทธิการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาหรือละเลยไม่รับฟังความเห็นของฝ่ายข้างน้อย ทั้ง ๆ ที่เวลาซึ่งกำหนดไว้สำหรับการอภิปรายยังไม่ครบกำหนด ดังนั้นการรวบรัดปิดการอภิปรายและปิดประชุมเพื่อให้มีการลงคะแนนเสียง จึงเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่ไม่ชอบ เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายเสียงข้างมากโดยไม่เป็นธรรม อันเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรม จึงเห็นว่าการปิดอภิปรายร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรคสอง และมาตรา ๑๒๕ วรคหนึ่ง

(๒) การกำหนดวันแปรญัตติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๐) ขอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องสำคัญเพราะย่อมมีผลกระทบต่อการเมืองการปกครองของประเทศหรืออาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ กำหนดให้ต้องกระทำโดยให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน ซึ่งรัฐสภาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแปรญัตติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุม

รัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๙๖ ดังนั้น การแปรญัตติจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมอย่างยิ่ง โดยสภาแห่งการแปรญัตติจึงจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อให้สมาชิกผู้ประสงค์จะขอแปรญัตติได้ทราบระยะเวลาที่แน่นอนในการยื่นขอแปรญัตติ อันเป็นเอกสิทธิ์ในการทำหน้าที่นิติบัญญัติของสมาชิกสภา การนับระยะเวลาในการแปรญัตติย่อมไม่อาจนับเวลาย้อนหลังได้ แต่ต้องนับตั้งแต่วันที่ที่ประชุมมีมติเป็นต้นไป การเริ่มนับระยะเวลาย้อนหลังไปจนทำให้เหลือระยะเวลาขอแปรญัตติเพียง ๑ วันเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อสภาแห่งการทำหน้าที่และเอกสิทธิ์ของสมาชิกสภา ทั้งยังขัดแย้งต่อข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาและไม่เป็นกลาง จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕ วรคหนึ่ง และวรรคสองทั้งขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรคสอง

(๓) การพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๐) ในวาระที่สอง มาตรา ๓ เป็นรายวรรค ขอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาลงมติรายวรรคในมาตราที่มีหลายวรรคโดยไม่ข้ามมาตรานั้น นอกจากรัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาไม่ได้บัญญัติและกำหนดห้ามไว้แล้ว ยังเห็นว่าการลงมติรายวรรคย่อมเกิดผลดีต่อการพิจารณาในมาตราดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น ทำให้เนื้อหาของร่างและของมาตราดังกล่าวมีความเชื่อมโยงและไม่ขัดแย้งกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการพิจารณามาตราที่มีเนื้อหาหลายวรรคดังเช่นบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ การพิจารณาลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓ เป็นรายวรรค

ไม่เป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๙๙ และข้อ ๑๐๑ และไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๕

ประเด็นที่สอง การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๐) ขอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ และมีลักษณะเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ผู้ร้องเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยนั้น มีเนื้อหาสาระสำคัญเป็นการแก้ไขอำนาจของรัฐสภาในการตรวจสอบการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศของฝ่ายบริหาร และตัดการมีส่วนร่วมของประชาชนในหลายประเด็น จึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ เป็นบทบัญญัติซึ่งเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึกและสัญญาอื่น กับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ โดยทรงใช้อำนาจนั้นทางคณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารตามนัยแห่งมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น อำนาจในการทำหนังสือสัญญาจึงเป็นอำนาจอันสำคัญยิ่งที่คณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายบริหารจำต้องตระหนักและประพฤติให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม และโดยที่หลักการของการทำหนังสือสัญญากับต่าง

ประเทศนั้น ได้ถูกบัญญัติเริ่มแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ หลังจากนั้นได้คงหลักการและเนื้อหาเดิมเรื่อยมาจนกระทั่งรัฐธรรมนูญนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาหลายประการ โดยมีเจตนารมณ์คือ กำหนดให้กลไกสถาบันทางการเมืองโดยเฉพาะฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีดุลยภาพและประสิทธิภาพตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแบบรัฐสภา และเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ โดยยังคงหลักการที่ให้การทำสนธิสัญญา หรือสัญญาอื่นระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในฐานะทรงเป็นประมุขแห่งรัฐ และกำหนดให้การทำสนธิสัญญาหรือหนังสือสัญญาที่มีความสำคัญจะต้องดำเนินการไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนด คณะรัฐมนตรีจะต้องเสนอกรอบการเจรจาเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน และภายหลังการเจรจาหรือก่อนลงนามในหนังสือสัญญา ก็จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาอีกด้วย นอกจากนี้ยังต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนดำเนินการ และต้องให้ประชาชนเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้นก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันประเทศ ก็เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความรอบคอบ โดยเฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวกับความอยู่รอดและผลประโยชน์สำคัญของประเทศ ซึ่งหากผิดพลาดจะมีผลผูกพันระยะยาวและยากที่จะแก้ไขเยียวยาได้

การที่ผู้ถูกร้องได้ร่วมกันแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหารัฐธรรมนูญโดยเพิ่มคำว่า “โดยชัดแจ้ง” ต่อท้ายประเภทหนังสือสัญญาต่างๆ ตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ก่อให้เกิดอำนาจตีความแก่คณะ

รัฐมนตรีในการตีความอย่างแคบหรือตีความอย่างจำกัดความ เพื่อให้หนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และการมีส่วนร่วมรับรู้และแสดงความคิดเห็นของประชาชนนั้นมีจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งเป็นการลดทอนอำนาจในการตรวจสอบถ่วงดุลของรัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยให้ลดน้อยถอยลงไปและเป็นการเพิ่มอำนาจให้แก่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีให้เพิ่มมากขึ้น การกระทำดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อหลักการแบ่งแยกตุลาการอำนาจและการรักษาตุลาภาพระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และอาจก่อให้เกิดอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดแก่คณะรัฐมนตรีในการทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งก็จะไม่เกิดผลในทางป้องกันให้รอบคอบรัดกุมตามความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญที่มุ่งตรวจสอบควบคุมการทำหนังสือสัญญาที่มีความสำคัญยิ่งก่อนที่จะฝ่ายบริหารจะไปลงนามให้มีผลผูกพันประเทศ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาที่ไม่อาจแก้ไขตามภายหลังได้ แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ จะบัญญัติไม่ชัดเจนในเรื่อง “หนังสือสัญญาใด ... มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ” แต่ก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยให้มีกฎหมายกำหนดประเภทของหนังสือสัญญาและกรอบการเจรจา ขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาดังกล่าวไว้แล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนและความไม่ยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ

การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหารัฐธรรมนูญโดยตัดคำว่า “หนังสือสัญญาใด ... มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัย

สำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ...” ออกไปเป็นการลดทอนอำนาจของรัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรของฝ่ายนิติบัญญัติให้เหลือเพียงอำนาจตรวจสอบหนังสือสัญญาใดที่มีบทให้เปิดเสรีด้านการค้า การลงทุน เท่านั้น และเพิ่มอำนาจให้คณะรัฐมนตรีในการทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ เป็นการทำลายตุลาภาพในการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกร้องจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญาโดยการเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ โดยการตัดเนื้อหาในบทบัญญัติวรรคดังกล่าว เป็นการลดทอนอำนาจตรวจสอบถ่วงดุลของฝ่ายนิติบัญญัติ การกระทำของผู้ถูกร้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ จึงเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่มิได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากนี้การแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหารัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ โดยมีเจตนาเพื่อเพิ่มอำนาจในการทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศให้ฝ่ายบริหารซึ่งประกอบด้วยบุคคลส่วนใหญ่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนสังกัดอยู่ให้มีอำนาจมากขึ้นโดยปราศจากการตรวจสอบ ถือว่าไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่เป็นการกระทำเพียงเพื่อความสะดวกของบุคคลเหล่านั้น การกระทำของผู้ถูกร้องจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๒ และการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยตัดเนื้อหาที่ให้

สิทธิประชาชนในการรับฟังข้อมูล ตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นในการจัดทำหนังสือสัญญาของฝ่ายบริหาร รวมทั้งตัดสิทธิของประชาชนที่จะเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญาก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันประเทศ เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญและทำลายความเสมอภาคในการได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๘๗ อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่มีได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า การพิจารณาและลงมติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของผู้ถูกร้อง

ทั้งหมดในคดีนี้ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกระบวนการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และการที่ผู้ถูกร้องร่วมกันแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙๐ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๘๗ และมาตรา ๑๒๒ อันเป็นการกระทำการเพื่อให้บุคคลหรือคณะบุคคลได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผ่าฝืนรัฐธรรมนูญมาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒/๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ กรณีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะรัฐมนตรีในการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป

ผู้ร้อง คณะกรรมการการเลือกตั้ง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ มาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๒๓๕

และพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖

มาตรา ๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕

ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ ขอให้จริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องอ้างว่า ตามที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ อันมีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง โดยมาตรา ๔ บัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์

พ.ศ. ๒๕๕๗ และมาตรา ๕ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้ผู้ร้องจึงได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฉบับลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยกำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อ

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ และกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้พรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายนั้น ปรากฏว่ามีกลุ่มผู้ชุมนุมมาปิดล้อมสถานที่รับสมัครเลือกตั้ง ณ อาคารกีฬาเวสน์ ๒ ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร (ไทย - ญี่ปุ่น) เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร และมีการกระหอบกระทั้งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดูแลความปลอดภัยจนมีผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บหลายราย หากมีการจัดการเลือกตั้งในวันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ต่อไป ในขณะที่ยังมีความขัดแย้งในเรื่องแนวคิดในการจัดการเลือกตั้ง โดยมิได้ทำความเข้าใจและสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อความสงบสุขในสังคมอาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงต่างๆ ได้ ผู้ร้องจึงเห็นว่กรณีดังที่กล่าวมาข้างต้นเป็นกรณีที่เกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้าคณะรัฐมนตรีกับผู้ร้อง อันเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีใช้ศาลตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป และมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ บัญญัติว่าในกรณีที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีใช้ศาลตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป ให้ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี หรือองค์กรนั้น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย กรณีที่จะเป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะต้องเป็นการ

โต้แย้งหรือมีข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรตั้งแต่สององค์กรขึ้นไปและเป็นอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญซึ่งต้องเป็นข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น หากเป็นเพียงข้อหาหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญขององค์กรนั้นศาลรัฐธรรมนูญย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาข้อหาหรือข้อสงสัยดังกล่าว ซึ่งกรณีตามคำร้องเป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งกับคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี จึงต้องด้วยเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๔ และกำหนดประเด็นพิจารณาวินิจฉัยเป็น ๒ ประเด็น

ประเด็นที่หนึ่ง วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรจะกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ได้หรือไม่ อย่างไร

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การยุบสภาผู้แทนราษฎรเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ และวรรคสองบัญญัติให้การยุบสภาผู้แทนราษฎรต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งจะต้องกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปไว้ด้วย สำหรับพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้นมีบทบัญญัติที่เป็นสาระสำคัญสองส่วนส่วนที่หนึ่ง มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่และส่วนที่สอง มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันอาทิตย์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ โดยมีมาตรา ๕ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีและ

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

การกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปนี้แม้เป็นการกำหนดโดยนายกรัฐมนตรีเนื่องจากนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำความกราบบังคมทูลฯ และลงนามสนองพระบรมราชโองการพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแต่การกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปมีความสัมพันธ์กับการควบคุมและการดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ได้ให้อำนาจไว้ นายกรัฐมนตรีจึงจำเป็นต้องประสานงานกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน ทั้งนี้การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ต้องกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรนั้น ก็เพื่อเร่งรัดให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาลใหม่มาทำหน้าที่โดยเร็ว เพื่อจะได้ดำเนินการบริหารประเทศตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญต่อไปเท่านั้น ไม่ใช่บังคับเด็ดขาด หากเกิดเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นมาขัดขวางทำให้การจัดการเลือกตั้งทั่วไปตามกำหนดเดิมไม่อาจดำเนินการให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้ หรืออาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ ความมั่นคงแห่งรัฐ หรือภัยพิบัติสาธารณะอันสำคัญ ก็สามารถกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ต่างจากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรได้ตามสภาพการณ์แห่งความจำเป็น แต่จะต้องกระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปที่กำหนดไว้เดิม

ประเด็นที่สอง การกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอันเนื่องมาจากเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นหรือมีเหตุขัดขวางทำให้การจัดการเลือกตั้งทั่วไปตามที่กำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรไม่อาจดำเนินการได้หรือจะทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่เป็นการไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ การกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่ย่อมสามารถกระทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีที่ต้องเป็นผู้นำความกราบบังคมทูลฯ ต่อพระมหากษัตริย์ แต่นายกรัฐมนตรีจะต้องปรึกษาราชการกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนเนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และวรรคสอง บัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมและดำเนินการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวทั้งพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๕ ก็บัญญัติให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวร่วมกับนายกรัฐมนตรีด้วย ซึ่งในกรณีที่กฎหมายใดบัญญัติให้มีผู้รักษาการตามกฎหมายหลายคน ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้รักษาการตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งประสานการปฏิบัติในระหว่างผู้รักษาการตามกฎหมายคนอื่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้วย เพื่อให้การดำเนินการปฏิบัติเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย การที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรมีบทบัญญัติให้นายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย ก็เพื่อให้บุคคลทั้งสองเป็นผู้รับผิดชอบจัดการการเลือกตั้งทั่วไปให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าหากมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่จากวันเลือกตั้งทั่วไปเดิมที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันของนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายจะต้องร่วมกันเพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรสามารถกำหนดขึ้นใหม่ได้ และการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันของนายกรัฐมนตรีและประธานกรรมการการเลือกตั้ง

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๓ - ๔/๒๕๕๗

เรื่อง ประธานรัฐสภาส่งความเห็นของสมาชิกรัฐสภา และประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) ว่าร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ผู้ร้อง นายคำณูณ สิทธิสมาน สมาชิกรัฐสภา กับคณะ รวม ๖๖ คน ผู้ร้องที่ ๑

นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กับคณะ รวม ๑๔๖ คน
ผู้ร้องที่ ๒

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐

ประธานรัฐสภาส่งความเห็นของผู้ร้องที่ ๑ และประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งความเห็นของผู้ร้องที่ ๒ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่ง (๑) โดยศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า คำร้องทั้งสองมีประเด็นแห่งคดีเป็นเรื่องเดียวกัน จึงมีคำสั่งให้รวมพิจารณาและวินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

ผู้ร้องที่ ๒ เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเนื่องจากการพิจารณาในวาระที่สองปรากฏว่า นายนิริศ ทอธีราช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสกลนครได้ใช้บัตรแสดงตนแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นประมาณสี่ถึงห้าคน

และใช้บัตรลงมติเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินี้ แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่นอีกประมาณสามถึงสี่คน เมื่อกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัตินี้ มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งได้ลงคะแนนเสียงเกินกว่าหนึ่งคะแนนและลงคะแนนโดยละเอียด เอกสิทธิ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้อื่น จึงมีผลให้การลงคะแนนดังกล่าวต้องตกเป็นโมฆะ นอกจากนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้ยังตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามกระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ จึงตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ผู้ร้องทั้งสองเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. มาตรา ๕ และมาตรา ๖ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ กำหนดให้การจ่ายเงินแผ่นดินต้องกระทำตามที่บัญญัติไว้เฉพาะในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอนงบประมาณ และกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง ซึ่งรัฐธรรมนูญนี้มีเจตนารมณ์ในการควบคุมให้การใช้จ่ายเงินแผ่นดินเป็นไปตามกรอบวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดและขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ เนื่องจากในปัจจุบันยังมิได้มีการตรากฎหมายการเงินการคลังของรัฐเพื่อกำหนดกรอบวินัยการเงินการคลังตามมาตรา ๑๖๗ วรรคสาม เงินรายได้ที่ได้จากการกู้ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงมีสถานะเป็นเงินรายได้ของหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ และเป็นเงินแผ่นดินอย่างหนึ่ง ดังนั้น การที่ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกู้ดังกล่าว จึงเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐ ด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดประเด็นวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การแสดงตนและลงมติของนายนิสร ทองธีรราช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์แสดงตนและลงมติแทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรายอื่นนั้น นอกจากจะเป็นการละเมิดหลักการพื้นฐานของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ซึ่งต้องปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายหรือการครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๒๒ แล้ว ยังขัดต่อหลักความซื่อสัตย์สุจริตที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ปฏิญาณตนไว้ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๒๓ และขัดต่อหลักการออกเสียงลงคะแนนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคสาม ทำให้สมาชิกคนหนึ่งมีเพียงหนึ่งเสียงในการออกเสียงลงคะแนน มีผลทำให้การออกเสียงลงคะแนนของสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมพิจารณานั้น เป็นการออกเสียงลงคะแนนที่ไม่สุจริต ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของผู้แทนปวงชนชาวไทย เมื่อกระบวนการออกเสียงลงคะแนนในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงถือว่ามติของสภาผู้แทนราษฎรในกระบวนการตราร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ อันมีผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม

ขนส่งของประเทศ พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้อง
ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ประเด็นที่สอง ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจ
กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ.
มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หมวด ๘
ว่าด้วยการเงินการคลัง และงบประมาณ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ หมวด ๘ ได้
บัญญัติหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินแผ่นดินไว้ใน
มาตรา ๑๖๙ และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกรอบวินัย
การเงินการคลังไว้ในมาตรา ๑๗๐ วรรคสอง และ
มาตรา ๑๖๗ วรรคสาม โดยไม่ได้มีการกำหนด
ความหมายคำว่า “เงินแผ่นดิน” ไว้ในรัฐธรรมนูญ
หรือกฎหมายใดอย่างใดก็ตาม เมื่อพิจารณาจาก
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจ
เงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ ประกอบกับ
ความเห็นของพยานบุคคลซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์
และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเงิน การคลัง และ
งบประมาณ แล้ว เงินแผ่นดิน ย่อมหมายถึง เงิน
ของประชาชนทั้งชาติ โดยหมายความรวมถึงบรรดา
เงินทั้งปวง ทรัพย์สิน สิทธิ และผลประโยชน์ ที่รัฐ
เป็นเจ้าของหรืออยู่ในความครอบครองของรัฐไม่ว่า
จะเป็นเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินกู้
เงินอุดหนุน เงินบริจาค หรือเงินช่วยเหลือจากแหล่ง
ในประเทศหรือต่างประเทศอันเนื่องมาจากการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามวัตถุประสงค์
ของหน่วยงานรัฐนั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินกู้
ตามร่างพระราชบัญญัตินี้มีภาระต้องชำระคืนทั้งเงินต้น
หรือดอกเบี้ยจากเงินที่ตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่าย
ประจำปี ดังนั้น เงินกู้ตามร่างพระราชบัญญัติ
ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ
พ.ศ. จึงเป็นเงินแผ่นดิน

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า
ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลัง

กู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน
คมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖๙ หรือไม่

เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจ
กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ.
มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “เงินที่ได้จากการ
กู้เงินตามมาตรา ๕ ให้นำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์
ในการกู้ โดยไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วย
วิธีการงบประมาณและกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง”
ประกอบมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๕ ว่า
ด้วยการให้หน่วยงานเจ้าของโครงการจัดทำราย
ละเอียดเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติให้
ดำเนินการได้แล้วเห็นว่าการใช้จ่ายเงินกู้ตามร่าง
พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กระทำตามที่อนุญาตไว้ใน
กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายกฎหมายว่า
ด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการ
โอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง
เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้หน่วยงาน
เจ้าของโครงการจัดทำรายละเอียดการดำเนิน
โครงการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ
การดำเนินโครงการและอนุมัติการจัดสรรเงินกู้
ตามโครงการดังกล่าวซึ่งเป็นผลให้การจ่ายเงินเพื่อ
ดำเนินโครงการต่างๆ ในแต่ละปีงบประมาณไม่ได้
ผ่านการตรวจสอบของรัฐสภา รวมทั้งไม่มีการ
ควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวอย่าง
ชัดเจน กรณีจึงเป็นร่างพระราชบัญญัติที่บัญญัติ
ให้การจ่ายเงินแผ่นดินกระทำโดยไม่เป็นไปตาม
ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้

สำหรับประเด็นว่าร่างพระราชบัญญัตินี้
มีความจำเป็นเร่งด่วนอันเป็นข้อยกเว้นการใช้จ่าย
เงินแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง
หรือไม่ นั้น เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงจาก
การได้สวนแล้วเห็นว่า การดำเนินการเพื่อพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ

ตามร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลัง
กู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม
ขนส่งของประเทศ พ.ศ. สามารถดำเนินการ
โดยวิธีการอื่น ๆ เช่น วิธีการงบประมาณตามปกติ
โดยอาศัยวิธีการกู้เงินตามพระราชบัญญัติวิธีการ
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๙ ทวิ และ
พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘
มาตรา ๒๑ หรือการให้เอกชนร่วมลงทุนตาม
หลักเกณฑ์และวิธีการของพระราชบัญญัติการให้เอกชน
ร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้น
ซึ่งวิธีการเหล่านี้มีผลกระทบหรือมีความเสี่ยงต่อ
ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นน้อยกว่าการดำเนินการโดย
หลักเกณฑ์ของร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวง
การคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน
คมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. เนื่องจาก
โดยวิธีการงบประมาณตามปกติ รัฐสภาสามารถ
ตรวจสอบการดำเนินโครงการของฝ่ายบริหารได้
อย่างรัดกุม หรือโดยวิธีการให้เอกชนร่วมลงทุนก็
เป็นการป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อ
ความมั่นคงทางการเงินการคลังของประเทศได้ใน
ระยะยาวอีกด้วย ไม่ได้เป็นข้อจำกัดถึงขนาดที่จะ
ทำให้ไม่สามารถดำเนินการโครงการใดๆ ได้เลย
ดังนั้น เมื่อร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวง
การคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน
คมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. อนุญาตให้
จ่ายเงินแผ่นดินโดยไม่ได้กระทำตามที่อนุญาตไว้
ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมาย
ว่าด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับการโอน
งบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง อีกทั้ง
มิใช่กรณีจำเป็นเร่งด่วน ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงขัด
หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปมีว่า
ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลัง
กู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน
คมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ขัดหรือแย้ง

ต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๗๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญไม่ได้
บัญญัติความหมายของกรอบวินัยการเงินการคลัง
ไว้อย่างชัดเจน และยังมีได้มีการตรากฎหมายการเงิน
การคลังของรัฐดังกล่าวเพื่อกำหนดกรอบวินัย
การเงินการคลังขึ้นใช้บังคับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา
๑๖๗ วรรคสาม แต่ในปัจจุบันพระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ พระราชบัญญัติ
เงินคงคลัง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติการ
บริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ใช้บังคับอยู่
ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย
และการควบคุมงบประมาณและการบริหาร
หนี้สาธารณะ ซึ่งครอบคลุมเรื่องการใช้จ่ายเงินงบ
ประมาณแผ่นดิน ด้วยเหตุนี้ กรอบวินัยการเงินการคลัง
ตามหมวด ๘ จึงหมายความว่าถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับ
การวางแผนการเงิน การจัดการรายได้การกำหนด
แนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของ
แผ่นดิน การบริหารการเงินและทรัพย์สิน การก่อหนี้
สาธารณะทางการเงินของรัฐ และการอื่นที่เกี่ยวข้อง
ซึ่งจะต้องใช้เป็นกรอบในการจัดการรายได้ กำกับ
การใช้จ่ายเงินตามหลักการรักษาเสถียรภาพ การพัฒนา
ทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และความเป็นธรรมใน
สังคม

การที่ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจ
กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ
พ.ศ. มาตรา ๖ บัญญัติให้นำเงินกู้ตามร่างพระราช
บัญญัตินี้ไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ได้โดยไม่ต้อง
นำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
และกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและมาตรา ๑๘
กำหนดให้คณะรัฐมนตรีรายงานการกู้เงิน ผลการ
ดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินการ
ตามแผนงานในแต่ละยุทธศาสตร์ต่อสภาผู้แทน
ราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบเท่านั้น ซึ่งแตกต่าง
จากที่พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.

๒๕๐๒ ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจ่ายเงินแผ่นดิน บัญญัติไว้ทำให้การควบคุมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับร่างพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินจำนวนมากถึงสองล้านล้านบาท แต่ไม่มีความชัดเจนในรายละเอียดของแผนงานหรือโครงการที่จะใช้จ่ายเงินอันเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน การจัดหารายได้เพื่อชดใช้หนี้หรือการบริหารจัดการกำกับการใช้จ่ายเงิน อีกทั้งเป็นการสร้างภาระผูกพันทางการเงินแก่ประเทศเป็นจำนวนมหาศาลและเป็นระยะเวลายาวนานโดยไม่มีหลักประกันความเสี่ยงภัยทางการเงินการคลังและระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างเพียงพอ

เมื่อการใช้จ่ายเงินกู้ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบวินัยการเงินการคลังตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๘ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๗๐ วรรคสอง ซึ่งข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญมีผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นอันตกไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๗

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๔๕ (๑) ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรพ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ผู้ร้อง ผู้ตรวจการแผ่นดิน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ วรรคหนึ่งและวรรคหก มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง และมาตรา ๒๔๕ (๑)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๘

มาตรา ๙๔ มาตรา ๙๕ มาตรา ๑๐๓ วรรคสอง มาตรา ๑๐๘

มาตรา ๑๐๙ และมาตรา ๑๑๑ วรรคหนึ่ง

พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) ว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปใน

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เนื่องจากเป็นการดำเนินการ

ภายใต้สถานการณ์ชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาล ซึ่งไม่อาจดำเนินการให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามระบอบประชาธิปไตยได้ จึงมีปัญหาคความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง มาตรา ๙๓ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒)

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นกฎหมายเฉพาะที่มีลักษณะพิเศษซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง อันเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติในหมวด ๖ ว่าด้วยรัฐสภา และเป็นส่วนที่สำคัญของบทบัญญัติเกี่ยวกับการยุบสภาผู้แทนราษฎร จึงถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๕ (๑) ที่ผู้ร้องสามารถเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณา วินิจฉัยมีว่า พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีปัญหาคความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้ง โดยกำหนดวันที่พรรคการเมืองจะยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตั้งแต่วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ และกำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงวันที่ ๑

มกราคม ๒๕๕๗ แต่ปรากฏว่ามีการชุมนุมทางการเมืองประท้วงและขัดขวางการสมัครรับเลือกตั้ง เป็นผลให้เขตเลือกตั้งจำนวน ๒๘ เขตเลือกตั้ง ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งการที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ให้กำหนดวันเลือกตั้งเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร นั้นมีเจตนารมณ์เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักพื้นฐานของการเลือกตั้งที่สำคัญ ได้แก่ หลักการเลือกตั้งโดยเสรี คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทุกคนย่อมใช้สิทธิโดยปราศจากการบังคับหรือกดดันทางจิตใจหรือการใช้อิทธิพลใดๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจ ไม่ว่าการใช้อิทธิพลเหล่านี้จะมาจากฝ่ายใด ทั้งระหว่างการเลือกตั้งและภายหลังการเลือกตั้ง ต้องไม่ให้มีการควบคุมทิศทางทางการลงคะแนนเสียงไม่ว่าจะเป็นโดยการกระทำในรูปแบบใด ผู้ออกเสียงเลือกตั้งต้องตัดสินใจลงคะแนนได้อย่างอิสระภายใต้กระบวนการสร้างความคิดเห็นทางการเมืองที่เปิดเผย หลักการนี้จึงครอบคลุมถึงการเตรียมการเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้งด้วย จึงเห็นได้ว่าการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมากกว่าหนึ่งวันจะทำให้การสมัครรับเลือกตั้ง พฤติกรรมการหาเสียง พฤติกรรมการลงคะแนนเลือกตั้ง หรือบรรดาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวันเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นในวันหนึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งที่กำหนดขึ้นในอีกวันหนึ่งได้ ทั้งนี้เมื่อกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปแล้ว ผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมีหน้าที่ต้องไปดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น คือ การรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้ง การประกาศชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ส่วนวันลงคะแนนเลือกตั้งนั้นกำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่ง

สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการดำเนินการจัดการเลือกตั้งทั่วไปตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนดไว้ การกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการใช้สิทธิเลือกตั้งซึ่งวันลงคะแนนเลือกตั้งอาจมีหลายวัน เช่น การลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ตามมาตรา ๙๔ การลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ตามมาตรา ๙๕ แต่การใช้สิทธิเลือกตั้งนั้นจะมีได้ก็ต่อเมื่อมีผู้สมัครรับเลือกตั้งอยู่ในวันที่ลงคะแนนเลือกตั้งเพื่อให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถลงคะแนนเลือกตั้งได้ ในขณะที่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปจะต้องมีวันเดียวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง

กรณีปัญหาที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งใน ๒๘ เขตเลือกตั้งนั้น เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ในส่วนที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการดำเนินการจัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่แล้ว เห็นว่า มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวหลายมาตราที่ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ให้อำนาจศาลฎีกาสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เฉพาะในกรณีที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้วแต่ไม่อาจลงคะแนนเลือกตั้งได้หรือมีข้อเท็จจริงที่ทำให้การเลือกตั้งนั้นไม่สุจริตและเที่ยงธรรม แต่เขตเลือกตั้งที่เป็นปัญหาทั้ง ๒๘ เขตเลือกตั้งถือว่ายังไม่มีจัดการเลือกตั้งทั่วไปใน ๒๘ เขตเลือกตั้งนี้มาก่อนเลย จึงไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งและศาลฎีกาที่จะให้จัดการเลือกตั้งใหม่ได้ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง และวรรคหก มีเจตนารมณ์ที่จะให้สภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรให้ครบตามจำนวนห้าร้อยคน โดยต้องมาจากการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ด้วย ดังนั้น การจัดการเลือกตั้งเพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ๒๘ เขตเลือกตั้งที่เป็นปัญหานั้นจำเป็นต้องมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่อีกวันหนึ่ง ซึ่งย่อมจะทำให้วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้มีสองวันคือวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ และวันที่จะกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใหม่สำหรับ ๒๘ เขตเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง เมื่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ไม่สามารถที่จะดำเนินการให้เป็นไปในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ได้ จึงถือได้ว่าในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มิได้เป็นวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เป็นผลให้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ไม่สามารถจัดการให้เป็นการเลือกตั้งวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖ - ๗/๒๕๕๗

เรื่อง	นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง
ผู้ร้อง	นายทะเบียนพรรคการเมือง
ผู้ถูกร้อง	พรรคการเมือง
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาตรา ๘๒ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘

ผู้ร้องยื่นคำร้องรวมสองคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตาม มาตรา ๔๒ วรรคสอง และตามมาตรา ๘๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง

อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ และผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๗ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละ

ละเลยหรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๘ โดยศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยและให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง เมื่อครบกำหนดแล้วผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้อง ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และเมื่อผู้ร้องสั่งให้รายงานภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ถูกร้องก็มีได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงมีเหตุที่

ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตาม
มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ส่วนกรณีผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงิน
สนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุน
เพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕
ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่าย
เงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อ
คณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม
๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒
เมื่อครบกำหนดระยะเวลาปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่น
รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง
ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตาม
มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำ
แบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมหลักฐาน
การใช้จ่ายเงินสนับสนุน แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลา
ตามที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ร้องยังไม่ได้รับรายงาน
การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบ
ปีพ.ศ. ๒๕๕๕ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงาน
การใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ และเมื่อผู้ร้องสั่งให้รายงานภายใน
ระยะเวลาที่กำหนดผู้ถูกร้องก็ไม่ได้รายงานโดยไม่มี
เหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรค
ผู้ถูกร้องตาม มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒

สำหรับผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการ
บริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้ง
พรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหาร
พรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัด
ตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนด
ห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถู
กร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่ นั้น

เห็นว่ามาตรา ๙๗ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการ
ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่
ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้
พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒
วรรคสองและมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้อง
สั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของ
พรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น
ใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ
มีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง
ขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วัน
ที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

ส่วนหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรค
ผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย
หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง
หรือแก้ไขการกระทำความผิด จะต้องถูกเพิกถอน
สิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่
ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่ เห็นว่า ผู้ถูกร้อง
มีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน
ของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตาม
มาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้อง
กระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค
ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรค
เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง เมื่อ
ข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่รายงานการ
ใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี
พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตาม มาตรา
๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงถือได้ว่า
หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมี
ส่วนร่วมรู้เห็นหรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึง
การกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการ
กระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานดังกล่าว จึงมีคำสั่ง

ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคบำรุงเมือง ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคบำรุงเมือง ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหาร

พรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๘/๒๕๕๗

เรื่อง	พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ หรือไม่
ผู้ร้อง	ศาลภาษีอากรกลางส่งคำโต้แย้งของโจทก์เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๑ พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๗

ศาลภาษีอากรกลางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (บริษัท วลัย - วิโรจน์เพื่อสังคม (๒๕๕๓) จำกัด) ในคดีภาษีอากร เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ว่า พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๗ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้ป้ายที่เริ่มติดตั้งหรือแสดงในปีแรก ให้เสียภาษีป้ายตั้งแต่วันที่เริ่มติดตั้งหรือแสดงจนถึงวันสิ้นปีและให้คิดภาษีป้ายเป็นรายงวด งวดละ

สามเดือนของปี โดยเริ่มเสียภาษีป้ายตั้งแต่งวดที่ติดตั้งป้ายจนถึงงวดสุดท้ายของปี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้สำหรับใช้ในการบริหารท้องถิ่นเพื่อหารายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้จัดทำบริการ

สาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของ ภาษีแต่ละชนิด โดยมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ ผู้ประกอบการค้าหรือเจ้าของป้ายต้องเสียภาษีเป็น รายปี แต่มีข้อยกเว้นให้ในปีแรกให้เสียภาษีป้าย ตั้งแต่วันเริ่มติดตั้งหรือแสดงจนถึงวันสิ้นปีโดยให้ คิดภาษีป้ายเป็นรายงวด เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระ ของผู้ประกอบการค้าหรือเจ้าของป้ายที่เริ่มติดตั้ง ป้ายในปีแรกที่ไม่ต้องรับภาระเสียภาษีทั้งปี การที่ ผู้ประกอบการค้าหรือเจ้าของป้ายต้องเสียภาษีป้าย ในระหว่างงวด อาจเป็นการเสียภาษีเกินกว่าวันที่ติดตั้ง ป้ายจริง แต่เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำเงินที่เสียภาษีไปพัฒนา ท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สาธารณะของประชาชนใน ท้องถิ่น การจัดเก็บภาษีป้ายตามบทบัญญัติ ดังกล่าว จึงเป็นไปตามหลักความสะดกในการจัดเก็บ มีความแน่นอน และเป็นธรรม มิได้ทำให้ทรัพย์สิน ของบุคคลเสียหายจากการใช้สอย หรือทำให้สิทธิ ในทรัพย์สินของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑

รับรองไว้นั้นไม่ได้รับความคุ้มครองแต่อย่างใด ซึ่งแม้บทบัญญัติดังกล่าวจะเป็นมาตรการที่รัฐ กำหนดให้เจ้าของป้ายต้องปฏิบัติตาม อันมีลักษณะ เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการ จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและเท่า ที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีของรัฐ โดยไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและ เสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ อีกทั้งประชาชนก็ได้รับประโยชน์ตอบแทนในรูป ของบริการสาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำให้ และเจ้าของป้ายยังได้รับประโยชน์ จากการโฆษณาป้ายแสดงการค้าของตน รวมทั้งยังมี มาตรการที่ช่วยแบ่งเบาภาระในการชำระภาษีที่มี จำนวนตั้งแต่สามพันบาทขึ้นไปโดยขอผ่อนชำระ เป็นสามงวดก็ได้

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราช บัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๗ ไม่ขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๙/๒๕๕๗

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ว่าเป็นรัฐมนตรีของ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบมาตรา ๒๖๘ และมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่

ผู้ร้อง นายไพบุลย์ นิตะวัน สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวม ๒๘ คน

ผู้ถูกร้อง นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๙๑ มาตรา ๑๘๐ มาตรา ๑๘๑ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) และวรรคสามประกอบมาตรา ๒๖๘ และมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓)

ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของผู้ร้องเพื่อขอ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรี ของนายกรัฐมนตรีผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตาม

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ประกอบ มาตรา ๒๖๘ และมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) หรือไม่ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ ให้นายถวิล เปลี่ยนศรี พ้นจากตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ฝ่ายข้าราชการประจำ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ และต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ ให้พลตำรวจเอก วิเชียร พจน์โพธิ์ศรี พ้นจากตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ให้ พลตำรวจเอกเพริยพจน์ธามพงศ์ พ้นจากตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ตามลำดับ ผู้ร้องเห็นว่าการดำเนินการ ดังกล่าวของผู้ถูกร้องเป็นการใช้สถานะหรือ ตำแหน่งการเป็นนายกรัฐมนตรีเข้าไปแทรกแซง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของ พรรคการเมือง อันเป็นการกระทำต้องห้ามตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) อย่างชัดแจ้ง มีผลทำให้ความเป็นรัฐมนตรี ของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗)

ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดประเด็นที่ต้อง พิจารณาวินิจฉัยรวม ๓ ประเด็น และให้มีการ ไต่สวนพยาน โดยมีผลการพิจารณา วินิจฉัยดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อผู้ถูกร้องพ้นจาก ตำแหน่งเนื่องจากการยุบสภาผู้แทนราษฎรตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๐ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การพ้นจากตำแหน่ง ของรัฐมนตรีทั้งคณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๐ วรรคหนึ่ง (๒) เนื่องจากอายุของสภาผู้แทนราษฎร

สิ้นสุด หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร และ (๓) เนื่องจากคณะรัฐมนตรีลาออก นั้น ยังมิได้ทำให้ ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง เนื่องจาก มาตรา ๑๘๑ บัญญัติให้ยังต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ จะเข้ารับหน้าที่ แตกต่างจากกรณีตามมาตรา ๑๘๐ วรรคหนึ่ง (๑) ที่ความเป็นรัฐมนตรีของ นายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๘๒ ซึ่งคณะ รัฐมนตรีที่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ตามมาตรา ๑๘๑ นั้น ไม่รวมถึงนายกรัฐมนตรีด้วย เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ มีเจตนารมณ์ มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ มหาชนมิให้บุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติ มีลักษณะต้องห้าม หรือมีการกระทำอันต้องห้ามดำรงตำแหน่งมา ปฏิบัติหน้าที่อันมีความสำคัญต่อการบริหารราชการ แผ่นดิน เมื่อมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทน ราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลให้มีการยุบสภาผู้แทน ราษฎร เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ และรัฐมนตรี ทั้งคณะต้องพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๐ วรรคหนึ่ง (๒) โดยไม่มีเหตุที่ทำให้ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง แต่อย่างใด การพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวจึงอยู่ ในบังคับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๑ โดยความเป็น รัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีจะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อมี เหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง และ ศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๕) (๗) หรือวรรคสอง

ประเด็นที่สอง การกระทำของผู้ถูกร้องต้อง ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๒) หรือ (๓) อันจะเป็นการทำให้ความเป็นรัฐมนตรี ของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) เป็นบทบัญญัติ ในหมวดที่ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยบัญญัติไว้ว่า นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน หรือการพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง อันมีเจตนาหมายเพื่อเป็นหลักประกันแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจากการถูกแทรกแซงทางการเมือง เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น หลักการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) นี้ มาตรา ๒๖๘ บัญญัติให้นำไปใช้บังคับแก่นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีในฐานะฝ่ายบริหารด้วย แต่ก็ได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้หากเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องมาจากผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องกำหนดนโยบายและทิศทางในการบริหารประเทศให้เกิดผลดีที่สุดต่อประเทศชาติและประชาชนจึงจำเป็นต้องยกเว้นให้มีอำนาจบังคับบัญชาและมีอำนาจสั่งบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่งเลื่อนเงินเดือน และการให้พ้นจากตำแหน่งของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในระบบราชการได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการทำหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานในสังกัดแต่อย่างใดแต่ต้องกระทำการตามหลักความชอบด้วยกฎหมายและหลักความสุจริต และต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมในมาตรา ๓ วรรคสอง ด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบข้อเท็จจริง

ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คำเบิกความด้วยวาจาบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงเป็นหนังสือ รวมทั้งพยานหลักฐานและพฤติการณ์ทั้งปวงแห่งคดีประกอบกันแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกร้องได้เข้าไปมีส่วนกระทำการเกี่ยวข้องกับการให้นายถวิล เปลี่ยนศรี พ้นจากตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายข้าราชการประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยยังไม่มีเหตุผลเพียงพอจะรับฟังได้ว่าการออกคำสั่งให้นายถวิล เปลี่ยนศรี ไปปฏิบัติราชการสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ราชการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา ประกอบกับเป็นการดำเนินการอย่างเร่งรีบ ไม่เป็นไปตามการปฏิบัติราชการตามปกติ จึงมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีความประสงค์ให้ตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติว่างลงเพื่อโอนย้ายพลตำรวจเอกวิเชียร พจน์โพธิ์ศรี มาดำรงตำแหน่งอันจะทำให้ตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติว่างลง เปิดโอกาสให้สามารถแต่งตั้งเครือญาติของผู้ถูกร้องขึ้นดำรงตำแหน่งแทน การกระทำทั้งหมดของผู้ถูกร้องมิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและของประชาชน แต่เป็นการกระทำที่มีเจตนาอำพรางหรือแอบแฝงเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง อันเป็นการกระทำที่ขัดจริยธรรม คุณธรรม และความถูกต้องชอบธรรมในการใช้อำนาจหน้าที่ แสดงให้เห็นถึงการมีผลประโยชน์ทับซ้อน และมีวาระซ่อนเร้น โดยที่ผู้ถูกร้องได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ถือได้ว่าเป็นการเข้าไปแทรกแซงและก้าวก่ายการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง และเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นคือ พลตำรวจเอกเปริยพจน์ ดามาพงศ์ ซึ่งเป็นเครือญาติของผู้ถูกร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติว่า ผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือ

ตำแหน่งการเป็นนายกรัฐมนตรีเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่นหรือของพรรคการเมือง ในเรื่องการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง ต้องด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) และถือเป็นการกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ อันมีผลทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗)

มีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) แล้ว ผู้ถูกร้องยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๑ ได้หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๘๑ ได้บัญญัติให้เฉพาะกรณีที่คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๐ วรรคหนึ่ง เท่านั้นที่ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่ไม่ได้หมายความว่ารวมถึงกรณีที่ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๘๒ ด้วย ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงไม่อาจจะอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๑ ได้อีกต่อไป

ประเด็นที่สาม เมื่อความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) แล้ว จะเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีทั้งคณะสิ้นสุดลงด้วย หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๐ วรรคหนึ่ง (๑) และมาตรา ๑๘๑ กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง

เนื่องจากความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๘๒ ยังคงต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่หากรัฐมนตรีคนใดได้กระทำการอันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๘) ก็ย่อมมีผลให้รัฐมนตรีคนนั้นไม่อาจอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๑ ได้เช่นกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่ามีการนำเรื่องการโยกย้ายและการให้นายถวิล เปลี่ยนศรี พ้นจากตำแหน่งเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเพื่อขออนุมัติอย่างเร่งรีบ รวดรัด ในลักษณะที่ไม่เป็นไปตามปกติ เป็นวาระเพื่อทราบจรเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ และคณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเอกฉันท์อนุมัติให้กระทำการโยกย้ายและให้ข้าราชการประจำพ้นจากตำแหน่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไปในวันเดียวกันนั้นเอง รัฐมนตรีทุกคนที่ร่วมประชุมและลงมติในวันนั้นจึงมีส่วนร่วมโดยทางอ้อมในการก้าวก่ายและแทรกแซงข้าราชการประจำอันเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) เป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีเหล่านั้นต้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๗) ไปด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นนายกรัฐมนตรีเข้าไปก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง และของผู้อื่น ในเรื่องการบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอนหรือการพ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมืองจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) และถือเป็นการกระทำตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๖๘ อันมีผลทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) และรัฐมนตรีที่ได้ร่วมมิตีในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ จึงมีส่วนร่วมในการก้าวท้าวและแทรกแซงข้าราชการประจำ

อันเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๒๖๖ (๒) และ (๓) เป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรีเหล่านั้นต้องสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง (๓) ไปด้วย

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๐ - ๑๑/๒๕๕๗

เรื่อง	นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยพอเพียง
ผู้ร้อง	นายทะเบียนพรรคการเมือง
ผู้ถูกร้อง	พรรคไทยพอเพียง
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔๕ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาตรา ๘๒ มาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘

ผู้ร้องยื่นคำร้องรวมสองคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตาม มาตรา ๔๒ วรรคสอง และตามมาตรา ๘๒ เนื่องจากผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง อันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๓ และผู้ถูกร้องไม่ได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมหลักฐานการใช้จ่ายเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ประกอบ มาตรา ๔๒ วรรคสอง และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง

กรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นการกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๗ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิดดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๘ โดยศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องทั้งสองไว้พิจารณาวินิจฉัยและให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนิน

กิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและแจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒วรรคหนึ่ง เมื่อครบกำหนดแล้วผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินการกิจการของพรรคผู้ถูกร้องผู้ร้องจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒วรรคสอง มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินการกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาผู้ร้องไม่ได้รับรายงานการดำเนินการกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการดำเนินการกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และเมื่อผู้ร้องสั่งให้รายงานภายในระยะเวลาที่กำหนดผู้ถูกร้องก็มิได้รายงานโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง ส่วนกรณีผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ แต่ปรากฏว่ารายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีเอกสารหลักฐานยังไม่ครบถ้วน และยังขาดการจัดส่งเอกสารหลักฐานในแผนงานและโครงการเป็นจำนวนมาก และจากการตรวจสอบปรากฏว่ารายงานการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องดำเนินการชี้แจงและจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมหรือคืนเงินภายใน

กำหนดเวลาแต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองให้ถูกต้องตามความเป็นจริง กรณีจึงมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๘๒

สำหรับผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปี นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๙๗ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งมีได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งเป็นอย่างอื่น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไปด้วยเหตุที่ฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญต้องสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป

ส่วนหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำความผิด จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน

สนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปตามมาตรา ๘๒ โดยการรายงานการใช้จ่ายเงินจะต้องกระทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามมาตรา ๘๒ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงถือได้ว่า หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำความผิดแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขการกระทำเกี่ยวกับการไม่รายงานดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องมีกำหนดเวลาห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยพอเพียง ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และมาตรา ๘๒ และให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคไทยพอเพียง ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

ส่วนที่ ๓

การมีส่วนร่วมใน พระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรมสำคัญ ของประเทศ



๑. การมีส่วนร่วมในพระราชพิธี รัฐพิธีและกิจกรรมสำคัญ ของประเทศ

งานพระราชพิธีและงานพิธีต่างๆ ถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึงความเป็นราชอาณาจักรไทย อันสืบเนื่องยาวนานมากกว่าเจ็ดร้อยปี หลักฐานสำคัญปรากฏมาแต่สมัยเมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กำหนดไว้ในกฎหมายเตียรบาลว่าเดือนใดมีพระราชพิธีใด เพื่อเป็นแบบแผนให้สืบทอดปฏิบัติมาจวบจนปัจจุบัน

พระราชพิธีในรัชกาลปัจจุบัน ซึ่งเป็นพระราชพิธีประจำ เฉพาะที่เป็นหมายกำหนดการของสำนักพระราชวังเปิดโอกาสให้ข้าราชการทุกฝ่ายได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญล้วนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและได้แสดงกตเวทิตาธรรม โดยการเข้าร่วมงานพระราชพิธี รัฐพิธีต่างๆ ตลอดปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังนี้

- วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ลงนามถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันขึ้นปีใหม่ ณ พระบรมมหาราชวัง

- วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๗ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้แทนพระองค์ อัญเชิญบัตรอวยพรส่งความสุข เนื่องในศุภวาระขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๗ พระราชทาน แก่นายจรัญ อินทจาร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ณ ห้องประธานศาลรัฐธรรมนูญ

- วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและ ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ในพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลมาฆบูชา ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

- วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพานพุ่ม ดอกไม้ถวายราชสักการะ เนื่องในวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพระมหาเจษฎาราชเจ้า ณ ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

- วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และ ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลและทูลเกล้าฯ ถวาย พานดอกไม้สดเนื่องในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ๒ เมษายน ๒๕๕๗ ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา

- วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพานพุ่ม ดอกไม้ถวายบังคม เนื่องในวันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์ ณ ปฐมบรมราชานุสรณ์ สะพานพระพุทธยอดฟ้า

- วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๗ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ถวายบังคมสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ณ พระเทพบิดร พระบรมมหาราชวัง

- วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๗ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธีสงกรานต์ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย พระบรมมหาราชวัง

- วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และ ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธีฉัตรมงคล ณ ศาลาราชประชาสมาคมวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวิสาขบูชา ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

- วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมวางพวงมาลา

ถวายราชสักการะ เนื่องในวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าอาคารรัฐสภา

- วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะในโอกาสจิตสมัยคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ณ วัดสุทัศน์เทพวราราม

- วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ นายบุรีรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการแทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมพิธีทำบุญตักบาตร เนื่องในวันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบปีที่ ๘๐ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

- วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในวันอาสาฬหบูชา ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

- วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล เทศกาลเข้าพรรษา ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

- วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมงานเนื่องในวันสถาปนาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ ครบรอบ ๑๓๖ ปี ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

- วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยคณะผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมบันทึกเทปโทรทัศน์ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕

- วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร ณ พระบรมมหาราชวัง

- วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีถวายเครื่องราชสักการะ จุดเทียนชัยถวายพระพร และถวายราชสดุดี เฉลิมพระเกียรติ “๖๒ พรรษามหาวชิราลงกรณ” ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

- วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ นายพิมลธรรมพิทักษ์พงษ์ รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะเนื่องใน “วันรพี” ณ พระรูปพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์

กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ หน้าอาคาร
ศาลยุติธรรม

- วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วย
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วม
กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลเฉลิม
พระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗
ณ อาคารสวนอัมพร

- วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ ประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องใน
พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ณ พระบรมมหาราชวัง

- วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีถวาย
เครื่องราชสักการะ จุดเทียนชัยถวายพระพร
และถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ “๑๒ สิงหา
พระบรมราชินีนาถ” ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

- วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗ เลขาธิการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลา
เนื่องในวันที่ระลึกท่านเจ้าพระยาธรรมาธิเบศร์
ณ โรงเรียนธรรมาธิเบศร์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

- วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ ประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วย
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ทูลเกล้าฯ
ถวายแจกันดอกไม้และร่วมลงนามถวายพระพร

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี ณ โรงพยาบาลวิชัยยุทธ

- วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลา
ถวายราชสักการะ เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าพระราชวังสราญรมย์

- วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีบำเพ็ญพระราช
กุศลทักษิณานุปทาน เฉลิมฉลองวาระ ๑๕๐ ปี
วันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีพัชรินทราบ
รมราชินีนาถ ณ พระบรมมหาราชวัง

- วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ประธาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วย
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ทูลเกล้าฯ
ถวายแจกันดอกไม้และร่วมลงนามถวายพระพร
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ อาคารศาลา
ศิริราช ๑๐๐ ปี โรงพยาบาลศิริราช

- วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ ผู้บริหารและ
ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วม
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้า
พระกฐิน ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

- วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ ผู้บริหารและ
ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วม
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้า
พระกฐิน ณ วัดมกุฏกษัตริยาราม

- วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดเทพศิรินทราวาส

- วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดสุทัศน์เทพวราราม

- วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดราชาธิวาสวรวิหาร

- วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล ถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดอรุณราชวราราม

- วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลาถวายบังคม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลวันปิยมหาราช ณ พระบรมราชานุสรณ์ที่พระลานพระราชวังดุสิต

- วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลา

ถวายบังคม พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสชิตสมัยคล้ายวันสวรรคต ณ พระบรมราชานุสรณ์ สวนลุมพินี

- วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมบันทึกเทปโทรทัศน์ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์ กองทัพบก ช่อง ๕

- วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมพิธีถวายพระพรชัยมงคล และพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ บริเวณพิธีราชสักการะสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

- วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ พระบรมมหาราชวัง

- วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีถวายเครื่องราชสักการะจุดเทียนชัยถวายพระพรและถวายราชสดุดีเฉลิมพระเกียรติ “วันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗” ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

- วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารและข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมงานสโมสรสันนิบาต ณ ทำเนียบรัฐบาล

- วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพานพุ่มดอกไม้ถวายบังคม พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเนื่องในพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าอาคารรัฐสภา

- วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในพิธีสมโภชพระไตรปิฎกสากล ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

- วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ เนื่องในวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ วงเวียนใหญ่

ภาพกิจกรรม : พระราชพิธี รัฐพิธี และกิจกรรม สำคัญของประเทศ



นายเฉลิมพล เอกอุรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันขึ้นปีใหม่
พุทธศักราช ๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ พระบรมมหาราชวัง



สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ผู้แทนพระองค์ ัญเชิญบัตรอวยพรส่งความสุข เนื่องในศุภวาระขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๗
พระราชทานแก่ นายเจริญ อินทจาร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
เจ้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ อันเป็นพระมหากรุณาธิคุณและ
ยังความปลื้มปิติเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๗
ณ ห้องประธานศาลรัฐธรรมนูญ



นายชวนะ ไตรมาส เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพุ่มถวายราชสักการะ เนื่องในวันที่ระลึก
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า เมื่อวันจันทร์ที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๗
เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ ที่ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์
วัดราชินีผดุงนารี



นายเชาวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงพุ่มถวายบังคม เนื่องในวันพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช และวันที่ระลึกมหาจักรีบรมราชวงศ์ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๔๕ น. ณ ปฐมบรมราชานุสรณ์ ที่สะพานพระพุทธยอดฟ้า



นายเชวณะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะ เนื่องในวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระ
ปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๓๐ น.
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าอาคารรัฐสภา



นางนันทิชา โตโพธิ์ไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านคดีและวิชาการ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะ เนื่องในโอกาสจิตสมัยคล้ายวัน
สวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
เมื่อวันจันทร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ พระบรมราชานุสรณ์
วัดสุทัศนเทพวราราม



นายบุญรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการแทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ
ร่วมพิธีทำบุญตักบาตร เนื่องในวันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ครบรอบปีที่ ๘๐
เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๗.๐๐ น. ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์



นายชวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมงานเนื่องในโอกาส
วันสถาปนาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ครบรอบ ๑๓ ปี
เมื่อวันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ



นายบุรินทร์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการแทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจรัญ ภักดีธนากุล และนายทวิเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วย
ผู้บริหาร และข้าราชการ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมบันทึกเทปโทรทัศน์ถวายพระพร
ชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ เมื่อวันอังคารที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๕.๐๐ น.
ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕



นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการแทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ
พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในพระราชพิธี
เฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร
ณ พระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗
เวลา ๐๙.๐๐ น.



นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์ รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะ พระรูปพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เนื่องใน “วันรพี”
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ น.
ณ สนามหน้าอาคารศาลยุติธรรม



นายอนุรักษ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ รักษาการแทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายเจริญ ภัคดีนากุล และนายเฉลิมพล เอกอุรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยผู้บริหาร
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันอังคารที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗
เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ พระบรมมหาราชวัง



นายชวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลา เนื่องในวันระลึกท่านเจ้าพระยาธรรมาธิเบศร์
เมื่อวันอังคารที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗ เวลา ๐๗.๓๐ น. ณ โรงเรียนธรรมาธิเบศร์
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี



นายบุญรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ นายเจริญ ภัทติธนากุล นายสุพจน์ ไข่มุกด์
และนายวรวิทย์ กังศศิเทียม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมผู้บริหารสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ ทูลเกล้าฯ ถวายแจกันดอกไม้และร่วมลงนามถวายพระพร
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ให้ทรงมีพระพลานามัยแข็งแรง
เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ โรงพยาบาลวิชัยยุทธ



นายชวนะ ไตรมาส เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะ เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ น.
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าพระราชวังสนามจันทร์



นายบุรุษ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ นายเจริญ ภัคดีธนากุล นายสุพจน์ ไข่มุกด์
นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และนายวรวิทย์ กังศศิเทียม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วย
ผู้บริหารสำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญ กุลเกล้าฯ กวายเป็นดอกไม้อะ
ร่วมลงนามถวายพระพร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อวันอังคารที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคารศาลาศิริราช ๑๐๐ ปี
โรงพยาบาลศิริราช



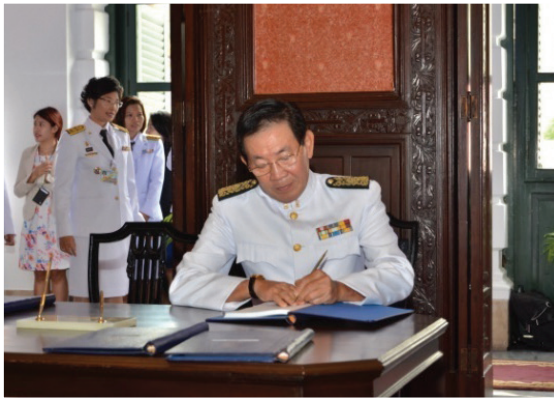
นายเชาวนะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลาถวายบังคม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื่องในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล วันปิยมหาราช
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐ น.
ณ พระบรมราชานุสรณ์ ที่พระลานพระราชวังดุสิต



นายเชวณะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพวงมาลาถวายบังคม
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสจิตสมัยคล้ายวันสวรรคต
เมื่อวันอังคารที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ณ พระบรมราชานุสรณ์ สวนลุมพินี



นายอนุรักษ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ นายเจริญ ภัคดีธนากุล นายสุพจน์ ไช้มุกด์
นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และนายวรวิทย์ กังศศิเทียม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมบันทึกเทปโทรทัศน์
ถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗ เมื่อวันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕



นายบุรีรักษ์ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และ
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมลงนามถวายพระพร เนื่องในพระราชพิธี
เฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันศุกร์ที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗
เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ พระบรมมหาราชวัง



นายบุรุษ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมงานสโมสรสันนิบาต
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๙.๐๐ น.
ณ สนามหน้าตึกไทยคู่ฟ้า ทำเนียบรัฐบาล



นายเชวณะ ไตรมาศ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมวางพานพุ่มดอกไม้ถวายบังคม
พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชพิธีฉลองวันพระราชทานรัฐธรรมนูญ
เมื่อวันพุธที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๐ น.
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ หน้าอาคารรัฐสภา



นายบุรุษ มาประณีต ประธานศาลรัฐธรรมนูญ นายเจริญ ภัคดีธนากุล
นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ และนายวรวิทย์ กังศศิเทียม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมเข้าเฝ้าฯ
พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในพิธีสมโภชพระไตรปิฎกสากล
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๑๔.๐๐ น.
ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม



นายเชวเน: ไตรมาส เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พร้อมด้วยข้าราชการสำนักงาน
ศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมพิธีวางพานพุ่มดอกไม้ถวายราชสักการะ
เนื่องในวันสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๘.๓๐ น.
ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ วังเวียงใหญ่

ส่วนที่
๔

รายงาน
ของผู้สอบบัญชี
และงบการเงิน

รายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงิน
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗



รายงานของผู้สอบบัญชี

เสนอ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน และงบกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน รวมถึงหมายเหตุสรุบบัญชีที่สำคัญและหมายเหตุเรื่องอื่น ๆ

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงิน

ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำและการนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่องบการเงินดังกล่าวจากผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ซึ่งกำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณรวมถึงวางแผนและปฏิบัติงานตรวจสอบเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

การตรวจสอบรวมถึงการใช้วิธีการตรวจสอบเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีเกี่ยวกับจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน วิธีการตรวจสอบที่เลือกใช้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอบบัญชี ซึ่งรวมถึงการประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ในการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว ผู้สอบบัญชีพิจารณาการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและการนำเสนองบการเงินโดยถูกต้องตามที่ควรของหน่วยงาน เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของหน่วยงาน การตรวจสอบรวมถึงการประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร รวมทั้งการประเมินการนำเสนองบการเงินโดยรวม



- 2 -

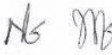
สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ความเห็น

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 ผลการดำเนินงานทางการเงิน และกระแสเงินสด สำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ


(นางนันทกา ตันสกุล)

ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบการเงินที่ 19


(นางศรีสมร ทองดี)
ผู้อำนวยการกลุ่ม

สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน
วันที่ 12 มีนาคม 2558

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2557

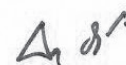
(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2557	2556
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	149,336,762.03	189,577,385.52
ลูกหนี้ระยะสั้น	5	1,667,395.70	2,515,498.26
วัสดุคงเหลือ		636,693.15	588,200.61
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	6	126,028.44	1,059,948.45
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		151,766,879.32	193,741,032.84
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	7	50,519,526.82	71,240,080.39
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	8	1,140,885.49	534,421.49
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		51,660,412.31	71,774,501.88
รวมสินทรัพย์		203,427,291.63	265,515,534.72
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	9	7,206,664.63	7,260,293.02
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น		17,325.00	5,650.00
เงินรับฝากระยะสั้น	10	506,906.00	357,501.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน		7,730,895.63	7,623,444.02
รวมหนี้สิน		7,730,895.63	7,623,444.02
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		195,696,396.00	257,892,090.70
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		195,696,396.00	257,892,090.70
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		195,696,396.00	257,892,090.70

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

พรพิมล นิลทจักรี
(นางพรพิมล นิลทจักรี)

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลังและพัสดุ รักษาการแทน
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง



(นายปัญญา อุดชาชน)
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557

			(หน่วย : บาท)
	หมายเหตุ	2557	2556
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	12	205,864,402.49	184,635,013.85
รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค		1,575.00	-
รวมรายได้		205,865,977.49	184,635,013.85
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	13	135,399,613.83	124,464,312.22
ค่าบำเหน็จบำนาญ	14	3,624,314.80	3,481,462.38
ค่าตอบแทน		7,612,110.75	8,457,480.80
ค่าใช้สอย	15	75,939,614.33	68,106,530.09
ค่าวัสดุ		3,964,868.07	4,012,571.84
ค่าสาธารณูปโภค	16	15,676,365.57	15,119,373.05
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	17	24,624,642.30	25,734,988.50
ค่าใช้จ่ายจากการอุดหนุนและบริจาค		-	18,000.00
รวมค่าใช้จ่าย		266,841,529.65	249,394,718.88
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		(60,975,552.16)	(64,759,705.03) ^{nb}

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
งบกระแสเงินสด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	(60,975,552.16)	(64,759,705.03)
ปรับ กระทบยอดเป็นกระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน		
ค่าเสื่อมราคาครุภัณฑ์	24,320,186.30	25,427,979.90
ค่าตัดจำหน่าย	304,456.00	471,753.10
ลดลง (เพิ่มขึ้น) ในลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	848,102.56	1,663,760.13
ลดลง (เพิ่มขึ้น) ในวัสดุสำนักงานคงเหลือ	(48,492.54)	12,293.07
ลดลง (เพิ่มขึ้น) ในสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	933,920.01	58,231.74
เพิ่มขึ้น (ลดลง) ในเจ้าหนี้ระยะสั้น	(53,628.39)	(6,328,935.47)
เพิ่มขึ้น (ลดลง) ในเจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	11,675.00	-
เพิ่มขึ้น (ลดลง) ในเงินรับฝากระยะสั้น	149,405.00	381,601.69
เพิ่มขึ้น (ลดลง) ในการปรับปรุงรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	(1,220,142.54)	(1,566,182.23)
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	<u>(35,730,070.76)</u>	<u>(44,639,203.10)</u>
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดจ่ายเพื่อจัดซื้อที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	(4,510,552.73)	(3,611,952.40)
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมลงทุน	<u>(4,510,552.73)</u>	<u>(3,611,952.40)</u>
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้นสุทธิ	(40,240,623.49)	(48,251,155.50)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นงวด	189,577,385.52	237,828,541.02
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายงวด	<u>149,336,762.03</u>	<u>189,577,385.52</u> ^ก

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557

(หน่วย : บาท)						
หมายเหตุ	ทุน	รายได้สูง (ต่ำ)		องค์ประกอบอื่น		รวม
		กว่าค่าใช้จ่าย	สะสม	ของสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2555	-	329,519,147.86	-	-	-	329,519,147.86
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	(6,867,352.13)	-	-	-	(6,867,352.13)
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	-	-	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2555 หลังการปรับปรุง	-	322,651,795.73	-	-	-	322,651,795.73
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2556						
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด	-	-	-	-	-	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(64,759,705.03)	-	-	-	(64,759,705.03)
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน	-	-	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2556	-	257,892,090.70	-	-	-	257,892,090.70

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557

หมายเหตุ	ทุน	รายได้สูง (ต่ำ)			รวม
		กว่าค่าใช้จ่าย	องค์ประกอบอื่น	ของสินทรัพย์สุทธิ/	สินทรัพย์สุทธิ/
		สะสม	ส่วนทุน	ส่วนทุน	ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2556	-	257,892,090.70	-	-	257,892,090.70
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	(1,220,142.54)	-	-	(1,220,142.54)
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	-	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2556 หลังการปรับปรุง	-	256,671,948.16	-	-	256,671,948.16
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2557					
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด	-	-	-	-	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(60,975,552.16)	-	-	(60,975,552.16)
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน	-	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2557	-	195,696,396.00	-	-	195,696,396.00

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2542 เป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินเป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญ
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล คำสั่งและคำวินิจฉัยต่างๆ เกี่ยวกับงานของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

3. สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่กิจการของศาลรัฐธรรมนูญ
4. ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมอบหมาย

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญตั้งอยู่ที่ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น 1-9 เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในงบการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง การนำเสนองบการเงิน ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557

งบการเงินนี้เป็นการแสดงภาพรวมในระดับกรมโดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไม่มีหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ไม่ว่ารายการดังกล่าวจะเกิดจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณทุกประเภทที่หน่วยงานมีอำนาจในการบริหารจัดการตามกฎหมาย รายการที่ปรากฏในงบการเงิน รวมถึง สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นของรัฐบาล และอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลในภาพรวม แต่ให้หน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลรักษาและบริหารจัดการให้แก่รัฐบาล ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และรวมถึงองค์ประกอบของงบการเงิน ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของหน่วยงานเอง

รอบระยะเวลาบัญชี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีความซับซ้อนทางวิชาการ แสดงตามราคาทุนและตีราคาวัสดุคงเหลือโดยวิธีเข้าก่อน - ออกก่อน

3.2 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ที่หน่วยงานมีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์ แต่หน่วยงานได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ ที่ได้มาก่อนปีงบประมาณ 2546 รับรู้เป็นสินทรัพย์ เฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 30,000 บาท ขึ้นไป ครุภัณฑ์ที่ได้มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เป็นต้นไป รับรู้เฉพาะที่มีมูลค่าตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป แสดงมูลค่าตามมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- ราคาทุนของอาคาร และอุปกรณ์ รวมถึงรายการที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อให้สินทรัพย์อยู่ในสถานที่และสภาพที่พร้อมใช้งาน ต้นทุนในการต่อเติมหรือปรับปรุงซึ่งทำให้หน่วยงานได้รับประโยชน์ตลอดอายุการใช้งานของสินทรัพย์เพิ่มขึ้นจากมาตรฐานเดิม ถือเป็นราคาทุนของสินทรัพย์ ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมถือเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

- ค่าเสื่อมราคามันหักเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนดไว้ในหลักการและนโยบายบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 2 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยกรมบัญชีกลาง ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)	อัตราร้อยละ
ส่วนปรับปรุงอาคาร	20	5
ครุภัณฑ์สำนักงาน	8	12.50
ครุภัณฑ์ยานพาหนะประจำตำแหน่ง	6	16.67
ครุภัณฑ์ยานพาหนะสำนักงาน	5	20
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5	20
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5	20
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5	20
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	5	20
โทรศัพท์เคลื่อนที่	3	33.33

3.3 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนมันหักเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี ในอัตราร้อยละ 20%

สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ (ต่อ)

3.4 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ดังนี้

- 1) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีหน่วยงาน
- 2) เมื่ออนุมัติจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินแล้วในกรณีเป็นการจ่ายตรงให้กับผู้มีสิทธิรับเงิน

3.5 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่หน่วยงานไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงาน รับรู้เมื่อเกิดรายได้
รายได้แผ่นดิน และรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ใน
หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

หมายเหตุ 4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
เงินตราต่างประเทศ	50,000.00	50,000.00
เงินสดในมือ	-	1,984.90
เงินฝากสถาบันการเงิน	149,286,762.03	189,525,400.62
รวมเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	<u>149,336,762.03</u>	<u>189,577,385.52</u>

หมายเหตุ 5 ลูกหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	1,649,053.70	2,497,156.26
ลูกหนี้อื่น	18,342.00	18,342.00
รวมลูกหนี้ระยะสั้น	<u>1,667,395.70</u>	<u>2,515,498.26</u>

หมายเหตุ 6 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า	-	626,059.68
ค่าบริการจ่ายล่วงหน้า	126,028.44	433,888.77
รวมสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	<u>126,028.44</u>	<u>1,059,948.45</u>

หมายเหตุ 7 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
ส่วนปรับปรุงอาคาร	1,481,568.00	1,481,568.00
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ส่วนปรับปรุงอาคาร	(956,854.00)	(882,775.00)
ส่วนปรับปรุงอาคาร - สุทธิ	524,714.00	598,793.00
ครุภัณฑ์	206,410,648.30	202,811,015.57
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	(156,415,835.48)	(132,169,728.18)
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	49,994,812.82	70,641,287.39
รวมที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	50,519,526.82	71,240,080.39

หมายเหตุ 8 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	5,015,583.97	4,104,663.97
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม - โปรแกรมคอมพิวเตอร์	(3,874,698.48)	(3,570,242.48)
รวมสินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	1,140,885.49	534,421.49

หมายเหตุ 9 เจ้าหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
เจ้าหนี้การค้า	5,055,404.75	5,306,802.02
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	1,170,347.10	1,202,083.73
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	980,912.78	751,407.27
รวมเจ้าหนี้ระยะสั้น	7,206,664.63	7,260,293.02

หมายเหตุ 10 เงินรับฝากระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
เงินประกันสัญญา	334,076.00	290,901.00
เงินประกันผลงาน	172,830.00	66,600.00
รวมเงินรับฝากระยะสั้น	506,906.00	357,501.00 ^{Nb}

- 5 -

หมายเหตุ 11 ภาระผูกพัน

ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 หน่วยงานมีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
ไม่เกิน 1 ปี	6,794,891.60	8,879,023.16
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	-	2,520,000.00
รวม	6,794,891.60	11,399,023.16

หมายเหตุ 12 รายได้จากงบประมาณ

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
รายได้จากงบประมาณปีปัจจุบัน		
รายได้จากงบบุคลากร	125,850,300.00	118,143,500.00
รายได้จากงบดำเนินงาน	63,676,100.00	56,638,600.00
รายได้จากงบลงทุน	6,000,000.00	2,200,000.00
รายได้จากงบกลาง	10,338,002.49	7,652,913.85
รวมรายได้จากงบประมาณ	205,864,402.49	184,635,013.85

หมายเหตุ 13 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
เงินเดือน	78,358,644.37	78,664,371.80
เงินประจำตำแหน่ง	10,502,544.61	10,098,948.58
ค่าจ้าง	5,918,900.00	4,944,348.43
ค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน	4,977,654.48	4,447,633.97
เงินช่วยค่าครองชีพ	4,522,700.33	1,609,292.22
ค่ารักษาพยาบาล	4,773,733.66	3,532,273.17
เงินช่วยการศึกษาบุตร	298,248.00	291,271.00
เงินช่วยเหลือพิเศษกรณีเสียชีวิต	36,720.00	-
เงินชดเชย กบข.	815,685.69	737,298.67
เงินสมทบ กบข.	1,223,528.54	1,105,947.99
เงินสมทบ กสจ.	131,605.80	107,310.94

ค่าใช้จ่ายบุคลากร (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	-	3,484.00
ค่าเช่าบ้าน	639,900.00	536,407.00
เงินเพิ่มพิเศษ	22,573,688.67	17,571,444.61
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	626,059.68	814,279.84
รวมค่าใช้จ่ายบุคลากร	<u>135,399,613.83</u>	<u>124,464,312.22</u>

หมายเหตุ 14 ค่าบำเหน็จบำนาญ

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
บำนาญปกติ	2,138,658.68	1,199,323.08
เงินช่วยค่าครองชีพ	28,608.00	28,608.00
บำเหน็จ	566,885.00	1,769,180.30
บำเหน็จตกทอด	63,158.40	-
บำเหน็จดำรงชีพ	600,000.00	400,000.00
ค่ารักษาพยาบาล	211,304.72	84,351.00
เงินช่วยการศึกษาบุตร	15,700.00	-
รวมค่าบำเหน็จบำนาญ	<u>3,624,314.80</u>	<u>3,481,462.38</u>

หมายเหตุ 15 ค่าใช้สอย

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	29,209,758.08	27,700,411.65
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	17,339,541.74	7,685,120.34
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,293,500.65	3,343,505.37
ค่าจ้างเหมาบริการ	19,369,414.07	18,634,476.48
ค่าจ้างที่ปรึกษา	2,757,300.00	1,332,000.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	358,900.52	248,181.25
ค่าเช่า	3,504,116.40	3,315,700.50
ค่าครุภัณฑ์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	221,912.75	294,268.80
ค่าประชาสัมพันธ์	647,079.62	2,658,315.75
ค่าใช้สอยอื่น	1,238,090.50	2,894,549.95
รวมค่าใช้สอย	<u>75,939,614.33</u>	<u>68,106,530.09</u>

- 7 -

หมายเหตุ 16 ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
ค่าไฟฟ้า	10,701,374.71	11,379,514.31
ค่าน้ำประปา	81,306.19	78,732.70
ค่าโทรศัพท์	2,061,459.42	2,011,783.72
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	2,612,854.43	1,542,477.32
ค่าบริการไปรษณีย์	219,370.82	106,865.00
รวมค่าสาธารณูปโภค	<u>15,676,365.57</u>	<u>15,119,373.05</u>

หมายเหตุ 17 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
ส่วนปรับปรุงอาคาร	74,079.00	74,079.00
ครุภัณฑ์	24,246,107.30	25,355,819.50
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	304,456.00	305,090.00
รวมค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	<u>24,624,642.30</u>	<u>25,734,988.50</u>

หมายเหตุ 18 การจัดประเภทรายการใหม่

ตัวเลขเปรียบเทียบในงบการเงิน ปี 2556 มีการจัดประเภทใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทและการแสดงรายการในงบการเงิน ปี 2557 สรุปได้ดังนี้

	(หน่วย : บาท)		
	ก่อนจัด ประเภทใหม่	เพิ่ม/(ลด)	หลังจัด ประเภทใหม่
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	448,948.27	A (448,948.27)	-
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	1,862,043.73	(1,862,043.73)	-
เจ้าหนี้ระยะสั้น	5,306,802.02	1,862,043.73	7,260,293.02
		A 91,447.27	
เงินรับฝากระยะสั้น	-	A 357,501.00	357,501.00
รวม	<u>7,617,794.02</u>	<u>0.00</u>	<u>7,617,794.02</u>

การจัดประเภทรายการใหม่ (ต่อ)

	ก่อนจัด ประเภทใหม่	เพิ่ม/(ลด)	(หน่วย : บาท) หลังจัด ประเภทใหม่
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	5,650.00	(5,650.00)	-
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะสั้น	-	5,650.00	5,650.00
รวม	5,650.00	0.00	5,650.00
เงินตอบแทนพิเศษ ฯ กรณีเพิ่มขึ้น	102,517.64	(102,517.64)	-
เงินเดือน	78,561,854.16	102,517.64	78,664,371.80
ค่าใช้จ่ายสวัสดิการ	7,128,272.61	(7,128,272.61)	-
ค่ารักษาพยาบาล	-	3,532,273.17	3,532,273.17
เงินช่วยการศึกษาบุตร	-	291,271.00	291,271.00
เงินชดเชย กบข.	-	737,298.67	737,298.67
เงินสมทบ กบข.	-	1,105,947.99	1,105,947.99
เงินสมทบ กสจ.	-	107,310.94	107,310.94
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	-	3,484.00	3,484.00
ค่าเช่าบ้าน	-	536,407.00	536,407.00
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	-	814,279.84	814,279.84
รวม	85,792,644.41	0.00	85,792,644.41
ค่าตอบแทน ใช้สอย และวัสดุ	45,191,050.74	B (45,191,050.74)	-
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	27,700,411.65	(27,700,411.65)	-
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	7,685,120.34	(7,685,120.34)	-
ค่าตอบแทน	-	B 8,457,480.80	8,457,480.80
ค่าใช้สอย	-	27,700,411.65	68,106,530.09
		7,685,120.34	
	B 32,720,998.10		
ค่าวัสดุ	-	B 4,012,571.84	4,012,571.84
รวม	80,576,582.73	0.00	80,576,582.73 <i>N</i>

หมายเหตุ 19 ข้อคลาดเคลื่อนของงบการเงินในระบบ GFMIS

งบการเงินในระบบ GFMIS ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ มีข้อคลาดเคลื่อนจากงบการเงินฉบับนี้ ซึ่งจัดทำด้วยระบบมือ เนื่องจากการจัดทำ บข. 05 เพื่อนำข้อมูลที่มีการเคลื่อนไหวระหว่างปีเข้าระบบ GFMIS ไม่ครบถ้วน ข้อคลาดเคลื่อน ณ วันที่ 30 กันยายน 2557 มีดังนี้

ข้อบัญชี	ยอดตามงบการเงิน		ข้อคลาดเคลื่อน
	ระบบมือ	ระบบ GFMIS	
พักเงินนำส่ง	0.00	5,668.39	(5,668.39)
เงินฝากธนาคารในงบประมาณ	149,286,762.03	59,483,128.74	89,803,633.29
เงินฝากธนาคาร Interface	0.00	149,286,762.03	(149,286,762.03)
ใบสำคัญค้ำจ่าย	0.00	59,483,128.74	(59,483,128.74)
ภาษีเงินได้ (ภ.ง.ด.1)	1,298.99	0.00	1,298.99
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2,071.77	0.00	2,071.77
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	78,593.32	0.00	78,593.32
เงินรับฝากอื่น	0.00	81,964.08	(81,964.08)
เบิกเกินส่งคืนรอนำส่ง	0.00	76.90	(76.90)
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	256,845,848.51	256,724,985.39	120,863.12
รายได้เหลือจ่าย	803,868.94	809,768.94	(5,900.00)
พักรับเงินอุดหนุน	0.00	69,676,100.00	(69,676,100.00)
รับงบกลาง	10,338,002.49	10,464,534.00	(126,531.51)
พักเบิกเงินอุดหนุน	0.00	69,679,100.00	(69,679,100.00)
เบิกเกินส่งคืน	0.00	76.90	(76.90)
โอนรายได้แผ่นดินให้กรมบัญชีกลาง	1,825,476.22	1,831,376.22	(5,900.00)

หมายเหตุ 20 อื่น ๆ

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 ให้กระทรวงการคลังจัดตั้งบริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด (ธพส.) มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่ก่อสร้างและบริหารโครงการศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ และบริการจัดการทรัพย์สินอื่นของรัฐ ตามนโยบายรัฐบาล และให้กรมธนารักษ์ตั้งงบประมาณเพื่อชำระค่าเช่าพื้นที่สำนักงาน ค่าจัดหาเฟอร์นิเจอร์แทนทุกหน่วยงานในศูนย์ราชการฯ โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณค่าเช่าพื้นที่สำนักงานตลอดอายุสัญญาเช่า 30 ปี และค่าจัดหาเฟอร์นิเจอร์ โดยทยอยจ่ายเป็นเวลา 5 ปี และเป็นผู้ทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับการเช่าพื้นที่ในโครงการศูนย์ราชการฯ แทนทุกหน่วยงานศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้ย้ายที่ทำการจากเลขที่ 326 ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร มาปฏิบัติงานที่ศูนย์ราชการฯ ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2552 โดยกรมธนารักษ์ได้จัดให้ศาลรัฐธรรมนูญและสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (อาคาร A) ชั้น 1-9 จำนวนเนื้อที่ 17,150 ตารางเมตร ปัจจุบันสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ยังมีได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงระหว่างกันกับกรมธนารักษ์

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

รายการ	งบสุทธิ	การ สำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/ สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ					
งบรายจ่ายอื่น					
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	125,850,300.00	-	-	125,850,300.00	-
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	63,676,100.00	-	-	63,676,100.00	-
เป็นค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	6,000,000.00	-	-	6,000,000.00	-
รวม	195,526,400.00	-	-	195,526,400.00	-

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

รายการ	งบสุทธิ	การ สำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/ สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงบประมาณ					
สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ					
งบรายจ่ายอื่น					
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	118,143,500.00	-	-	118,143,500.00	-
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	56,638,600.00	-	-	56,638,600.00	-
เป็นค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	2,200,000.00	-	-	2,200,000.00	-
รวม	176,982,100.00	-	-	176,982,100.00	-

๗๖

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
รายงานรายได้แผ่นดิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2557

	(หน่วย : บาท)	
	2557	2556
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน – นอกจากภาษี		
รายได้จากการขายสินทรัพย์	-	3,000,000.00
รายได้ค่าธรรมเนียมการบริการอื่น	30,465.00	27,267.00
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	972,381.78	1,150,794.64
รายได้ค่าปรับอื่น	12,348.00	62,431.00
รายได้เงินเหลือจ่ายปีเก่า	803,868.94	-
รายได้เงินเบิกเกินส่งคืน	-	500.00
รายได้เบ็ดเตล็ด	6,412.50	8,391.00
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลังยกมาจากปีก่อน	-	5,150.00
รวมรายได้แผ่นดินจัดเก็บสุทธิ	1,825,476.22	4,254,533.64
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	(1,825,476.22)	(4,248,883.64)
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	0.00	5,650.00
<u>ปรับ</u> รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	0.00	5,650.00
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	0.00	5,650.00



ศาลรัฐธรรมนูญ
THE CONSTITUTIONAL COURT

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
OFFICE OF THE CONSTITUTIONAL COURT



“รายงานประจำปีศาลรัฐธรรมนูญ รายชื่อคณะทำงานจัดทำ ประจำปี ๒๕๕๗”

ประธาน

นายปัญญา อุดชาชน

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คณะทำงาน

๑) นายเชาวนะ ไตรมาศ

ที่ปรึกษาด้านวิชาการ

๒) นายสมฤทธิ์ ไชยวงศ์

รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๓) นายพิมล ธรรมพิทักษ์พงษ์

รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

๔) นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี

๕) นางวิภาวรรณ หะวานนท์

ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร

๖) นางฉัตรแก้ว เลิศไพฑูรย์

ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหาร รักษาราชการแทน

๗) นายขวลิต ศรีโถมงาม

ผู้อำนวยการสำนักประธานศาลรัฐธรรมนูญ

๘) นางสาวสาวิตรี อมรตานนท์

ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี รักษาราชการแทน

๙) นางอัจฉริยา อนันตพงศ์

ผู้อำนวยการสำนักคดี รักษาราชการแทน

๑๐) นายบุญเสริม นาคสาร

ผู้อำนวยการสำนักคดี รักษาราชการแทน

๑๑) นางพรพิมล นิลทจันทร์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหาร

๑๒) นายพาณิธร วัชรภักย์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลังและพัสดุ

๑๓) นายเฉลิมวุฒิ รัตนรังสรรค์

รักษาาชการแทนผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

๑๔) นางศุจิพร เกียรติวิวัฒน์

เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญชำนาญการพิเศษ

๑๕) นายเฉลิมชนม์ บุญเกียรติสกุล

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มงานประชาสัมพันธ์

๑๖) นายปวิศร จันท์แท่น

ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์

๑๗) นางสาวอาริตา เจริญสุข

เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

พนักงานธุรการทั่วไป



สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
Office of The Constitutional Court

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารราชนิติศาสตร์ เลขที่ ๑๒๐ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

The Government Complex Commemorating
His Majesty The King's 80th Birthday Anniversary,
5th December, B.E. 2550 (2007)
Rajaburidirekridhi Building, 120 Chaengwattana Road,
Laksi, Bangkok 10210
Tel. 0 2141 7777 Fax : 0 2143 9522
www.constitutionalcourt.or.th